

Η

ΑΥΤ

ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

6857

ΗΤΟΙ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΝ ΑΥΤΗΣ

ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΙΣ

ΕΡΑΝΙΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ

ΥΠΟ

Μ. ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ Δ. Φ.

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΤΕΥΧΟΣ Γ'.

Γ' ΤΑΞΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ἢ Ζ' ΑΣΤΙΚΟΥ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΑΔΕΛΦΟΙ Κ. ΣΦΥΡΑ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΑΙ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΑΙ

Ἐν Γαλατῶ, ἐν τῇ ὁδῷ Μαχμουδιέ, ἀρ. 9.

1893.

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν
τοῦ κ. Μ. Αὐθεντοπούλου.

κ. Αὐθεντόπουλος.

Ἄδειξ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
(ὑπ' ἀριθμ. 311, 2 Ζιλαδέ, 1311).

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑ.
(Ὅδος Περμποπαζάρου ἀριθ. 11)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΗΣ

Α' ΠΡΟΣΩΔΙΑ, ΜΕΤΡΑ.

Παρά τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ὑπῆρχόν τινα φωνήεντα φύσει τῶν ἄλλων μακρότερα προφερόμενα, ἢ θέσει, ὅταν προηγοῦντο συνδυασμοῦ συμφώνων. Βαθμηδὸν ὅμως, ἀλλοιωθείσης τῆς ῥυθμικῆς προφορᾶς, ἐπεκράτησε καὶ ἐπικρατεῖ, ὡς μακρὰ ἐν γένει νὰ προφέρωνται τὰ τετονισμένα, ὡς βραχέα δὲ τ' ἀτόνιστα φωνήεντα, οἷον Ἐν (-) ἐν (υ)· οὔ (-), οὐ (υ), πλὴν τινῶν ἐξαιρέσεων, ὡς τῶν ἄρθρων (τὸ, τήν, τῶν κτλ.), προθέσεων (σύν, διὰ, κατὰ, κτλ.) καὶ τινῶν μορίων, τετονισμένως μὲν γραφομένων, ἀλλ' ἀτόνως ἢ βραχέως προφερομένων.

Ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν συλλαβῶν τούτων παράγονται πόδες, οἱ αὐτοὶ καὶ παρ' ἡμῖν πρὸς τοὺς συνηθεστέρους τῆς ἀρχαίας μετρικῆς ἦτοι :

δισύλλαβοι	{	ἔαμβος, υ - (θεός, ψυχῆ).
	{	τροχαῖος, - υ (ἔρωσ, τύχη).
τρिसύλλαβοι	{	ἀνάπαιστος, υ υ - (εὐτυχῆς, ἀγαπῶ).
	{	δάκτυλος, - υ υ (ἔρχομαι, δάκτυλος).
	{	ἀμφίβραχος, υ - υ (ἀνάγκη, πλανῶμι).

Οὗτοί εἰσιν οἱ κυριώτεροι ἐν χρήσει εἰς τὴν συνήθη ἡμῶν ποίησιν· τὰ δὲ ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια, καὶ αἱ ἀπομιμήσεις τῶν ἀρχαίων χωρικῶν, ἐπιδέχονται τὴν χρῆσιν καὶ τῶν ἄλλων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις γνωστῶν ποικιλωτέρων ποδῶν, ὡς τοῦ χοριάμβου, τοῦ προκελευσματικοῦ, τῶν ἰωνικῶν, τῶν παιόνων κτλ.

Ἐκ τῶν μνημονευθέντων, οἱ ἔαμβοι καὶ οἱ τροχαῖοι μετροῦνται παρ' ἡμῖν, ὡς ἔμετροῦντο καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, κατὰ διποδῖαν, ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἐκ δύο ἀλλεπαλλήλων ἰάμβων ἢ τρο-

χαίων ὁ εἰς μόνον πρέπει ἀναγκαίως νὰ εἶναι ἴαμβος ἢ τροχαῖος, ὁ δ' ἄλλος δύναται νὰ συνίσταται ἐκ μόνον δύο βραχειῶν (ἀτόνων) συλλαβῶν, νὰ ᾖ πυρρήχιος (υυ), ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι· οὕτως ἱαμβικὴ διποδία ἐστὶν οὐ μόνον τὸ πολὺς λαός, καθὼς φανῆ (υ-υ-), ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς τὸ καλόν, παρατηρῶ (υυυ-), πανσέληνος, διέρχεται (υ-υυ)· τροχαϊκὴ δὲ οὐ μόνον τὸ ὄλην νύκτα, μὴ νομίσσης (-υ-υ), ἀλλὰ καὶ τὸ αἰωνίως, Ἀφροδίτη (υυ-υ), ὅταν ἀνατέλλῃ (-υυυ).

Τὸν πυρρήχιον μάλιστα δύναται ν' ἀντικαθιστᾷ καὶ ὁ τῷ μέτρῳ ἀντίθετος ποῦς, ἥτοι ἐν τῇ ἱαμβικῇ διποδίᾳ ὁ τροχαῖος, ἐν τῇ τροχαϊκῇ ὁ ἴαμβος· ἀλλὰ τότε πρέπει ἀφεύκτως ὁ χαρακτηρίζων τὸ μέτρον ποῦς νὰ εἶναι ὁ δεύτερος, πρῶτος δὲ ὁ τούτῳ ἀντίθετος· οἷον ἐν ἱαμβικῇ διποδίᾳ· στήθε μακράν· μὴ προχωρῆς (-υυ-|υυ-). λάμπει τὸ ἄστρον τῆς νυκτὸς (-υυ-|υυ-υ)· ἐν τροχαϊκῇ δέ· χρυσοῦ στίλβουν οἱ ἀστέρες (υ-υ|υυ-υ)· ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δὲ φεύγει (υ-υ|υ-υ).

Ἐν βραχειῶν δὲ συνεχείᾳ, καὶ ἡ μετρικὴ θέσις συλλαβῆς ἀρκεῖ ἵνα δώσῃ αὐτῇ ποιόν τινα τόνον συμπληροῦντα τὸ μέτρον· οἷον, ἴαμβ. καὶ ἀναλογιζόμενος (υυ|υυ, υ-υυ). Τροχ. καὶ καταπεπονημένος (υυ|υυ, υυ-υ).

Εἶχον δ' οἱ ἀρχαῖοι καὶ τὸν πόδα τὸν λεγόμενον σπονδεῖον, συγχείμενον ἐκ δύο μακρῶν (-). Οὗτος καὶ παρ' ἡμῖν ὑπάρχων, εἰ καὶ σπάνιος, προφέρεται καθ' ἣν καταλαμβάνει θέσιν, ἢ ὡς ἴαμβος ἢ ὡς τροχαῖος. Οἷον, ὡς ἴαμβος· Μὴ δὲν ἐθρήνησα πικρῶς; (υ-υ-, υυυ-)· ὡς τροχαῖος· μὴ δὲν ἐκλαυσα πολλάκις; (-υ-υ, υυ-υ).

Καὶ οἱ ἀνάπαιστοι δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐμετροῦντο κατὰ διποδίαν, διότι ἐκ δύο ἀναπαιστων ὁ εἰς, ἐν μετὰ ταῦτα δὲ χρόνοις ἐνίοτε καὶ ὁ ἕτερος, ἐπετρέπετο νὰ ᾖ σπονδεῖος ἢ καὶ ἄλλοις τις ἰσόχρονος ποῦς. Δύνανται δὲ καὶ παρ' ἡμῖν νὰ ἐκληφθῶσιν οὕτω μετρούμενοι, ἔχοντες τὸν ἕνα τῶν ποδῶν, ἰδίως τὸν πρῶτον σπονδεῖον, ἢ καί, ἐλλείψει αὐτοῦ, ἴαμβον ἀντὶ ἀναπαιστού· οἷον· τί ἄγριον ἔχει τὸ βλέμμα! (-υυ-, υυ-υ), τὴν πλάκα τοῦ τάφου κρατεῖ (υ-υυ-, υυ-). ἀντί· ἄχ! τὴν πλάκα τοῦ τά-

φου κρατεῖ (υ υ - υ υ -, υ υ -). Ἄλλὰ τῆς ἐλευθερίας ταύτης δὲν πρέπει νὰ γίνηται κατάχρησις, διότι ἄλλοισὶ τὴν ἁρμονίαν τοῦ στίχου.

Οἱ δὲ **δακτυλικοὶ** στίχοι ἐμετροῦντο καὶ μετροῦνται κατὰ μονοποδίαν, διότι σύγκεινται ἐκ μόνων δακτύλων, ἢ τῶν εἰς πάσας τὰς χώρας, πλὴν τῆς προτελευταίας, ἀντικαθιστῶντων αὐτοὺς σπονδαίων. Καὶ παρ' ἡμῶν δ' εἰς τὸ μέτρον τοῦτο δύναται, ἐνίοτε, νὰ γίνηται χρῆσις τοῦ σπονδαίου, ἀλλὰ σπανίως, καθ' ὃ συγκειμένου ἐκ δύο μακρῶς (ἢ ἐντόνως) ἀμφοτέρων προφερομένων, καὶ τρίτης μακρᾶς, τῆς ἀρχικῆς τοῦ δακτύλου, ἐπομένης. Οἶον : **Τρῦζει δ' ἡ ναῦς, ἦν παῖει** τὸ ἄγριον κῦμα τοῦ πόντου (- υ υ, - -, - υ υ, - υ υ, - υ υ, - υ).

Καὶ εἰς τὸ δακτυλικὸν δὲ καὶ τὸ ἀναπαιστικὸν μέτρον ἐπιδέχεται, κατὰ ῥυθμικὴν ἐλευθερίαν, μακρὰ συλλαβὴ νὰ καταλαμβάνῃ θέσιν βραχείας, ἂν κατὰ τὰ λοιπὰ ἄρτιος ἢ ὁ ποῦς. Οἶον :

Ἐν δακτύλοις :

Σὺ δὲν πιστεύεις Θεὸν (- υ υ, - υ υ, -)

Τίς ὁ μὴ ἔχων Θεόν (- υ υ -, - υ υ, -)

Ναὶ μὲν σὺ ταῦτα φρονεῖς (- υ υ, - υ υ, -)

Ἐν ἀναπαιστοῖς :

Καθὼς νέφη ζοφώδη (υ υ -, υ υ -, υ)

Νέφ' εἰς νέφη σωρεύει (υ υ -, υ υ -, υ)

Σὺ μὲν ἔξελθ' ἐκεῖθεν (υ υ -, υ υ -, υ)

Ἄλλ' ἢ εὐφωνία ἀπαιτεῖ καὶ τούτων τῶν ἐλευθεριῶν κατάχρησις νὰ μὴ γίνηται.

Β'. ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΩΝ ΣΤΙΧΩΝ.

α. Μῆκος.

Οἱ στίχοι δύνανται νὰ περιέχωσιν ἀπὸ ἐνὸς μέχρις ὀκτώ ποδῶν. Διὰ τοὺς κατὰ διποδίαν δὲ μετρουμένους δύο πόδες λέγονται ἐν μέτρον. Οὕτως εἰσὶν

Εὐγενῆς	}	μονοποδία ἀναπαιστικά.
ἂν φανῆς		
Λαλεῖ πτηγὸν	}	μονόμετροι ἰαμβικοί.
εἰς τὸ βουνὸν		

ὄσάκις βλέπω τὸ γλαυκὸν χρυσοστικτον στερέωμα
(υ - υ - , υ υ υ - , υ - υ υ , υ - υ υ) ἰαμβ. τετράμετρος
ὄταν φέρηται ὁ νοῦς μου εἰς τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις
(- υ - υ , υ υ - υ , υ υ υ υ , - υ - υ) τροχ. ὁμοίως.

Ἐκαστος στίχος δύναται νὰ καταλήγῃ εἰς πλήρες μέτρον, ὅτε καὶ λέγεται ἀκατάληκτος, οἶον·

Εἰς τῆς θαλάσσης τὴν ἀκτὴν (υ υ υ - , υ υ υ -), ἰαμβ. δίμετρος ἀκατάληκτος.

Φίλοι μου συμπατριῶται (- υ υ υ , υ υ - υ), τροχαϊκ. ὁμοίως.

Ἄς φωνὴ γλυκυτάτη ἢ σάλπιγξ ἤχηεῖ (υ υ - υ υ - , υ υ - υ υ -), ἀναιπαιστ. ὁμοίως.

Ἡ δύναται, ἂν εἶναι ἐκ τῶν μετρομένων κατὰ διποδίαν (ἰαμβικῶν, τροχαϊκῶν, ἀναπαιστικῶν)

ἀ. Νὰ στερῆται μιᾶς συλλαβῆς τοῦ τελευταίου μέτρον, καὶ τότε λέγεται καταληκτικός· οἶον

Τὸ φέρον ὡς μὲ φέρει (υ - υ υ , υ - υ), ἰαμβ. δίμετρος καταληκτικός.

Ἦλ' ἢ γῆ λαμπροφορεῖ (- υ - υ , υ υ -) τροχ. ὁμ.

Καῖρε. φῶς οὐράνιον (- υ - υ , - υ υ) ὁμ.

Χρυσοβάφ' ἢ αὐγὴ τὸν ὀρίζοντα (υ υ - υ υ - , υ υ - υ υ) ἀναπαιστ. ὁμ.

β'. Ἡ νὰ στερῆται ἑνὸς ποδός, καὶ τότε λέγεται βραχυκατάληκτος· οἶον

Χρυσὸ ἀστέρες εἰς τὸν οὐρανὸν (υ - υ - , υ υ υ υ , υ -) ἰαμβ. τρίμετρ. βραχυκατάληκτος.

Νῦξ ἐκτείνει μέλανα μανδύαν (- υ - υ , - υ υ υ , - υ) τροχ. ὁμ.

Τῆς νυκτός ἢ βαρεῖα σιγὴ (υ υ - υ υ - , υ υ -) ἀναπαιστ. δίμετρ. βραχυκάληκτος.

γ'. Ἡ νὰ ἔχῃ μίαν συλλαβὴν ὑπὲρ τὴν τελευταίαν διποδίαν, καὶ τότε καλεῖται ὑπερκατάληκτος· οἶον

εἰς τὰς δασύδεις ἀκρωρείας (υ υ υ -, υ υ υ -, υ) ἰαμβ. δίμετρο. ὑπερκατάληκτος

Ἦψου εὐέλπι τὸ βλέμμα εἰς τὸν οὐρανὸν (- υ - υ, υ υ - υ, υ υ υ υ, -) τροχ. τρίμετρο. ὁμ.

Κατηφῆς ὄλ' ἡ φύσις τὴν δύσιν του κλαίει (υυ - υ υ -, υυ - υυ -, υ) ἀναπχιστ. δίμετρο. ὁμ.

Εἰς δὲ τὸ κατὰ μονοποδίαν μετρούμενον δακτυλικὸν μέτρον, α'. ἂν τοῦ τελευταίου δακτύλου λείπωσι δύο συλλαβαί, ὁ στίχος λέγεται καταληκτικὸς εἰς συλλαβὴν· οἶον·

Μέγας ἐστὶν ὁ Θεὸς (- υυ, - υυ, -), δακτυλ. τρίμετρο. καταληκτ. εἰς συλλαβὴν.

β'. ἂν δὲ λείπη μία συλλαβή, λέγεται καταληκτικὸς εἰς δισύλλαβον, οἶον·

Μέγα τὸ θεῖόν του κράτος (- υυ, - υυ, - υ), δακτ. τρίμ. καταληκτ. εἰς δισύλλαβον.

—

B' Τύπος.

Τύποι δὲ τῶν στίχων, οἱ παρ' ἡμῖν μάλιστα ἐν χρήσει, εἰσὶν:

1. Τῶν ΙΑΜΒΙΚΩΝ, ὁ τετράμετρος καὶ ὁ τρίμετρος.

Ὁ τετράμετρος, συγκείμενος ἐκ τεσσάρων μέτρων ἢ διποδιῶν (ἐξ ὀκτώ ποδῶν), δύναται ἰὰ ἧ ἀκατάληκτος, ὡς εἰς τὰς ἐνδόξους ἐποχὰς μὲ φέρει ὁ βρεμβάζων νοῦς (υ - υ -, υ υ υ -, υ - υ υ, υ - υ -).

ἧ, ὁ καὶ συνηθέστερος, καταληκτικὸς εἰς συλλαβὴν, οἶον

Τρία πουλάκια κάθονται τὰ τρί' ἀράδ' ἀράδα
(υ υ υ -, υ - υ υ, υ - υ -, υ - υ).

Ὁ δὲ τρίμετρος, ἐκ τριῶν μέτρων ἢ διποδιῶν (ἐξ ποδῶν) συγκείμενος, δύναται ἐπίσης νὰ ἧ ἢ ἀκατάληκτος, ὅπερ καὶ συνηθέστερον, ὡς·

Ἦ ἀδελφῆς Ἰσμήνης φίλη κεφαλή, (υ υ υ -, υ - υ -, υ υ υ -).

Καὶ ἐστὶν οὗτος ὁ τοῦ ἀρχαίου δραματικοῦ διαλόγου, ἐσχάτως καὶ παρ' ἡμῖν ἐπικρατήσας·

ἢ καταληκτικός εἰς συλλαβὴν, ὡς·

τῆς πίστεως ἢ δᾶς θά με φωτίση (υ - υ υ, υ - υ υ, υ - υ).

2. Καὶ τῶν ΤΡΟΧΑΙΚΩΝ οἱ συνηθέστατοι ἔχουσι τὸ αὐτὸ μῆκος, οἷον·

ἀνθοστόλιστος προβαίνει τῆς ἀνοιξέως ἢ νύμφη

(υ υ - υ, υ υ - υ, υ υ - υ, υ υ - υ), τροχ. τετράμ. ἀκατάληκτος.

αὐτὸς ἄγρυπνος στενάζει εἰς τὴν πλάκα τὴν πικρὴ

(υ υ - υ, υ υ - υ, υ υ - υ, υ υ -) ὄμ. καταληκτικός.

Βγαίνουν ἔς τὰ χωρῆα, περνοῦν ἔς τὰ περιβόλῃα

(- υ υ υ, - υ - υ, υ υ - υ) τροχ. τρίμετρ. ἀκατάληκτος.

Ἀνήκει δ' ὁ τροχαϊκὸς τρίμετρος μᾶλλον εἰς τὴν λυρικὴν ποίησιν.

3. Τῶν ΔΑΚΤΥΛΙΚΩΝ δ' ὁ συνηθέστερος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἐσχάτως καὶ παρ' ἡμῖν εἰσχυθεὶς, ἦν ὁ ἐπικὸς ἑξάμετρος, καταληκτικός εἰς δυσύλλαβον (- υ υ, - υ υ, - υ υ, - υ υ, - υ υ - υ).

Οἱ ἀρχαῖοι, ἔνεκα τῆς δυσκολίας, καὶ κατὰ τι καὶ τῆς μονοτονίας τῆς ἀδιακόπου γρήσεως ἀλλεπαλλήλων δακτύλων, παρεδέχθησαν βαθμηδὸν ἀντὶ τούτων μόνων καὶ σπονδαίους (πλὴν εἰς τὸν πέμπτον πόδα), διορθοῦντές πως πιθανῶς αὐτοὺς διὰ τῆς προφορᾶς, ὥστε ἡ δευτέρα μακρὰ σχεδὸν νὰ παρατείνηται ὅσον δύο βραχεῖαι (- - = - υ υ). Λύτη ὅμως ἡ ποικιλία ἐστὶ παρ' ἡμῖν ὀλίγον ἐφικτὴ, διότι σπανίζομεν σπονδαίων (ἀλλεπαλλήλων μακρῶν). Ἴδου παράδειγμα ἑξαμέτρου δακτυλικοῦ.

Ψάλε τὸν ἄνδρα, Θεά, τὸν πολύτροπον, ὅστις τοσοῦτους,

(- υ υ, - υ υ, - υ υ, - υ υ, - υ υ, - υ).

4. Τῶν ΑΝΑΠΑΙΣΤΩΝ οἱ συνηθέστεροι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δραματικοῖς ἦσαν οἱ τετράμετροι (ἕξ ὀκτῶ ποδῶν) καταληκτικοὶ (υ υ - υ υ -, υ υ - υ υ -, υ υ - υ υ -, υ υ - υ), καὶ παρ' ἡμῖν δυνάμενοι νὰ ὦσιν ἐν χρήσει, ἀλλὰ μετὰ πολὺ σπανιωτέρων σπονδαίων, ὡς·

Ὡ ἀμέτρητε ἄναξ, ᾧ δέσποτ' ἀήρ, ποῦ μετέωρον φέρεις τὴν γῆν μας.

(υ υ - υ υ -, υ υ - υ υ -, υ υ - υ υ -, υ υ - υ).

Ἦ λάμπων αἰθήρ καὶ θεαὶ φοβεραὶ, ὧ κεραυνοβροντῶσαι
νεφέλαι.

(- - υ υ -, υ υ - υ υ -, υ υ υ υ υ -, υ υ - υ).

Γ' Τομή.

Στίχοι συγχεόμενοι ἐξ ἀδιακόπου ἐπαναλήψεως τοῦ αὐτοῦ πο-
δὸς θ' ἀπέβαινον ἀφορήτου μονοτονίας· δι' ἃ ἡ ἀκοή ἀπατεῖ,
εἰς ἀνάπαυσιν, διακοπὴν τινα αὐτῶν, πρὸς καταρτισμὸν ἁρμονι-
κῆς φράσεως. Πολλὰ τῶν ἐπικῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου, γε-
γραμμένα εἰς τροχαϊκοὺς τετραμέτρος ἀκαταλήκτους, μόνῃ ἢ
ὁμοιοκαταληξίᾳ σώζει ἀπὸ τῆς φορτικῆς μονοτονίας τοῦ ῥυθμοῦ,
ὅσων καὶ ἂν ἦ τὸ κάλλος τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς γλώσσης, δι' ἧς ἐκ-
φράζονται.

Εἰς θεραπείαν τῆς ῥυθμικῆς ταύτης μονοτονίας συντελεῖ:

1. ἡ καταληκτικὴ τομὴ ἐν τοῖς μακροτέροις στίχοις, ἢ κολό-
θωσις τοῦ τελευταίου ποδὸς ἢ μέτρου, παρά τε τοῖς ἀρχαίοις
καὶ παρ' ἡμῖν.

Δι' αὐτῆς ὁ τετράμετρος ἱαμβικός, ὁ τετράμετρος ἀνάπαι-
στικός καὶ ὁ δακτυλικὸς ἐξάμετρος, λήγουσιν εἰς τροχαῖον, ποι-
χίλλοντα τὸ μέτρον· οἶον·

Οὐδεὶς οὐδέποτε ποθεῖ τὸ ὄ, τι δὲν γνωρίζει·

Ἢταν ὄλοι των ἔξω ὑπάγουν αὐτοὶ νὰ τελέσουν χαρὰς κ'
εὐωχίας.

Ψάλε τὸν ἄνδρα, θεά, τὸν πολύτροπον ὄστις τασούτους.

Ἢ δὲ τετράμετρος τροχαϊκὸς λήγει εἰς ἱαμβον, ὡς·

Τῆς αὐγῆς δροσᾶτο ἀγέρι, φύσα, φύσα ἔς τὸ σταυρό.

2. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν μακρότεροι στίχοι, ἀπὸ τοῦ τριμέ-
τρου καὶ ἄνω ἔχουσιν ἀναγκαίως καὶ τὴν ἐσωτερικὴν τομὴν,
διαιροῦσιν αὐτοὺς εἰς δύο ἁρμονικὰ τμήματα·

α'. Ἢ ἱαμβικός τετράμετρος, ὁ καταληκτικός, ὁ παρ' ἡμῖν
κοινότερος τῶν στίχων, διχοτομεῖται μετὰ τὴν δευτέραν διποδίαν,

διαιρούμενος εἰς δύο κῶλα, ὧν τὸ πρῶτον περιέχει τέσσαρας ἰάμβους, τὸ δὲ δεύτερον τρεῖς καὶ συλλαβὴν. Οἶον·

Τρία πουλάκια κάθονται, | τὰ τρεῖ' ἀράδ' ἀράδα.

(u u u -, u - u u, | u - u -, u - u).

Ὅμοίως καὶ ὁ τροχαϊκὸς τετράμετρος καταληκτικὸς, τέμνεται ἔχων ἄφ' ἐνὸς μὲν τέσσαρας τροχαίους, ἄφ' ἑτέρου δὲ τρεῖς καὶ συλλαβὴν. Οἶον·

Μιλετάτε, ἀν ποθῆτε κλέος, δόξαν καὶ τιμὴν

(u u u u, u u - u, | - u - u, u u -).

β'. Ὁ δὲ ἰαμβικὸς τρίμετρος, ἀκατάληκτος, ὁ ἐπίσημος τῶν ἀρχαίων δραματικῶν, εἰς τὰ δημοτικὰ ἡμῶν ἄσματα ἐνίοτε ἀπαντώμενος, ἔχει ἐν αὐτοῖς ἀνγκυραῖαν τομὴν τὴν λεγομένην ἐφθημιμερῆ, δηλαδὴ μετὰ τὴν ἐβδόμην συλλαβὴν, ἐν μέσῳ τῆς τετάρτης ποδῆ, διαιροῦσαν αὐτὸν εἰς δύο κῶλα, ὧν τὸ πρῶτόν ἐστι δίμετρον ἰαμβικὸν καταληκτικόν, τὸ δὲ δεύτερον μονόμετρον τροχαϊκὸν ὑπερχατάληκτον. Οἶον·

Ἐδγῆκαν τὰ καράβια | τὰ Ζαγοριανά, (u - u u, u - u u, u - u' -).

Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως, πρὸς μείζονα στιχουργικὴν ἄνεσιν, παρεδέχθησαν τὴν ἀίρεσιν καὶ ἑτέρας τομῆς, τῆς πενθημιμεροῦς, μετὰ τὴν πέμπτην συλλαβὴν, τὴν ἀρμονίαν μηδὲδως παραβλαπτούσης, διότι κατ' αὐτοὺς διαίρει τὸν στίχον εἰς κῶλον μονόμετρον ἰαμβικὸν ὑπερχατάληκτον, καὶ εἰς ἕτερον τροχαϊκὸν δίμετρον καταληκτικόν, οἶον·

Ἦ τύχη πάντα | ἀνατρέπ' ἢ ἀνορθοῖ (u - u -, u | u u -, u' u u -).

Τὴν εὐκολίαν ταύτην τὴν ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν δύο τομῶν παρεδέχθημεν καὶ ἡμεῖς, καθιερώσαντες τὸν ὥραϊον προπατορικὸν τρίμετρον ὡς ἓνα τῶν κυριωτέρων στίχων εἰς χρῆσιν τῆς μελλούσης, ὡς εὐχόμεθα, ν' ἀναπτυχθῆ δραματικῆς ἡμῶν μούσης.

Ἄλλ' ἂν τινες, ἀντὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν δύο τομῶν, ἐπιμένωσιν εἰς τὴν κατ' αὐτοὺς ἔτι μεγαλειτέραν, τοῦ γὰρ μὴ ποιῶνται χρῆσιν οὐδεμιᾶς, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ τοὺς βιάσωμεν, ὡς οὐδ' ἐκεῖνοι μᾶς βιάζουσι νὰ τοὺς ἀναγινώσκωμεν. Ἡμποροῦν

νά ἐγεννήθησαν ἐξαίρετοι ποιηταί, ἀλλά, καθ' ἡμᾶς, στεροῦνται τοῦ στοιχειωδεστέρου αἰσθήματος τῆς στιχουργικῆς ἁρμονίας.

γ'. Καὶ ὁ τροχαϊκὸς τρίμετρος (στίχος λυρικός) ἔχει καὶ ἐπιδέχεται τομὴν εἰς τὸ πενθημιμερές, διαίρουσάν αὐτὸν εἰς μονόμετρον τροχαϊκὸν ὑπερκατάληκτον, καὶ ἰαμβικὸν δίμετρον καταληκτικόν· οἶον·

Κάτω ᾿ς τὸ νερό | χορεύουν ἢ κοπέλλες (- υ υ υ υ ' | υ - υ, υ υ ' υ - υ),

δ'. Οἱ δὲ δακτυλικοὶ ἐξάμετροι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐτέμνοντο εἰς τὸ πενθημιμερές ἢ εἰς τὸ ἐφθημιμερές, διαίρουμένοι εἰς πρῶτον κῶλον δακτυλικόν, καὶ εἰς δεῦτερον μᾶλλον ἀναπαιστικόν.

Τὰς αὐτὰς δὲ τομὰς πρόπει ἀφεύκτως νὰ ἐφαρμόζωμεν καὶ ἡμεῖς, ἂν θέλωμεν νὰ μιμώμεθα τὸν στίχον ἐκεῖνον κατὰ τὰ κυριώτερα τῆς ἁρμονίας αὐτοῦ. Οἶον·

Τότε ὁμοῦ οἰμωγῇ | καὶ κραυγῇ νικητῶν ἀνηγέρθη. Ἐφθημ. - υ υ, - υ υ, - | υ υ, - ' υ υ, - ' υ υ, - ' υ)

Πλὴν, μὰ τὸν Δία, ὀρθῶς ὁ σοφώτατος Ὅμηρος εἶπε. Πενθ. (- υ υ, - υ υ, | - υ υ, - ' υ υ, - ' υ υ, - ' υ).

ε'. Διὰ τὰ ἐπιγράμματα ἰδίως καὶ τὰς ψῆδὰς εἶχον οἱ ἀρχαῖοι καὶ τοὺς λεγομένους πενταμέτρους, συνισταμένους ἐκ δύο δακτύλων (ἢ ἀναπαιστων) καὶ συλλαβῆς μακρᾶς, μεθ' ἣν ἡ τομὴ, τοῦτο δις ἐπαναλαμβάνομενον.

Ἡ μίμησις τοιοῦτου στίχου παρ' ἡμῶν ἔχει τὴν δυσκολίαν τῶν δύο μακρῶν, αἵτινες ἐν τῷ μέσῳ ἀκολουθοῦσιν ἀναγκαστικῶς ἀλλήλας, ὡς·

Πλὴν ἐπ' αὐτοῦ ὡς κισσὸς | εὐκαμπτος ἔρπ' ἡ γυνή· (- υ υ, - υ υ, - | - υ υ, - υ υ, -)

στ'. Ὁ ἀναπαιστικὸς τετράμετρος ἔχει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὴν τομὴν μετὰ τὴν δευτέραν διποδίαν καὶ ὅταν τὸν μιμώμεθα, τὴν αὐτὴν πρέπει καὶ δύναται νὰ λαμβάνῃ καὶ παρ' ἡμῶν. Οἶον·

Εἰς τὸ σκῆπτρον καθήμενον ἦτο πτηνόν, | καὶ τῶν δώρων τοῦ ὄλων μετεἶχε· (υ υ - υ υ - , υ υ - υ υ -, | υ υ - υ υ -, υ υ - υ)·

Δ'. Ὅμοιοκαταληξία.

Πρόσθετον κόσμημα, καὶ προσέτι ἄλεξιτήριον κατὰ τῆς ῥυθμικῆς μονοτονίας προσετέθη εἰς τὴν νεωτέραν στιχοουργίαν ἢ ὁμοιοκαταληξία, ἣτις δυνάμεθα νὰ καυχηθῶμεν ὅτι παρ' ἡμῶν ἐστὶ πλουσιωτέρα ἢ παρὰ πάσῃ ἄλλῃ γλώσσῃ.

Οἱ θεμελιώδεις αὐτῆς κανόνες εἰσὶν· ὅτι διὰ τὴν τελευταίαν τοῦ στίχου λέξιν, ἂν τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν ἢ τὴν προπαραλήγουσαν, πᾶσα ἢ κατάληξις ἀπὸ τοῦ τονιζομένου φωνήεντος πρέπει νὰ ᾖ ἐντελῶς ἢ αὐτὴ κατὰ τὴν προφορὰν εἰς τὰς δύο ὁμοιοκαταληκτούσας λέξεις, οἷον πέτρα—μέτρα—ἤκουσα—ἀνήκουσα· σήμερον—ἕμερον. Τὰ δὲ γέλωτα καὶ ἔρωτα δὲν ὁμοιοκαταληκτοῦσι περισσότερον ἢ λύκος καὶ ἵππος.

Τῆς τονιζομένης ὅμως ληγούσης ἢ ὁμοιοκαληξία πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ ὀλόκληρον τὴν τελευταίαν συλλαβὴν, οὐχὶ ἀπὸ μόνου τοῦ τονιζομένου φωνήεντος ἀρχομένη.

Οὕτω Θεὸς ὁμοιοκαταληκτεῖ μετὰ λα-ός, υἱ-ός, οὐχὶ μετὰ καλὸς

ἰατρός	»	»	μη-τρός	»	»	φαι-δρός
ἔμπρός	»	»	λε-πρός	»	»	γαμ-βρός
εἰ-πεῖ	»	»	ἀστρα-πῆ	»	»	κρατεῖ
κα-λή	»	»	πο-λὺ	»	»	κα-κῆ
ψυ-χρὸς	»	»	αἰς-χρὸς	»	»	μι-κρὸς
οἰκτροί	»	»	με-τρεῖ	»	»	γα-στρί.

Εἰς τοὺς ἀντιδιῶσχυριζομένους ὅτι ὁ περιορισμὸς οὗτος ἔχει τὰς δυσκολίας του, ἠδυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν «Τί νὰ γίνῃ; Οὐ παντὸς πλεῖν εἰς Κόρινθον». Ἀλλὰ προτιμῶμεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι παντὶ τῷ τὴν γλῶσσαν, καὶ τὴν χαριεστάτην αὐτῆς μορφὴν, τὴν στιχοουργίαν, μετ' ἀγάπης καὶ ἐπιμελείας καλλιεργῶντι οὐδόλως ἐστὶν ἀνέφικτον νὰ ὑπερνικᾷ ταύτας τὰς δυσκολίας, ὡς ἀποδεικνύουσιν οὐχὶ χιλιάδες, ἀλλὰ πολλὰι μυριάδες στίχων οὓς δόκιμοι στιχοουργοὶ ἔγραψαν, τὸν ἀπλούσττον τοῦτὸν σεβασθέντες κανόνα. Καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ἢ γραμματικῇ ἀκρίβειᾳ δὲν εἶναι

ἀπηλλαγμένη δυσχερειῶν. Ἄλλὰ δὲν δυνάμεθα ν' ἀσπασθῶμεν τὸ δόγμα τοῦ ἀξιούντος, ἕνεκα τῶν δυσχερειῶν τούτων, καὶ πρὸς εὐκολίαν του, νὰ καταργήσῃ τοὺς γραμματικούς κανόνας, ἢ ν' ἀθετῆ αὐτοὺς κατὰ βούλησιν, οὐδὲ συγγαίρομεν τῇ φιλολογίᾳ, ἣτις εἰς τοιοῦτον ἔδαφος θὰ ἐφύετο. Εὐρήνται ἴσως παρ' ἡμῖν τινες, οἱ παιδιόθεν εἰς ξένας φιλολογίας καὶ γλώσσας τραφέντες μᾶλλον ἢ εἰς τὴν πάτριον, καὶ ἐκείνων ἢ τῆς ἑλληνικῆς τοὺς γραμματικούς καὶ στιχουργικούς κανόνας εἰδικώτερον κατέχοντες. Εἰς ἐκείνους θὰ ἔλεγον ὅ,τι εἰς τὸν ἔπληυν Ἑλληνα, τὸν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν πατρίδα ἐπιδημοῦντα, ὅτι ἂν ἀξιῶ νὰ διαπρέψῃ πολιτευόμενος ἐν αὐτῇ, πρέπει πρὸς παντὸς νὰ σπουδάσῃ τοὺς νόμους τῆς. Ἄν εἴχομεν ἀκαδημίαν, —δὲν ἐννοῶ τὸ μέγαρον— εἰς αὐτῆς τὰ θεσπίσματα θὰ τοὺς παρέπεμπον ὡς πρὸς τὸ ὀρθὸν ἢ μὴ ὀρθὸν ἐν τῷ γράφειν. Ἄλλ' ἐπειδὴ πρὸ πεντήκοντα ἔτων ἀκαδημία πρόκειται μὲν νὰ ἰδρυθῇ ἀλλὰ δὲν ἰδρύεται, καὶ ἄγνοῶ ἂν θὰ ἰδρυθῇ μετ' ἄλλα πεντήκοντα, περιορίζομαι προτρέπων τὸν ἀξιούντα νὰ ταχθῇ ἐν τοῖς καλλιεργοῦσι τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, νὰ προοιμιάζῃ διὰ τῆς σπουδῆς τῶν κανόνων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς ὀρίζει αὐτοὺς ἡ γραμματικὴ ἂν δ' ἐπιδιώκῃ καὶ δάφνην ποιητοῦ, ἢ καὶ στιχουργοῦ, ν' ἀρχίζῃ κἂν μανθάνων πῶς ἀπαίστως νὰ στιχουργῇ. Καὶ αὐτὸς ὁ κεκτημένος τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Ἀπελλοῦ οὐδέποτε εἰς καλλιτέχνην θ' ἀναπτυχθῇ ἂν δὲν ἐγκύψῃ εἰς τοὺς στοιχειώδεις κανόνας τῆς σχεδιογραφῆσεως.

Πόθεν ὅμως οἱ τυρυννικοὶ οὗτοι κανόνες τῆς στιχουργίας, καὶ τίς ὁ βιάζων ἡμᾶς νὰ κύπτωμεν εἰς αὐτούς; Κατ' ἀλήθειαν δύο εἰσὶν οἱ κανόνες οὗτοι καθ' ὧν τινες δυσανασχετοῦσι, κατὰ τῆς τυραννίας αὐτῶν ἐξανιστάμενοι.

α'. Ὁ εἰς ἐστὶν ἡ τομὴ τοῦ τριμέτρου, οὐχὶ ὅτι εἶναι δύσκολος, ἀλλ' ὅτι ἔτι ἀκοπωτέρα εἶναι ἢ μὴ τομὴ. Τοῦτον δ' ἐπιβάλλει ἡ παράδοσις τῶν ἀρχαίων ἀριστοτεχνῶν, καὶ ἡ ἀκοή παντὸς ὁποσοῦν αἴσθησιν ἁρμονίας κεκτημένου.

β'. Ὁ ἕτερός ἐστὶν ὁ γῆς πλήρους ὁμοιοκαταληξίας τῆς τονιζομένης ληγουσῆς. Καὶ ἀναίτιος ὅλως ἂν ἦτο αὐτός, ἀρκεῖ ὅτι μυριάδες στίχων κατ' αὐτὸν ἐγράφησαν, ἵνα ἢ σήμερον ὑποχρεωτικός. Ὁ στιχουργός, ὡς ὑπέρτατος καλλιτέχνης τῆς γλώσσης,

θά ἦν ἀνάξιος τῆς τοιαύτης περιωπῆς, ἂν ὑπεχώρει πρὸ δυσχερειῶν ἄς ἄλλοι ὑπερενίκησαν. Ἄλλὰ πλὴν τούτου, μακρὰν ἀπέχει ὁ κανὼν τοῦ νὰ ᾖ ἀναίτιος καὶ ἀδικαιολόγητος. Ἐκάστη συλλαβὴ δύναται μὲν ἐξεταζομένη ν' ἀναλυθῆ εἰς τὰ φυσικὰ στοιχεῖα αὐτῆς, τὰ γράμματα, ἀλλ' εἰς τὴν ἀκοήν ἀποτελεῖ μίαν καὶ ἐνιαίαν ἐντύπωσιν, ἣν ἀνάγκη νὰ ἐπιναλαμβάνῃ ἡ ὁμοιοκαταληξία, ὅταν μόνον ἐκ ταύτης ἀποτελεῖται τῆς συλλαβῆς. Εἰς τὰ παροξύτονα ἢ τὰ προπαροξύτονα τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται, διότι πλὴν τοῦ τονιζομένου φωνήεντος καὶ μία ἢ δύο συλλαβαὶ ἀκόμη ἀσχολοῦσι τὴν ἀκοήν. Τοῦτο τὸ πλεονέκτημα, ὃ ἐπιδιώκει καὶ ἡ Γαλλικὴ διὰ τῶν λεγομένων παρ' αὐτῇ πλουσίων ὁμοιοκαταληξιῶν, ὃ ὅμως δὲν δύναται ἢ μέχρι τινὸς μόνον νὰ ἐπιτυγχάνῃ, ἐστὶ καὶ αὐτὸ ἐν τῶν ἐγκυχυημάτων τῆς ἁρμονικωτέρας πασῶν τῶν γλωσσῶν, τῆς ἡμετέρας. Ὁ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κανόνος τούτου ἀφίσταμενος, δικαιολογεῖ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἀφίσταται ἐξ ἀδυναμίας· ὅστις δὲ ἐν τῇ τέχνῃ ὁμολογεῖ ἢ δεικνύει ὅτι δὲν δύναται ὅ,τι ἄλλοι δύνανται, ἐκεῖνος λὲν εἶναι ἀριστοτέχνης, οἷος ὀφείλει νὰ ᾖ ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν στιχοουργίαν ὁ ποιητής.

Ἄ. Ῥ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

Α. ΒΑΛΑΩΡΙΤΟΥ

Ὁ λευκάδιος ψάλτης τῶν « Μνημοσύνων », τῆς « Κυρὰ Φροσύνης » καὶ τοῦ « Διάκου » εἶνε ὁ εὐφρανταστότατος τῶν ποιητῶν τοῦ νέου Ἑλικῶνος. Πολλὴν εἶχε πρὸς τῇ ποιητικῇ ἰδιοφυίᾳ παιδείουσις ὁ Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης, σπουδάσας καὶ ἐν Παρισίοις. Ἐγεννήθη τῇ 27 Αὐγούστου 1824 καὶ ἀπέθανε τῇ 24 Ἰουλίου 1879.

Εἰς τὴν μνήμην τοῦ κόμητος Δ. Σολωμοῦ

Κοιμήσου.... ἐγὼ τὸν ἔπυ σου δὲν ἤλθα γὰ ταράξω·
Δὲν ἤλθα ἐδῶ 'ς τὸ μνημιά σου οὐτ' ἔρα .λου.λουδάκι
'Απ' ὅσα τὸ στολίζουτε κρυφὰ γὰ ξεφριζώσω.

Κοιμήσου.... χάρου, ποιητά, τὴν ἄφθαρτη γ.λυκάδα,
Ποῦ ζῶντας ἐπεθύμησες καὶ ποῦ νεκρὸς χορταίεις.

Ἄφες κ' ἐμένα γὰ χαρῶ, ἄφες με γὰ πιστεύσω
'Οτ' ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ 'ς τὴν εὐμορφιά τοῦ κόσμου,
Εἰς τὴ μεγάλη τοῦ Παρτὸς ἀθάρατη ἁρμονία,
Εἶναι γ.λυκὸ κελάδισμα, εἶναι παλιὰς ἀγάπης,
Ποῦ φεύγει ἐδῶθε γὰ κρυφθῆ μες τὴν καρδιά τοῦ Πλάστου

Κοιμήσου.... οἱ χρόνοι φεύγουτε δυστυχησμένοι, μαῦροι...
'Απ' τὴν αἰωνιότητα, ποῦ σ' ἔχει ἀγκαλιασμένον,
Σταλάζουτε σιγά, σιγά.... καὶ πᾶσά τωρ ῥαρίδα
Πρίγει χιλιάδες γενεαῖς. 'Σ τοῦ τάφου σου τὸ χῶμα
Χύνει δροσοῦλα καὶ ζωή, θόδα σκορπᾷ καὶ δάφραις.

Τρεῖς χρόνοι τώρα ἐπέρασαν.... ἦλθα νὰ γορατίσω
 Ἐν τὸ μνημα σου καὶ νὰ σοῦ πῶ νὰ μὴ καταφρονήσης
 Τὸ χάρισμά μου τὸ φτωγόν.... Γιὰ τὸ μνημόσυνό σου
 Σῶφρα νεκρολίβανο, σῶφρα κι' ἁγιοκέρι.

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Ἀναμφισβητήτως ἡ συμπαθεστάτη τῶ ἔθνει ποιητικὴ φύσις, τοῦ ὁποίου οὐδεμίαν χαράν, οὐδεμίαν λύπην ἀφῆχεν ἀνύμνητον. Πολλὰ τῶν ἄσμάτων του ψάλλονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἅπαντες οἱ λόγοι γνωρίζουσι τὴν ποιήσιν του, καὶ διὰ τοῦτο θεωρεῖται ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἔθνικὸς ποιητής. Πρὸ δωδεκαετίας ἐξεδόθησαν ἐκ τῶν ποιημάτων του, τῶν πλείστων λυρικῶν, τρεῖς τόμοι. Ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ κατὰ τὸ 1838.

ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ

Α'.

Τῶβαλες, Μάνα, τῶβαλες τὸ χέρι σου καὶ πάλι
 Κ' ἢ γάρι σου μ' ἐλύτρωσε ἀπὸ φωτιά μεγάλη
 Μ' εἶδες νὰ κλαίω κ' ἔστειλε τὸ ἅγιο σου χέρι
 Ἐληῆς κλαδὶ μὲ κάτασπρο, γιονάτο περιστέρι·
 Κ' ἐσώπασε τὸ δάκρυο κι' ὁ πόνοσ ποῦ μ' ἐπλάνα·
 Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, γλυκειὰ τοῦ κόσμου Μάνα!

Β'.

Ἄχ, δὲν μποροῦν νὰ μὴ κτυποῦν τὰ στήθη τ' ἁγιασμένα
 Γιὰ κείνους ὅπου ἔχουνε τὰ μάτια βουρχωμένα·

Τὸ προσκεφάλι τῆς ζωῆς, τὸ ἅγιο, τὸ χρινᾶτο,
 "Ὅπου παιδάκι ὁ Χριστὸς μιὰ 'μέρ' ἀπεχοιμᾶτο,
 Εἶναι γεμάτο ἔλεος, γεμάτο καλωσύνη,
 Καὶ δὲν ἀφίρει δυστυχῆ στὸν κόσμο, δὲν ἀφήνει!
 Στὴ σκέπη Σου τὴν ἀπειρη, στὴ σκέπη τὴ μεγάλη,
 Ποῦ τόσαις ἔβαλε ζωαὶς κι' ἀκόμη θεὰ βάλῃ,
 Ποῦ στὴ σκιά Της οὐρανὸς καὶ γῆ καὶ κῦμα παίρει,
 Καὶ γιὰ τὰ σώση δυστυχῆ στὸν ἄδη καταβαίνει,
 Μέσα 'ς ἐκείνη μ' ἔβαλες, μέσα σ' αὐτὴ κ' ἐμένα·
 Χίλιαι φοραὶς Σ' εὐχαριστῶ, χίλιαι φοραὶς, Παρθένα!

Γ'.

Δέξου, Χαριτωμένη μου, δέξου, Κυρά μου, πάλι
 Εὐγνωμοσύνη ἀθάνατη, ἀτέλειωτη, μεγάλη
 Σὰν τῆς ἐλεημοσύνης Σου τὸ πέλαγος! Νὰ κλείσῃ
 Στὴ ξερητεῖά τὸ στόμα μου, ποτὲ γὰρ μὴ φιλήσῃ
 Τὴν ἄχαρτη εἰκόνα Σου, ποτὲ στὴν ἀγκαλιά μου
 Τὰ τρία ποῦ μοῦ χάρισες γὰρ μὴν ἰδῶ παιδιά μου,
 Νὰ μὴν ἰδῶ τὴ μάρα τους, τὴ μάρα τὴ δική μου,
 Τὸ μοναχό μου ἀδελφό, τὴ μόνη ἀδελφή μου,
 Νὰ μὴ φιλήσω τὸ Σταυρὸ στὸν τάφο τοῦ Πατέρα,
 Ἄν ἡ εὐγνωμοσύνη αὐτὴ τελειώσῃ κάμμιά 'μέρα!

Δ'.

"Αἴ· δὲν θ' ἀφήσῃ ἀπλήρωτη τὴ χάρι Σου ἢ καρδιά μου·
 "Ὅτι πληρώρεσαι καὶ Σὺ τὸ ξέρω, Δέσποινά μου . . .
 Πλὴν ξέρω πῶς πληρώρεσαι κ' εἰς χέρια ποιά θ' ἀφήσω
 Μ. ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΤΕΥΧΟΣ Γ'.

Ὅσα μοῦ χάριτες, χωρὶς καὶ γὰ τὰ λησμορήσω . . .
 Θεὰ πεινῶ, καὶ στὸ φτωχὸ θὰ δίω τὸ ψωμί μου·
 Τὸ φόρεμά μου τὸ ζεστὸ θὰ βγάλω ἀπ' τὸ κορμί μου
 Καὶ θὰ τὸ δίω ἔς ὄρφανὸ παιδάκι γὰ μὴ κρυώσῃ. . .
 Ἔτσι μπορεῖ καὶ τὸ Θεὸ κατεῖς γὰ τὸν πληρώσῃ!

Ε'.

Μέσ' τῆς ψυχῆς μου τὴν ψυχὴ καὶ μέσα στὴν καρδιά μου,
 Ἐφώλευε ἀπελπισιὰ καὶ τρόμος, Δέσποινά μου.
 Ὁ ροῦς μου ἐπαράδερνε ἡμέρα, νύχτα, βράδυ,
 Σὰν κῦμα ποῦ βορριάς κυλᾷ καὶ δέρνει στὸ σκοτάδι.
 Πλὴν μιά Σου ἔρριξες μάτιὰ στῶν σπ.λίγχνων μου τὰ βάθη,
 Κι' ὁ φόβος κ' ἡ ἀπελπισιὰ ἐσβέσθηκε κ' ἐχάθη.
 Ἄ, ποιὸς ἔμπορεῖ ν' ἀντισταθῇ, ποιὸς στὴν ἔματιὰ ἐκέκτη,
 Ποῦ κάνει ἔμερα τὴν νυχτιά καὶ φῶς στὸν Ἄδην δίει!

Σ'.

Γιὰ εἰπές μου, εἰπές μου, Δέσποινα, ἔπες μου τοῦ κόσμου
 [ἐ.λίδα,

Τ' ἀγόρι ποῦ μοῦ χάριτες, τ' ἀγόρι ποῦ δὲν εἶδα,
 Μὲ ποιοῦ ἀπ' τ' ἀδελφάκια του, μὲ ποιοῦ, Κυρά μου, ἔμοιάζει;
 Στὰ δύο του μάτια οὐρανὸς κ' αὐγὴ γλυκοχαράζει

Ἄγ, θέλω Δέσποινά μου,

Θέλ' ἡ καρδιά μου εὐμορφα γὰ εἶνε τὰ παιδιά μου,
 Νὰ ἔμοιάζοντε τῆς μάρας τους, γὰ ἔμοιάζοντε κ' ἐμένα.
 Ὅχι γὰ ζήσουνε πολὺ καὶ γὰρ εὐτυχισμένα. . .

Ἔνα τὸ ἄλλο ῥ' ἀγαπᾷ καθὼς μὲ ἀγαπάει
 Τοῦ ἀδελφοῦ μου ἡ καρδιά κ' ἐγὼ τὸν ἀδελφό μου·
 —Τ' ἀδέλφια κάστρα γίνονται 'σὰν ζοῦνε πλάϊ πλάϊ!—
 Θέλω ἀκόμη ρᾶχουρε Θεό τους τὸ Θεό μου·
 Τῆς ἀδελφῆς μου ἡ ματιὰ ρὰ λάμπη 'στὴ ματιὰ τους,
 Τὰ χεῖλη τους ρὰ πάρουρε τῆς Μάρας τὴν γλυκάδα,
 Νὰ λουλουδίξ' ἡ μνήμη μου βαθεῖα μέσ' τὴν καρδιά τους.

Δέξου, Χαριτωμένη μου, δέξου, Κυρά μου, πάλι
 Εὐγνωμοσύνη ἀτέλειωτη, ἀθάρατη, μεγάλη
 Σὰν τῆς ἐλεημοσύνης Σου τὸ πέλαγος! Νὰ κλείσουν
 Τὰ 'μάτια μου στῆς ξερητεῖας τὸ γρυλιασμένο στρῶμα,
 Χωρὶς ρὰ ἰδοῦρε Πειραιᾶ κ' Ἀθήνα ῥ' ἀτικρῦσουν·
 Νὰ μὴ δεχθῶ ἕνα φιλὶ 'στοῦ τάφου μου τὸ γῶμα·
 Ποτέ μου ρὰ μὴ μυρισθῶ τριαρτάφυλλο τ' Ἀπρίλι
 Καὶ ῥ' ἀρρηθῶ λίγο νερὸ σὲ διψασμένο χεῖλι,
 Ἄρ παύσω ρὰ δοξολογῶ τὸν Οὐρανὸ κ' Ἐσέρα . . .
 Εὐχαριστῶ, χίλιαις φοραῖς, Σ' εὐχαριστῶ Παρθέρα!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ 1815, ἐσπούδασεν
 ἐν Ὀδησσῶ καὶ νεώτατος κατέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα διδάξας τὴν
 ἱστορίαν κατ' ἀρχὰς ἐν γυμνασίοις καὶ εἶτα ἐπὶ τεσσαρακονταε-
 τίαν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ὁ Παπαρρηγόπουλος, συγγρα-
 φεὺς τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους εἰς πέντε τόμους,
 μετὰ τοῦ ἔκτου Ἐπιλόγου αὐτῆς, θεωρεῖται ὡς ὁ ἔθνικός ἡμῶν
 ἱστορικός. Ἀπέθνηεν ἐν Ἀθήναις τῷ 1891.

Ἡ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΗΜΩΝ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τίς δὲν συνεκινήθη ἀπαγγέλλων, ᾄδων ἢ ἀκούων τὰ δημώδη ᾄσματα; Τινὲς τούτων ἐποιήθησαν ὑπὸ αὐτουργῶν ἢ μαρτύρων τῶν γεγονότων, ὅσα ἐξυμνοῦσι τὰ πλείστα ὅμως ἦσαν ἔργα τυφλῶν ράψωδων, οἵτινες ἄλλοτε διερχόμενοι τὰς πόλεις, τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία, μάλιστα ἐπὶ τῶν ἑορτῶν καὶ τῶν πανηγύρεων, ἔτερπον τὸν λαὸν ᾄδοντες τὰ προϊόντα τῆς ἀφελοῦς ἐκείνης μούσης καὶ ἔζων ἐκ τῆς αὐθορμήτου ἀμοιβῆς, ἣν τούτου ἕνεκα ἐλάμβανον. Οἱ ράψωδοὶ οὗτοι, οἵτινες παρῆρχον ἡμῖν ἄλλοτε ἔννοιάν τινα τοῦ τί ἦσαν ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων ἡρωϊκῶν χρόνων οἱ ὁμοταγεῖς αὐτῶν ἄνθρωποι, οἱ δημιουργοὶ καὶ φύλακες διατέλεσαντες τῆς ὀμηρικῆς ποιήσεως, τὴν σήμερον ἐκλείπουσιν, ὁσημέραι ὑπενδίδοντες εἰς τὴν ἐπιδρομὴν ἑτεροφύλων ἀοιδῶν καὶ ἑτεροφύλου μούσης, εἰς τὴν ἀκατάσχετον ἐπίδρασιν τοῦ ἐκ τῆς ἐσπερίας κατακλύζοντος ἡμᾶς βίου, τοῦ ἀφανίσαντος καὶ μέλλοντος ἔτι νὰ ἀφανίσῃ πολλὰ ἔχνη τῆς πρὸς τοὺς ἀρχαίους προπάτορας οἰκειότητος ἡμῶν. Ἀλλὰ πρὸ ὀλίγων ἔτι δεκάδων ἐνιαυτῶν ὁ ἡμέτερος λαὸς οὐδεμίαν εἶχεν ἠδονὴν καὶ παραμυθίαν μεζίονα τοῦ ᾄδειν τὰ ἰδιοφυῆ ἐκεῖνα προϊόντα τῆς ἰθαγενοῦς ποιήσεως καὶ τοῦ ἀκροᾶσθαι αὐτῶν. Καὶ ὅταν λέγωμεν ὁ ἡμέτερος λαὸς δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὰ πλήθη τὰ ᾄσματα ἐκεῖνα ἀντήχουν πολλάκις καὶ εἰς τὰ μέγαρα τῶν ἀρίστων παρ' ἡμῖν ἀνδρῶν.

Ὅλοι οἱ ῥαψῳδοὶ δὲν ἦσαν ποιηταί. Οἱ πλείστοι ἀπλῶς συνέλεγον, ἀπεμνημόνευον καὶ ἐπανελάμβανον ἔργα παρ' ἄλλων συνταχθέντα. Οὐκ ὀλίγοι ὁμῶς, καὶ οὗτοι ἦσαν οἱ μάλιστα ἀξιομνημόνευτοι, προσέθετον εἰς ταῦτα καὶ ἕτερα ὑπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων ποιηθέντα. Ἐννοεῖται ὅτι τὰ ἔργα ταῦτα ἦσαν ἄτεχνα καὶ ἀνεπιτήδευτα. Ἀλλὰ καθὼς πολ- λάκις παρατηρήθη, ἐξ ὅλων τῶν μιμητικῶν τῆς φύσεως τεχνῶν ἡ ποίησις ἔχει τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι δι' αὐτῆς ἡ φύσις μόνη, ὅσον ἀκαλλιέργητος καὶ ἂν ἦναι, δύναται νὰ ἐπιτύχη τοῦ σκοποῦ, τοῦλάχιστον ὁσάκις ὁ σκοπὸς οὗτος δὲν εἶναι πολὺπλοκος καὶ πόρρω κείμενος. Ὅσον ἄπλαστοι καὶ ἀκαλλώπιστοι καὶ ἂν ἦναι οἱ τύποι αὐτῆς δύνανται νὰ ἐκδηλώσωσι πράγματα ἀληθῆ, αἰσθήματα ἀφελῆ, ἐννοίας ὠραίας. Εἰμποροῦμεν μάλιστα νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἐλλείψει τῆς τέχνης ἢ τῇ ἐλλιπεῖ τῆς τέχνης χρήσει, ὅτι ἐν τῇ ἀντιθέσει ταύτῃ καὶ τῇ δυσαναλογίᾳ μεταξὺ τῆς ἀτελείας τοῦ ὀργάνου καὶ τῆς τελειότητος τοῦ ἀποτελέσματος ἔγκειται ἡ κυριωτάτη χάρις τῶν τοιούτων συνθέσεων. Δι' αὐτῆς μετέχουσι μέχρι τινὸς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ προνομίου τῶν ἔργων τῆς φύσεως καὶ παράγουσιν ἐντύπωσιν παρεμφερῆ τῆς ἐντυπώσεως, ἣν αἰσθανόμεθα θεωροῦντες τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἢ τὸ ὕψος τοῦ ὄρους ἢ ζωγραφικὸν βράχων σύμπλεγμα ἢ μέγα τι καὶ γηραιὸν δάσος, διότι ἡ ἄπλαστος τοῦ ἀνθρώπου μεγαλοφυΐα εἶνε καὶ αὐτὴ ἐν τῶν φαινομένων, ἐν τῶν προϊόντων τῆς φύσεως. Ἡ πρώτη, ἡ θεμελιώδης τῶν ὀρεινῶν ἐκείνων ἀσμάτων ἀ-

ρετὴ εἶναι ὅτι οἱ ποιηταὶ αὐτῶν, ὡσεὶ διὰ τινος μετεμψυ-
 χώσεως περιέλαβον ἐν ἑαυτοῖς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ φρο-
 νήματα τῶν ἀνδρῶν οὓς ἐξυμνοῦσι. Μεταξὺ τῆς ψυχῆς ἐ-
 κείνων καὶ τούτων τοσαύτη ὑπάρχει ἀναλογία καὶ ἀρμονία,
 ὥστε νομίζεις ὅτι ὁ ποιητὴς ἠδύνατο νὰ δράσῃ ὡς ὁ ἐξυ-
 μνούμενος ἀνὴρ, οὗτος δὲ πάλιν νὰ ᾄσῃ ὡς ὁ ποιητὴς· καὶ
 εἶναι τῇ ἀληθείᾳ δυσκολώτατον νὰ κρίνῃ τις, ἐὰν ἐν τοῖς
 στίχοις τῶν ῥαψωδῶν ἢ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ὑ-
 πάρχει πλειότερον αἰσθημα. Ἐτερον προτέρημα τῶν ᾄσμα-
 των τούτων εἶναι, ὅτι αἰσθάνεσαι ἀμέσως ποῦ ἐποιήθησαν,
 αἰσθάνεσαι ὅτι ἐνεπνεύσθησαν εἰς τὰ ὄρη. Ἀλλὰ τὰ ὄρη
 ταῦτα εἶναι ὄρη τῶν ἡμετέρων κλιμάτων, τὰ ὅποια δὲν
 καλύπτουσι πάγοι αἰδίοι, καὶ τῶν ὁποίων αἱ κορυφαὶ μι-
 κρὸν ὑπερέχουσι τὸ ὕψος ἐκεῖνο, ὅπου ἡ γῆ αἰσθάνεται ἀ-
 κόμη τὸ γλυκὺ τοῦ ἡλίου θάλπος καὶ παράγει ἀκόμη χλόην
 καὶ ἄνθη. Ἡ ἐὰν ὑπάρχωσιν ὀλίγα τινὰ ποιηθέντα εἰς
 τόπους πεδινούς καὶ ἐν τῇ γειτονίᾳ τῆς θαλάσσης, ἐκ πρώ-
 τῆς ὄψεως διακρίνονται τῶν ἄλλων διὰ τοῦ μαλακωτέρου
 αὐτῶν ἤθους καὶ αἰσθήματος. Δεύτερον ἐπέχουσι λόγον ἐν
 τοῖς τοιούτοις ᾄσμασι τὰ ἄλλα αἰσθήματα, πρωταγωνιστεῖ
 δὲ ἡ ἀπαλὴ ὑπὲρ τῶν ἐξυμνουμένων φιλοστοργία τῶν μη-
 τέρων αὐτῶν καὶ τῶν συζύγων. Στενωτάτη λοιπὸν ἐπι-
 κρατεῖ ἐν τοῖς ᾄσμασι ἐκείνοις μεταξὺ τοῦ ποιητοῦ καὶ
 τοῦ ὄρους συγγένεια, τὴν ὁποίαν οὐδεμία μίμησις, ὅσον τε-
 χνικὴ καὶ ἂν ᾔηται, δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ. Τούτου δ' ἐ-
 νεκα τὰ ἀρχαιότατα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἐν ταυτῷ καθ' ὅλου

εἰπεῖν καὶ τὰ κάλλιστα λόγῳ ἰδιοτυπίας καὶ φυσικῆς τῶν πραγμάτων παραστάσεως. Ἡ διαφορὰ αὕτη προέκυψε προδήλως ἐκ τούτου, ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου ἐπεχείρησαν καὶ ἄλλοι νὰ ὑμνήσωσι τοὺς ἄνδρας ἐκείνους, λογιώτεροι μὲν τῶν ὑμνουμένων καὶ τῶν ραψωδῶν αὐτῶν, ὀλιγώτερον δὲ πρὸς τὸν βίον αὐτῶν ἐξοικωιμένοι. Ἄλλ' ἐκ τούτων πάντων ἔαν ἐξαιρέσης ἓνα ἢ δύο ὄντως μετουσιωθέντας κατὰ τοὺς ἄνδρας, οὓς ἐξυμνοῦσιν, οἱ λοιποὶ ὀλιγώτερον ἠὲδοκίμησαν. Δὲν λέγω ὅτι τὰ ἔργα αὐτῶν στεροῦνται χάριτος καὶ γοητείας· ἐπιτηδεῖα τῶν ἀνθέων ἀπομίμησις δύναται πολλάκις νὰ τέρψη τὸν ὀφθαλμόν· ἀλλὰ μόνα τὰ γνήσια ἄνθη μεθύσκουσι διὰ τῆς εὐωδίας αὐτῶν καὶ μόνα τὰ ὀρείτροφα τῶν ὀρεσιβίων ἄσματα ἀποπνέουσι τὴν ἰσχυρὰν ἐκείνην τοῦ θύμου ὀσμὴν, δι' ἧς διπλασιάζεται ἡ ἐντύπωσις τῶν ἄλλων ποιητικῶν αὐτῶν καλλονῶν.

ΔΗΜΩΔΕΣ

Δημοτικὰ ἢ δημῶδη ἄσματα καὶ ποιήσιν ἐν γένει ὀνομάζομεν τὰ μηδέποτε γραφέντα, ἀλλ' ὑπ' ἀγνώστων ἡμῖν ποιητῶν συντεθέντα ποιήματα, τὰ ὁποῖα φερόμενα εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἀγράφως μετεδίδοντο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Τόσον μεγάλη ἐθεωρήθη ἡ ἀξία τῶν ἀφελῶν καὶ ὠραιότητων τούτων ἄσμάτων, ὥστε ἀδιστάκτως ἐτάχθησαν ταῦτα παρὰ τὰ ἀρχαῖα ὀμηρικά. Λόγιοι ποιηταὶ ἠθέλησαν νὰ μιμηθῶσι τὰ ἔργα τῆς δημῶδους Μούσης, ἀλλὰ ὀλίγοι, καὶ οὗτοι οὐδέ πάντοτε ἐπέτυχον ὅπως οὖν.

ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ ΤΟ ΓΙΟΦΥΡΙ

Σαράντα πέντε μάστοροι κ' ἐξῆντα μαθητάδες
 Τρεῖς χρόνους ἐδουλεύανε τῆς Ἑρτας τὸ γιοφύρι·
 Ὁλημερῆς ἐγτίζανε κ' ἀπὸ βραδὸν γκρεμιέται.
 Μυρολογοῦν οἱ μάστορες καὶ κλαῖν' οἱ μαθητάδες·
 «Ἀλλοίμονον στοὺς κόπους μας, κρῖμα σταῖς δούλεψές μας!
 Ὁλημερῆς γὰ γτίζωμε, τὸ βράδον γὰ γκρεμιέται.»
 Καὶ τὸ στοιχειὸ ἀποκρίθηκε ἀπ' τῆ δεξιὰ καμάρα·
 «Ἄν δὲν στοιχειώσῃς ἄνθρωπο τοῦ γρος δὲν θεμελιώνει.
 Καὶ μὴ στοιχειώσῃς ὄρφανό, μὴ ξέρο, μὴ διαβάτη,
 Παρὰ τοῦ πρωτομάστορα τὴν ἔμορφη γυναικα,
 Πῶργει ἄργα τ' ἀποταγύ, πῶργειτ' ἄργα στὸ γιῶμα.»
 Τ' ἄκουσ' ὁ πρωτομάστορας καὶ τοῦ θανάτου πέφτει.
 Κάνει γραφὴ καὶ στέλνει τὴν μὲ τὸ πουλί τ' ἀηδούρι·
 «Ἄργα ρυθῆ, ἄργ' ἀλλαχθῆ, ἄργα γὰ πᾶν στὸ γιῶμα,
 Ἄργα γὰ πᾶν καὶ γὰ διαβῆ τῆς Ἑρτας τὸ γιοφύρι.»
 Καὶ τὸ πουλί παράκουσε κ' ἀλλοιῶς ἐπῆγε κ' εἶπε·
 «Γοργὰ ρυθῆς, γοργ' ἀλλαχθῆς, γοργὰ γὰ πᾶς στὸ γιῶμα,
 Γοργὰ γὰ πᾶς καὶ γὰ διαβῆς τῆς Ἑρτας τὸ γιοφύρι.»
 Νά τὴν κ' ἐξαγαφάνηκε ἀπὸ τὴν ἄσπρη στράτα!
 Τὴν εἶδ' ὁ πρωτομάστορας, βαγίξεν ἢ καρδιά του.
 Ἄπο μακρὰ τοὺς χαιρετᾶ κ' ἀπο μακρὰ τοὺς λέγει·
 «Γεῖά σας χαρά σας, μάστορες καὶ σεῖς οἱ μαθητάδες.
 Μὰ τ' ἔχει ὁ πρωτομάστορας κ' εἶν' ἔτσι γολιασμένος;»
 «Τὸ δαχτυλίδι του ἔπτεσε στὴν πρώτη τὴν καμάρα,

Καὶ ποῖος γὰ μῆν καὶ ποῖος γὰ βγῆ τὸ δαχτυλίδι ραῦρη; »
 «Μάστορα, μὴν πιχραίνεσαι κ' ἐγὼ γὰ πᾶ σ' τὸ φέσω,
 Ἐγὼ γὰ μῶν ἐγὼ γὰ βγῶ τὸ δαχτυλίδι ραῦρω.»
 Μηδὲ καλὰ κατέβηκε, μηδὲ στή μέση ἐπῆγε :
 «Τράβα, καλέ μ', τὴν ἄλυσσο, τράβα τὴν ἄλυσσιδα
 Κ' ὄλον τὸν κόσμον ἀνάγυρα καὶ τίποτες δὲν ἡῦρα.»
 Ἔρας τὴν χρούζει μὲ πηλὸ κ' ἄλλος μὲ τὸν ἀσθέστη,
 Πέρνει κ' ὁ πρωτομάστορας καὶ ρίγνει μέγα λίθο.
 «Ἀλλοίμονο στή μοῖρά μας, κρῖμα σὸ ροιζικό μας !
 Τρεῖς ἀδελφάδες ἤμασθε κ' ἢ τρεῖς κακογραμμένας.
 Ἡ μιὰ ἔγτισε τὸ Δούραβι, κ' ἢ ἄλλη τὸν Αὐλῶνα,
 Κ' ἐγὼ ἢ πηλὸ στερνότερη τῆς Ἄρτας τὸ γιοφύρι.
 Καθὼς τρέμ' ἢ καρδοῦλά μου γὰ τρέμη τὸ γιοφύρι,
 Κ' ὡς πέφτουν τὰ μαλάκια μου γὰ πέφτουν οἱ διαβάταις.»
 «Κόρη τὸν λόγον ἄλλαξε κ' ἄλλη κατάρρα δόσε,
 Πῶγεις μονάκριβ' ἀδελφὸ μὴ τήρη καὶ περάση.»
 Κ' αὐτὴ τὸ λόγον ἄλλαξε κ' ἄλλη κατάρρα δίνει :
 «Ἄν τρέμουν τ' ἄγρια βουρά, γὰ τρέμη τὸ γιοφύρι,
 Κ' ἄν πέφτουν τ' ἄγρια πουλιά, γὰ πέφτουν κ' οἱ ἀνθρώποι·
 Γ' ἔγω ἀδελφὸ σὴν ξερητιά, μὴ λάγη καὶ περάση!»

Δ. ΒΙΚΕΛΑ

Ὁ συνθέτης τοῦ «Λουκῆ Λάρα» καὶ ἄλλων ὠραίων διηγημάτων, ἐκ νεαρῆς ἡλικίας εὐδοκιμῶν εἰς τὴν ποίησιν καὶ ποικίλας φιλολογικὰς μελέτας, ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ τῷ 1834. Ἀπὸ πολλοῦ ἐγκύψας εἰς τὴν μελέτην τοῦ ἀγγλοῦ ποιητοῦ Σαίξπηρ μετέφρασεν ἤδη ἐξ τῶν ἀρίστων δραμάτων του ἐμμέτρως καὶ λίαν ἐπιτυχῶς.

ΣΑΒΒΑΤΟΒΡΑΔΟ

Γλυκειά 'ναι ἀπόψε ἡ βραδιά, κ' ἡ φύσις ἡσυχάζει,
 Κατέρα ἤχο δὲν ἀκοῦς μηδὲ βοσκοῦ φλογέρα,
 Μηδὲ κελάδημα πουλιῶ ἢ βέλασμα προβάτου,
 Μηδὲ 'ς τὰ φύλλα δὲν ἀκοῦς τὸ χαϊδεύμα τοῦ ἀγέρα.
 Μόλις 'ς τὴν τριανταφυλλιά, τὴν μυριοαρθισμένη,
 Τὰ δροσερὰ τριαντάφυλλα κινοῦνται ἀγάλλι ἀγάλλι,
 'Σὰν τὸ στηθάκι τοῦ παιδιοῦ π' ἀραιβοκαταιβαίνει
 Ὅταν κοιμᾶται ξένοιαστο 'ς τὴν μητρικὴν ἀγκάλη.
 Ἀπαγεμιὰ καὶ σιωπὴ βαθεία, καὶ φῶς ὀλίγο,
 Ὅσον γὰ βλέπης μοναχὰ τὸ σκότος ποῦ πηχταίνει.
 Ὄρα γλυκειά, γιὰ συλλογαῖς εὐτυχισμέναις ὥρας!
 Τώρα, πλαταίνει ἀπ' τὴν χαρὰ τοῦ εὐτυχοῦς τὸ στηθος,
 Γιὰτὶ ὁ ροῦς του 'ς ὄνειρα τοῦ μέλλοντος πλαναῖται.
 Ἄχ' κ' ἡ καρδιὰ τοῦ δυστυχοῦς σκιρτᾷ γιὰ εὐτυχία,
 Καὶ τὴν πλαχόνει πιδ βαρὺ τῆς συμφορᾶς τὸ χέρι!
 Απαγεμιὰ, καὶ σιωπὴ βαθεία

Νὰ — τί καμπάνα

Ἦχολογεῖ ἀπὸ μακρὰ 'ς τὸν ἡσυχον ἀέρα;
 Μήπως γιὰ θάνατο κτυπᾷ, ἢ γιὰ χαρὰ σημαίνει;
 Ἀπόψε Σαββατβραδο, κ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησία
 Σημαίνει γιὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέρα ἢ καμπάνα.
 ὦ χωρικοί, σπογγίσετε ἀπὸ τὸ μέτωπό σας
 Τὸν ἴδρωτα ποῦ ἄγριασεν ἐξ ἡμερῶν σας κόπος.

Αὔριοι εἶναι Κυριακή, χαρᾶς κι' ἀγάπης ἄμερα !
 Εὐτυχησμένοι χωρικοί, πλαγιαῖστε, κοιμηθῆτε,
 Καὶ θάλλουν ὄρεϊρα γλυκὰ ἔς τὸν ἥσυχό σας ὕπνο.
 Καὶ αὔριο, πρωτὶ πρωτὲ, καλόκαρδοι, ἀθῶοι,
 Μὲ τὴν γυναῖκα ἔς τὸ πλευρό, τὸ τέκνο ἔς τὴν ἀγκύλη,
 Πηγαίνετε ἔς τὴν ἐκκλησιὰ γιὰ τὰ λειτουργηθῆτε.
 Κι' ἀνάμεσά σας ἔξαφρα ἄν ἔλθῃ ἕνας ξένος,
 Ἐρημος, μόνος, σκυθρωπός, μὲ ἄματια ἀγρυπνισμέτα,
 Μὴ χωρικοί, τὴν κεφαλὴ γυρίστε τὰ τὸν ὄψητε.
 Ἀφῆτέ τον ὄσον καταχριά, ὄσον ἴσχιος τὰ περάση.
 Εὐτυχησμένοι χωρικοί, πλαγιαῖστε, κοιμηθῆτε !

ΠΕΤΡΟΥ ΒΡΑΪΛΑ ΑΡΜΕΝΗ

Κράτιστος συγγραφεύς, ὁ μόνος μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν δημο-
 σιεύσας πλήρες φιλοσοφικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον καὶ ἐδίδαξεν ἐν
 τῇ Ἴονίῳ Ἀκαδημίᾳ. Ἐγεννήθη ἐν Κερκύρα κατὰ τὰς ἀρχὰς
 τοῦ αἰῶνος, ἀπέθανε δ' ἐν Λονδίῳ τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1884 ὡς
 διπλωματικὸς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν ὑπηρε-
 τήσε καὶ ὡς ὑπουργός καὶ ὡς πρεσβευτὴς παρὰ ξέναις αὐλαῖς.
 Τὰ σπουδαῖα συγγράμματά τοῦ σοφοῦ ἀνδρός διαπνέει πεφωτι-
 σμένη εὐσέβεια.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΟΥΣΤΟΞΥΔΟΥ

Οἱ κοινοὶ ἄνδρες μετέχουσι τῆς τύχης τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ
 ἀνήκουσι, συμμερίζονται τὰ παθήματα αὐτοῦ καὶ τὴν
 ἀχμὴν ἢ τὴν παρακμὴν, τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν δόξαν ἢ

τὴν δυστυχίαν καὶ ἀδοξίαν τοῦ ἄλλ' οἱ ὀλίγοι ἐκεῖνοι ἔξοχοι, εἰς οὓς ὁ Θεὸς ἀπένειμε τὸ δῶρον τῆς μεγαλονοίας ἐκπροσωποῦσιν ἐν ἑαυτοῖς ὅλον τὸ ἔθνος των, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας διαλάμπουσιν ὡς ἀναμνήσεις παρελθόντος μεγαλείου. Τοιοῦτος ὁ περικλεῆς Ἀνδρέας Μουστοξύδης. Ἐγεννήθη εἰς Κέρκυραν τὴν ἰοσοῦτον ὑπ' αὐτοῦ δοξασθεῖσαν· ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἰόνιος πολιτεία ἐπὶ αἰῶνας εἶχε τεθῆ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν ξένων καὶ ἐξηυγενισμένων ἑθνῶν, παρεῖχεν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἡμετέραν χώραν, ὡς ἀμυδρὰν παρηγορίαν, ἄνδρας διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν σοφίαν ἐφαμίλλους τῶν ἀρχαίων. Ὁ Μουστοξύδης μόνος ἠδύνατο νὰ ἀναστήσῃ εἰς τὴν μνήμην τῶν συγχρόνων τὰς ζώσας εἰκόνας τοιούτων ἀνδρῶν, διότι αὐτὸς πρῶτος μεταξὺ τῶν νεωτέρων ὁμογενῶν περιῆλθεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὰς βιβλιοθηκῆς καὶ τὰ ἀρχεῖα τῆς Εὐρώπης ἀναδιφῶν, συλλέγων πανταχόθεν καὶ περισώζων μετ' ἀδελφικῆς στοργῆς περικλεῆ λείψανα. Εἶθε εὐρεθῆ χεὶρ ἐπιτηδεῖα νὰ διαφωτίσῃ καὶ κατατάξῃ αὐτὰ ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς πατρίου ἱστορίας. Ὡς ἀδελφὸς ἐκῆδευε μετὰ πάσης τιμῆς τὴν μνήμην τῶν ἀδελφῶν του, διὸ καὶ αὐτὸν δικαίως θέλει κατατάξῃ ἡ ἱστορία μεταξὺ τῶν ἀοιδίμων ἐκείνων ἀνδρῶν, δι' ὧν συνεχίσθη ἡ παράδοσις πολλῆς δόξης μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, καὶ διετηρήθη ἡ εὐκλεία τοῦ ἡμετέρου ὀνόματος.

Ἐξῆ εἰσέτι ὁ ὕστατος καὶ σοφώτατος τῶν ἀνδρῶν τούτων, ὁ περικλεῆς Εὐγένιος, ὅτε ὁ Μουστοξύδης ἤνοιγε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ μάρτυς ὑπῆρξε, καὶ

συχνάκις ἐμνημόνευε, καὶ ζηλωτῆς ἐγένετο τῶν πολλῶν καὶ καλῶν καὶ μεγάλων αὐτοῦ ἔργων. Ἡ δὲ φυσικὴ ῥοπή τοῦ πνεύματός του ἔφερεν αὐτὸν οὐχὶ εἰς τὰς φιλοσοφικὰς μελέτας, ἐν αἷς ἀπ' ἀρχῆς διέπρεψεν. Ἐκτασις καὶ βάθος ἀντιλήψεως, πιστὴ καὶ ἔτοιμος μνήμη, κρίσις ὀξεία καὶ ὀρθοτάτη, φιλομάθεια ἀκόρεστος, φαντασία ζωηρά, ἀλλ' εὐγενῆς καὶ μετρία καὶ ἔλλογος, ζωογονοῦσα τὸ ἀληθὲς διὰ τῆς φειδωλῆς ἐπικοσμήσεως χαριστάτης εἰκόνας· τοιοῦτοι οἱ κύριοι χαρακτῆρες τῆς διανοίας του. Ἀπῆλθε νεώτατος εἰς τὰ περιφημότερα διδασκαλεῖα τῆς ἀδελφῆς Ἰταλίας, καὶ ἔφθασε διὰ μιᾶς εἰς ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν, πρὸς ὃν μάτην ἀνατείνουσιν αἱ πολυτεεῖς προσπάθειαι πολλῶν προβεβηκότων εἰς τὸ στάδιον τῶν φιλολογικῶν ἀγώνων.

Καίτοι ἔχων, ὅσον ἐπέτρεπεν ἢ τότε κατάστασις τῶν παρ' ἡμῖν ἐλληνικῶν σπουδῶν, γινῶσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν τῆς μητρικῆς ἡμῶν γλώσσης, ἠναγκάσθη ὁ Μουστοξύδης, ὡς ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι τῶν ὁμογενῶν, νὰ μεταχειρισθῆ ξένην διάλεκτον. Ἀλλὰ τίς δὲν διακρίνει εἰς τὸ ὕφος του ὑπὸ τὸν διαφανῆ πέπλον τοῦ ἰταλισμοῦ τὴν ἐλληνικὴν ὠραιότητα; Τίς δὲν ἐθαύμασε τὴν ἀμίμητον ἐκείνην γλαφυρότητα ἐν ἣ ὁ λόγος εἶναι κάτοπτρον διαυγῆς τῆς ἐννοίας, καὶ ἡ ἐννοια καθωραίζεται διὰ τῆς φαντασίας, καὶ θερμαίνεται διὰ τοῦ αἰσθήματος; Μοναδικὸν προτέρημα τῆς πατρῴου φιλοκαλίας· διότι μόνος ὁ ἡμέτερος λόγος παρέχει τὴν ἀνεφικτον ἐκείνην ἐντέλειαν, ἥτις ἐνίοτε ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ φράσει περικλείει καὶ ἑναρμονίως συνενοῖ καὶ ταυτίζει τὴν

ἔνοιαν καὶ τὴν εἰκόνα καὶ τὸ αἶσθημα, ὡς ἄνθος τῆς δια-
νοίας θέλγον τὰ ὄμματα καὶ συγκινοῦν τὴν καρδίαν διὰ
τοῦ κάλλους, πληττον τὸ πνεῦμα διὰ τῆς σοφίας τῆς κα-
τασκευῆς του, καὶ ἐν ταύτῳ ἠδύνον καὶ κατακηλοῦν τὰς
αἰσθήσεις διὰ τῆς εὐωδίας του! Τὴν θείαν ταύτην ἁρμονίαν
ἐθαύμαζεν ὁ Μουστοξύδης εἰς τὰ ἀθάνατα μνημεῖα τῶν
προγόνων μας, καὶ οἰκειοποιηθεὶς αὐτὴν διὰ φυσικῆς κλί-
σεως καὶ σταθερᾶς μελέτης, μετέφερεν εἰς τὰ ἴδια πο-
νήματα.

Ἡ ἔρευνα, ἡ διαφώτισις τῆς ἀρχαίας, τῆς μέσης καὶ
ἰδίᾳ τῆς νέας ἡμῶν ἱστορίας ὑπῆρξεν ὁ σκοπός, ἡ βᾶσις καὶ
ἡ κοινὴ οὕτως εἰπεῖν ζωὴ πάντων τῶν ἔργων τοῦ Μουσοξύδου.
Διὰ τοῦτο μετέφρασε μὲ χάριν ἐφάμιλλον τῆς πρωτοτύπου
ἀρελείας καὶ κομψότητος, καὶ μετὰ θαυμαστῆς πολυμα-
θείας καὶ ἐμβριθοῦς κρίσεως ἐσχολίασε τὸν Ὅμηρον τῆς ἱ-
στορίας, τὸν Ἡροδοτὸν διὰ τοῦτο συνέγραψε μετὰ νεοφα-
νῶν καὶ ἀπροσδοκῆτων διαφωτίσεων τοὺς βίους ποιητῶν
καὶ μυθογράφων διὰ τοῦτο διήγειρε τὸν θαυμασμὸν τῆς
σοφῆς Εὐρώπης διὰ τῆς περιφήμου ἐκείνης διατριβῆς περὶ
τῶν ἐν Βενετίᾳ ἐλληνικῶν ἵππων διὰ τοῦτο καὶ ἐπιγρα-
φᾶς καὶ λείψανα παντοῖα τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ βίου διε-
φώτισεν ἐν τῇ Αἰγιναιῇ, καὶ χειρόγραφα ἀνέκδοτα διώρθω-
σε καὶ ἐδημοσίευσεν, καὶ ἐν τῷ Ἑλληνομνήμονι διήνοιξεν
εἰς τὸ ἔκθαμβον ὄμμα τῶν νέων Ἑλλήνων, ὡσεὶ ἄγνωστον πι-
νακοθήκην προπατορικῶν εἰκόνων, πληθὺν δυσσευρέτων καὶ
δυσεξηγῆτων μνημείων τῆς ἀρχαίας καὶ μέσης ἱστορίας διὰ

τοῦτο τέλος πάντων ἡ πάτριος ἱστορία, αἱ κερκυραϊκῆ ἀρχαιότητες, ὑπῆρξαν πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διηνηκῆ καὶ προσφιλέστατον ἀντικείμενον τῶν ἱστορικῶν αὐτοῦ μελετῶν. Εἰς πάντα τὰ ἔργα ταῦτα διαλάμπουσι τὰ αὐτὰ ἀείποτε προτερήματα, ἀκένωτος θησαυρὸς γνώσεων καὶ γεγονότων, νοήμων καὶ βαθεῖα καὶ ὀρθοτάτη κρίσις, ἐλλόγως καὶ φιλοκάλως διατάττουσα καὶ ἀνορθοῦσα καὶ ἐνίοτε συμπληροῦσα καὶ ἐντέχνως συναρμολογούσα τὰ ἱστορικὰ διδόμενα τῶν συγγραφῶν του, ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ σοφία, αἴσθημα φιλόστοργον πρὸς τὰ πάτρια, χάρις ἀμίμητος καὶ κομψότης, δηλαδή γλῶσσα καθαρῆ, κυριολεκτοῦσα, γλυκεῖα ὡς τὸ μέλι τοῦ Ἰμμηττοῦ, γαληνιαία καὶ διευγής ὡς ὁ οὐρανὸς ἡμῶν. Ἀλλὰ φεῦ! καθὼς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ἐκολόβωσεν ὁ χρόνος, καὶ ἀτελεῖ παρουσιαζόμενα εἰς τὰ ὄμματα τοῦ περιηγητοῦ, οὐχ ἦττον μὲ κἄλλος μοναδικὸν καὶ ἀγήρατον ἐπικοσμοῦσι τοὺς λόφους καὶ τὰς κοιλάδας, ὡς αὐτῶς ἔργα τινὰ τοῦ ἡμετέρου φιλόλογου θέλουσι διαμείνει ἀσυμπλήρωτα, καὶ οὐχ ἦττον πολύτιμα κειμήλια μαρτυροῦντα τὸ ὕψος καὶ τὸ κἄλλος τῆς μουσοτραφοῦς διανοίας του.

Ἴσως ὁ ἀκόρεστος ἐκεῖνος ἔρως τῆς τελειότητος, ὅστις βασανίζει τὴν ψυχὴν οἰουδῆποτε καλλιτέχνου (καὶ καλλιτέχνης εἶναι πᾶς ὅστις ὑπὸ τὸν τύπον τοῦ καλοῦ προσπαθεῖ νὰ ἐκδηλώσῃ οἰανδῆποτε φιλοσοφικὴν καὶ ἱστορικὴν ἀλήθειαν), ἴσως ἡ ἔλλειψις τῶν ἀναγκαίων βοηθημάτων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐρευνῶν του, ἴσως τὸ πολυώδυνον οἰκία-

κῶν τινῶν περιστάσεων, αὐτός, ὡς ἔλεγεν, ὁ νομαδικὸς βίος του, ἡ αἰεποτε διωκομένη καὶ αἰεποτε φεύγουσα ἀπ' αὐτοῦ ἔλπις ἡσυχωτέρας καὶ ἀνετωτέρας ζωῆς, καὶ ἐπὶ πᾶσιν αἰ μέριμναι καὶ ἡ τύρβη τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐπέφερον ἢ τοῦλάχιστον συνέτεινον εἰς τὸ νὰ μείνωσιν ἀσυμπλήρωτα ἔργα τοῦ τινα. Διότι ὁ Μουστοξύδης καὶ ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι ἀνεμίχθη καὶ πολλάκις διέπρεψεν εἰς τὸν πολιτικὸν βίον, εἰς τὴν πολιτικὴν ἐνέργειαν τῆς χώρας καὶ εἰς τὰ ὑψηλότερα ἐπρωιβιάσθη ὑπουργήματα. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ ἀνθηροῦ καὶ εὐόσμου περιβόλου τῶν μουσῶν καὶ τῶν γραμμάτων, ἀπὸ τῆς οὐρανοῦ καὶ ἀνεφέλου χώρας τῶν καθαρῶν ἰδεῶν, ὧ πόσον εἶναι δεινὴ ἡ μετάβασις εἰς τὸ πολύπλοκον καὶ ἀκκνηθῶδες στάδιον τῆς κοινωνικῆς ἐνεργείας, εἰς τὰς ὀδύνας καὶ τὰς τρικυμίας τῆς πολιτείας. Καὶ τὸν μὲν φιλολογικὸν ἄνδρα δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσιν ἐπαξίως οἱ σύγχρονοι, τὸν δὲ πολιτικὸν μόνοι δύνανται νὰ κρίνωσιν οἱ μεταγενέστεροι.

Εἰς ἐμὲ ὀλιγώτερον ἢ εἰς πάντα ἄλλον ἀνήκει τοιαύτη κρίσις.

Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ἕτερος λόγος, δι' ὃν ἀναγκάζομαι νὰ παραλείψω τὸν πολιτικὸν βίον του. Πολὺ νεώτερος καὶ ἐν πᾶσι κατώτερος αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ στάδιον τῶν γραμμάτων καὶ εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολιτικοῦ βίου, εὐρέτην, ἔνεκα τῶν περιπετειῶν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐνίοτε ἀκκαταμαχῆτου φορᾶς τῶν πραγμάτων, καὶ ὁμόδοξος πρὸς αὐτὸν καὶ ἀντίδοξος, ἀλλ' οὐδέποτε ἔπαυσα νὰ ἀπονέμω εἰς αὐτὸν τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν.

Κατὰ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ διατριβὴν του, τὰ πλείστα ἔτη τῆς ὠρίμου ἡλικίας διήνυσεν ὁ Μουστοξύδης ἐν Βενετίᾳ, ἐν μέσῳ τῆς ἑλληνικῆς ἐκεῖσε κοινότητος, ἣτις ὑπὸ τὴν φιλόξενον καὶ ἀνεκτικὴν προστασίαν πρῶτον τῆς ἐνετικῆς καὶ αὐτῆς ἀκολούθως τῆς αὐστριακῆς κυβερνήσεως ὑπέτρεφε τοὺς σπινθῆρας τῆς μελλούσης ν' ἀναλάμψη παρ' ἡμῖν παιδείας, δι' ὀρθοδόξου ναοῦ εὐπρεπεστάτου, διὰ τυπογραφείου ἑλληνικοῦ, δι' ἑλληνικοῦ Λυκείου, διὰ παντοίων ἐκδόσεων ἐκκλησιαστικῶν καὶ κλασικῶν συγγραμμάτων, καὶ τῆς κοινότητος ταύτης καὶ καύχημα καὶ ὠραϊσμὸς καὶ πνευματικὸς πατήρ καὶ κηδεμὼν ἦτο ὁ Μουστοξύδης.

Ἡ Ἰταλία, ἣτις νέον ἐφιλοξένησε τὸν Μουστοξύδην, καὶ ἐδίδασκε καὶ υἰοθέτησε, συγκατέλεξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν διασημοτέρων αὐτῆς συγγραφέων, ἡ δὲ σοφὴ Εὐρώπη εἶχε κατατάξει αὐτὸν εἰς πάσας τὰς ἀκαδημίας τῆς καὶ περικοσμήσει μὲ παντοῖα παράσημα. Μοναδικὸν καὶ ἀναφαίρετον πλεονέκτημα τοῦ μεγαλείου τοῦ πνεύματος. Ἡ δόξα τοῦ πνεύματος ὑπερτερεῖ καὶ καλύπτει πᾶσαν ἄλλην δύναμιν πᾶσαν ἄλλην δόξαν· ἔθνη ὀλόκληρα τὴν ἀπονέμουσι καὶ ἐν ταύτῳ τὴν οἰκειοποιοῦνται, καὶ ὡς ἴδιον καύχημα τὴν θεωροῦσιν· ἐνώπιον αὐτῆς μένει ἄλαλος ὁ φθόνος, ὑποχωρεῖ ὁ μολογοῦσα τὴν ἥτταν τῆς ἢ λύσσα τῆς ἀνισχύρου καὶ κακοβούλου ἀντιζηλίας· διότι τὸ πνεῦμα φωτίζει καὶ διευθύνει τὰ ἔθνη· ὁμοεθνεῖς καὶ ἄλλοεθνεῖς, σύγχρονοι καὶ μεταγενέστεροι μεταλαμβάνουσι τῆς δόξης του, καὶ αἱ γενεαὶ με-

ταδιδουσιν εἰς τὰς γενεὰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ὡς πολύτιμον κληροδότημα· διότι τὸ πνεῦμα εἶναι δῶρημα Θεοῦ, ἐκ Θεοῦ κατέρχεται καὶ εἰς Θεὸν ἐπιστρέφει καὶ ἐπαναπαύεται.

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ὁ δραστηριώτατος τῶν συγχρόνων λογίων, εἰς πᾶν σχεδὸν εἶδος μαθήσεως διαπρέψας καὶ λαμπρὰ μετὰ τῶν πολλαπλῶν καταλιπὼν ἡμῖν ἔργα ἐν τε τῇ ποιήσει καὶ τῷ πεζῷ λόγῳ. Καίτοι ἡ πολιτεία ἀπέσπασεν αὐτὸν ἐνωρὶς ἐκ τῶν γραμμάτων, οὐδὲν ἤττον καὶ ὑπουργὸς ὢν ἐξηκολούθει νὰ διδάσκη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὴν ἑλληνικὴν καλλιτεχνίαν, ἀλληλοδιαδόχως δὲ παρεμείνας ἐν Κωνσταντινουπόλει, Παρισίοις καὶ Βερολίνῳ ὡς πολιτικός ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος δὲν ἔπυσε θερχπεύων τὰς εὐνοούσας αὐτοῦ Μούσας. Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1813, ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῷ 1892.

ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΠΛΟΥΣ

Ἡ ἔκτασις τοῦ ἀχαροῦς
 Αἰγαίου ἐκοιμᾶτο,
 κ' ἔβλεπες δύο οὐρανοῦς·
 ὁ εἷς ἦν ἄνω κυαροῦς,
 γλαυκὸς ὁ ἄλλος κάτω.

Αἱ διαλείπουσαι προαὶ
 τοῦ ἔαρος ἐφύσωρ
 ἀμφίβολοι καὶ ἀραιαί·
 μακρὰν δ' ἐφαίροντ' ὡς σκιαὶ
 αἱ κορυφαὶ τῶν ρήσωρ.

Ἡ δύσις, πύλη φλογερά,
 λαμπρὰς ἀρταρακλάσις
 ἠχόντιζεν εἰς τὰ νερά,
 ὡς ἄν ἐρέμορτο πυρὰ
 τὴν πλάκα τῆς θαλάσσης.

Ἄλλ' ὅπου νότος εἰς γλαυκὰς
 ταιρίας τὴν ἐρβίκου,
 τί ἦτον; ὄρνις ἢ ὀλκὰς,
 ἦτις ἐτάνυε λευκὰς
 τὰς πτέρυγας ὡς κύκρου;

Ἦτον ὀλκὰς, οὐχὶ πτηνόν·
 ὡς δ' ἔφθασε πλησίον,
 μέλαρ ἐφαίνετο βουνόν,
 καὶ τὸν ἰστόν του Τυρσηνῶν
 ἐκόσμει ἐπισσιῶν

Μόλις ἐπήρθουν ἀργυροῖ.
 ἀφροὶ περὶ τὴν τρόπιον,
 κ' ἐννόεις ὅτι προχωρεῖ,
 διότι ἔσχιζεν εὐρὺ
 τὸ ἴχνος του κατόπιον.

Οἱ γὰρ τοὶ ἠλιοκαεῖς,
 κινοῦντες μῦς ἐντόρους,
 διήρμοζον μετὰ βοῆς
 τὸ ἀπροκέραιον ὁ εἶς
 ὁ ἄλλος τὰς προτόρους.

Ἄλλος ὀρθὸς εἰς τὸν ἰστὸν
 τὸν πόρτον κατεσχόπει
 κ' εἰς τὴν φωρὴν τῶν κελευστῶν
 ἐπληττεν ἄργυρον φευστὸν
 μετὰ ρυθμοῦ ἢ κώπη.

Ἦν τὸ κατάστρωμα εὐρύ,
 πλήρης ἀνδρῶν ἢ πρύμνη
 βῆμα τὴν ἔκρουε βαρὺ
 ἀρτήχουν ἄγριοι χοροὶ
 κ' ἐναλίω ὕμνοι.

Εἰς δὲ τὴν πρῶραν ἀπαλῶς
 εἰς δέρματα πανθήρων
 νέος κατέκειτο καλός,
 εἰς τὸν βραχίον' ἀμελῶς
 τὸ σῶμα ὑπεγείρων.

Χιτῶνα εἶχε χροκωτὸν
 μετὰ χρυσῶν ἀμμάτων
 πλὴν καταβρέων ὁ χιτῶν,
 γυμνὸν κατέλειπεν αὐτὸν
 ἐπάνω τῶν γοράτων.

Σπαρία ἦν ἡ καλλομένη
 αὐτοῦ τοῦ νεαρίου.
 μᾶλλον ἐφαίνετο γυνή,
 ἔχουσα ὄψιν εὐγενῆ
 καὶ πλήρη μεγαλείου.

Χρυσοῦν ἐκράτει ὄφ' ἐνός
 περίγλυφον κρατῆρα,
 καὶ μὲ θωπεύματα κυνός
 ὦραλα τίγρις ταπεινῶς
 τῷ ἔλειχε τὴν χεῖρα.

Ἐπὶ τῆς ἄλλης δὲ χειρός
 προσέκλιεν ἠρῆμα
 ρεῖαις, κύνος ἀνθηρός,
 καὶ εἰς τὸ βλέμμα της πυρός
 αὐτὸς προσήλου βλέμμα.

Ποτα ἐντέλεια! Εἰκῶν
 ἐφαίνετο μαρμάρου,
 θαῦμα τῆς τέχνης γλυπτικόν.
 Ἄλλ' ὡς αὐτὴ δὲν ἦν λευκόν
 τὸ μάρμαρον τῆς Πάρου.

Τῶν δροσερῶν της παρειῶν
 ὠμοῖαζον τὰ κάλλη
 τὸ ρόδον τὸ ἐρυθριῶν,
 ὅταν στιβάζηται χιῶν
 κ' εἰς τὴν χιόνα θάλλη.

Ἐπὶ τοὺς ὤμους της χυτῆ
 κατέβηεν ἡ κόμη
 ὡς ἡ σελήνη δ' ὄρατῆ
 εἰς χρυσᾶ νέφη ἐν αὐτῇ
 ὑπέλαμπον οἱ ὤμοι.

Πλούσιαι πόρπαι πρὸς στολὴν
 διάλιθοι συνεῖχον
 τῆς κόρης τὴν ἀραβολὴν
 κ' εἰς τὴν χρυσοῦν της κεφαλὴν
 τὸν πλοῦτον τῶν βοστρύχων.

Οἱ εὐγλωττοὶ της ὀφθαλμοὶ
 ὄταν χαρὰν ἐδήλουν,
 ἀπήντων καρδιῶν παλμοί,
 καὶ ἦσαν ἔρωτος ψαλμοὶ
 ἐκεῖνα ποῦ ὠμίλουν.

Τ' ἀπαλὰ χεῖλη της, καλὰ
 ὡς κάλυξ ἀνεμώνης,
 μικρὸν προεῖχον τρυφηλά,
 καὶ ὅτ' ἐγέλων, πῶς γελᾷ
 ὁ οὐρανὸς ἐφρόνεις.

Τότε δ' ὡς ἔκειτο ἐκεῖ
 διέστειλε τὰ χεῖλη,
 κ' ἐξῆλθον τόνοι μουσικοί,
 καὶ μειδίασσα γλυκύ,
 ἢ ρεαίς ὠμίλει.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι τρυφερῶς
 τοιαῦτα συνῶμίλουν,
 τῶν ναυτῶν ἔστη ὁ χορδός,
 κ' ἐπὶ τὸ ζεῦγος βλοσυρῶς
 τὰ βλέμματα προσήλουν.

Καὶ διὰ λόγων ἀραιδῶν
 ὁ εἷς τὸν ἄλλον πείθων,
 λείας ὠρέγετο ἰδῶν
 τὸν πλοῦτον τῶν πολυειδῶν
 καὶ πολυτιμῶν λίθων.

Ἄλλους διήγειρε πολλοὺς
 ἢ ὄψις τῶν θελγήτρων
 τῆς κόρης τῆς περικαλλοῦς
 καὶ ἐνεψύχου τοὺς δειλοὺς
 ἑλπίς πλουσιῶν λύτρων.

Φωνὴ διεξέρπει σιγαλὴν
 ὡς ψίθυρος τὸ πρῶτον,
 ἀλλ' ἐθρασύροντο πολλοί,
 καὶ ἐξεξέργ' ἢ ἀπειλή
 μετὰ κραυγῶν καὶ κρότων.

Τῶν ἀπαισιῶν ὀφθαλμῶν
 τὸ μέγα πῦρ ἰδέτε.
 Ἐγείρεται πᾶς ὁ τολμῶν
 τὴν κώπην ἐπὶ τῶν σκαλμῶν
 ἀφῆκαν οἱ ἐρέται.

Ἦρπασαν ὄπλα παρευθὺς
 ἀπὸ τῶν προσπιπτόντων,
 λίθους τινὲς χειροπληθεῖς,
 καὶ ὅτι εὔρισκε καθείς,
 τίς κώπην καὶ τίς κόντον.

Τὰ βλέμματα πλήρη φλογῶν
 ἠκόρτιζον ὄργιλα,
 κ' ἐρρίφθησαν, ὡς ἂν ἀγῶν
 δειῶν ἐπέκειτο σφαγῶν,
 καὶ ἔπαλλον τὰ ξύλα.

Ὁ ἀνδραποδιστῆς λαδὸς
 τοὺς ὀπαδοὺς τῶν ξέρων
 πρῶτους λαβῶν ἀρηλεῶς,
 τοὺς ἐρρίψεν εἰς τῆς ρηδὸς
 τὸ στόμιον τὸ χαῖρον.

Φύλακες ἔστησαν τακτοὶ
 εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ σκάφους·
 κ' ἐκλείσθη ἡ καταπακτὴ,
 κ' ἦν εἰς τὰ σπλάγχχρα του φρικτῆ
 ἡ ρύξις, ὡς εἶν' εἰς τάφους.

Εἶδε τὴν πρᾶξιν τῶν ναυτῶν
 ὁ ξένος νεαρίας·
 τὸν ροῦν ἐνόησεν αὐτῶν,
 ἀλλ' ἔμεινεν ἀκινητῶν
 μεθ' ὑπερηφαιρίας.

— «Τί θέλετε;» τοὺς ἐρωτᾷ·
 καὶ εἰς αὐθάδης ναύτης
 τῷ λέγει· «Θέλομεν αὐτὰ
 τὰ ψέλλια τὰ τορευτὰ
 μετὰ τῆς κόρης ταύτης».

» Σὲ δὲ τὸν νέον τὸν καλὸν
 τάλαντου θὰ πωλήσω
 εἰς τὰς φυλὰς τῶν Σικελῶν.»

Ὁ δ' ἀπεκρίθη ἀπειλῶν·
 — «Παράφρονες, ὀπίσω!

» Ἀησιῶν ἀγέλη εἴσθε σεῖς ;»
 Κ' ἐκάγχασαν ἐκεῖνοι,
 κ' ἐχώρει ἕκαστος θρασύς,
 κ' ἐπὶ τὴν κόρην τοὺς δασεῖς
 βραχίονας ἐκίρει.

Ἄϊφνης ἐπήδησεν ἐκτός
 τῆς πρόρας μεταξὺ τῶν.
 Ἦτον τὴν ἔκφρυσιν φρικτός,
 καὶ σκοτεινότερον νυκτός
 τὸ μέτωπόν του ἦτον.

Κτυπᾷ τὸ πόδα του βοῶν·
 καὶ δι' ἄρμων καὶ κάλων
 τρύζει τὸ πλοῖον φρικτῶν
 ἀπὸ τῶν ἄκρων κεραιῶν
 ὡς ἄκρων τῶν ὑφάλων.

Ἴδού, ἐξ' ἔω καὶ δυσμῶν, —
 ᾧ θαῦμα καὶ ᾧ φρίκη!
 ὣς εἰς δεινὸν κατακλυσμὸν
 τὰ κύματα μετὰ βρασμῶν
 ὄρμουῖν οὐρανομήκη.

Νόξ ἦλθε μέλαινα. Περᾶ
 ἢ ἀστραπή τὸ σκότος,
 κ' εἰς τὰ πυρρούμενα νερά
 κατὰ λυσσῶντος τοῦ βορρᾶ
 λυσσῶν παλαίει νότος.

Ὡς ὠρνόμεναι κυρῶν
 ἠκούοντο ἀγέλαι
 εἰς τὸν εὐρὸν ὠκεανόν,
 καὶ πελιδναὶ τὸν οὐρανὸν
 διέτρεχον νεφέλαι.

Τὸ πνεῦμα τῶν τρικυμιῶν
 τὸ πλοῖον ἀναπνέει,
 καὶ καθὼς ἔμψυχόν τι ὄν,
 ὀρθοῦται, πίπτει πνευστιῶν,
 γογγύζει καὶ παλαίει.

Ὡς μικρὸν βρέφους σαλευτὸν
 ἢ λαΐλαψ τὸ κυλίει.
 Σφάλλουσ' οἱ πόδες τῶν ραυτῶν,
 καὶ πᾶσαν δύναμιν αὐτῶν
 σκοτοδινία λύει.

Πίπτουσιν ὑπτιοί, πρηγεῖς
 καὶ ἐξησθενημένοι·
 προῆς στεροῦνται καὶ φωνῆς,
 καὶ ὁ βραχίων ἀδρανῆς
 ὁ σιδηροῦς τῶν μένει.

Ἄλλ' ἐμαράρθη κ' ἡ καλὴ
παρθένος ὡς τὸ ἴον.

Κλίτ' ἡ χρυσῆ της κεφαλῆ,
καὶ εἰς βοήθειαν καλεῖ
ὁ ὀφθαλμός της δύωρ.

Τὰς ἀνθηράς της παρεῖδε
ὁ νέος ἐλυπήθη

γὰ τὰς ἰδῆ χωρὶς χροιάς.
«Μή, φίλη, εἶπεν, ὠχρίᾳς,
ἀνάβλεψον καὶ ζῆθι.»

Κ' ἦνοιξ' ἐκείνη ἀσθενῶς
τοὺς γαλαροὺς ἀστέρας
κ' ἐγέλασεν ὁ οὐρανός,
κ' ἔλαμψε πάλιν φωτεινός,
ὁ δίσκος τῆς ἡμέρας.

Μετέωρον φλογῶν μεστόν,
φανερὸν πρὸς τὸν ἀρκτοῦρον,
κατήλθεν ἐπὶ τὸν ἰστόν.

Τὸ ἄστρον ἦτο τὸ γρωστόν
αὐτὸ τῶν Διοσκούρων.

Ἡ λαῖλαψ πάθει γὰ λυσσᾶ,
τὸ πέλαγος γ' ἀφρίζῃ
πάλιν ὁ ζέφυρος φυσᾶ,
πάλιν ἡ θάλασσα χρυσᾶ
τὰ κύματα κοιμίζει.

Ὁ φλοῖσος μουσικοῦς λαλεῖ
περὶ τὴν τρῶπιν ἤχους.

Γελαῖ γαλήνη, καὶ δειλὴ
ἡ αὔρα παίζουσα, φιλεῖ
τῆς κόρης τοὺς βοστρύχους.

Ἄηρ καὶ θάλασσα ζῶν
καινὴν ἠκτινοβόλει
ὑπὸ τοῦ θέρους τὴν προήν.
Τὸ πᾶν ἦν κίνησις, καὶ ἦν
χαρὰ ἢ φύσις ὅλη.

Αἴφνης ὠγκώθη, ὡς μεστὸς
ἐαρινῆς ἰχμάδος,
κ' ἐβράγη τρύζων ὁ ἰστός,
κ' ἐξέφυ εὐρωστός βλαστός,
κομῶν ἀμπέλου κλάδος.

Στεφάνας πλέκουσα πολλάς,
ἠρτήθ' εἰς τὰς κεραίας,
κ' εἰς πυκνὸν θόλον ἢ φυλλὰς
ἐκάμπτετο καὶ σταφυλὰς
ἐβλάστησε γενναίας.

Βριθύς, τοὺς κλάδους περικλῶν
κάρπος τὸ βλέμμα τέρπει
εἰς κλῶνα πλέκεται ὁ κλῶν,
καὶ τὸν ἰστόν περικυκλῶν
χλωιδὸς κισσοῦ ἀνέρπει.

Καὶ ἄρθη διὰ τῶν χισσῶν
 ποικίλα διετέλων,
 ἢ κηπευτὰ ἢ τῶν δασῶν
 ἀρώματ' ἀπὸ τῶν χρυσῶν
 ἐκπέμποντα κυπέλλων.

Ἐξαίφνης ῥέει ἐκραγεῖς
 ἐκ τῶν ἀχροκεραίων
 εὐώδης ῥύαξ διαυγής.
 Δὲν ἦτον ὕδωρ ἐκ πηγῆς,
 ἀλλ' ἀνθοσμίας ῥέων.

Τοὺς ἀνδραποδιστὰς σιγῇ
 νεκρῶν καταλαμβάνει.

ᾠ! ποῖα πάλιν ἀλλαγὴ!
 πόθεν ἰβλάστησεν ἡ γῆ,
 ἥτις ἐμπρὸς ἐφάρη;

Ὁ βαθὺς ὄρμος μειδιᾶ
 καὶ νεύει φιληδότως.

Πᾶσα γωνία καὶ σιὰ,
 καὶ εἰς πᾶν δένδρον γωλεᾶ
 εὐλάλου ἀηδόρος.

Τῆς παραλίας μαλακῇ
 προκύπτει ἡ ἀγκάλη.

Ἐκεῖ γαλήνη κατοικεῖ,
 ἐκεῖ ὁ ζέφυρος γλυκὺ
 διὰ τῶν φύλλων ψάλλει.

Ὁ ῥβαξ, ὄφρις ἀργυροῦς
 τοὺς πολυκάμπτους γύρους,
 ἐλίσσει εἰς τάπητας χλωρούς,
 καὶ ἄδων ἀπαρτᾶ ὁ ῥοῦς
 πρὸς ἄδορτας ζεφύρους.

Βέλους ὀξύτερον χωρεῖ
 τὸ πλοῖον πρὸς τὸν κόλπον·
 καὶ τὸ προπέμπουσι χοροὶ
 νηχόμενοι καὶ ζωηροί,
 μετ' ἰαχῶν εὐμόλπων.

Ἐγγύς, μαχρὰν, εἰς τ' ἀροικτὰ,
 ἐκ σκοτεινοῦ πυθμένος,
 ὄντ' ἀρεδύοντο φρικτὰ,
 ὄσα πλωτὰ, ὄσα νηκτὰ,
 καὶ πᾶν ἐνύδρων γένος.

Τὸ κῦμ' ἀφρίζον ἢ οὐρὰ
 τῆς ἱπποκάμπης πλήττει·
 φυσῶσ' εἰς ὕψος τὰ νερά,
 καὶ βαρεῖς ὄγκοι, σοβαρὰ
 προβαλνουσι τὰ κήτη.

Βάλλουσιν ἔρωτες ὁ εἰς
 τὸν ἄλλον μὲ κορχύλας
 καὶ παίζουσι μετὰ βοῆς,
 ἢ Ναῖδας κ' ἢ Νηρητὸς
 διώκουσιν ἀλλήλας.

Σειρήνα φέρων, ὁ δελφὶν
 ὄρμᾳ ἐκ τῶν ἀδύτων,
 καὶ προκαλεῖ τὴν ἀδελφὴν
 εἰς τοῦ ἀφροῦ τὴν κορυφὴν
 ὀχούμενος ὁ Τρίτων.

Σεμνὸς ὁ θίασος σοβεῖ,
 ὡς φέρεται ὁ κέλης,
 εἰς συνοδίαν εὐσεβῆ
 καὶ ὕμνος ἀντηχεῖ «Εὐοί,
 εὐάν, υἱὲ Σεμέλης!»

Ἡ τροπικὴ ἤγγισε τὴν γῆν,
 καὶ οἱ θαλασσομάχοι
 τρόμου ἐκπέμψαντες κραυγὴν,
 ἐπήδησαν, καὶ εἰς φυγὴν
 ἐξέλιφθησαν ἐν τάχει.

Φεύγουσ' εἰς βράχους, εἰς κλειστάς
 δασώδεις γάπας, ὅτε . . .

ὦ! τὰς ἀλύσειες ὡς κλωστὰς
 συντρίβουσι καὶ τοὺς ληστὰς
 διώκουσ' οἱ δεσμῶται!

Φθάνουσι, ῥίπτουσι πρηγεῖς
 εἰς γῆν τοὺς ἀτιθάσσους,
 ἐργάτας φοβεράς ποιηῖς
 καὶ σχιζούσιν εὐθυτερεῖς
 σκυτάλας ἐκ τοῦ δάσους.

Πᾶσα πληγὴ αἵματηρὰ
 ὡς ξίφος καταβαίνει·
 ἔχουσα ρεῦρα σιδηρᾶ·
 δὲν εἶναι ἄνθρωποι, οὐρὰ
 τὸ ρῶτόν των περαίνει.

Καὶ ἐκαθέσθ' ὑπὸ φηγόν
 πυκρὴν ὁ ρεατίας,
 ἀπαθὴς μάρτυς τῶν πληγῶν
 καὶ ἀποστρέφων τῶν κραυγῶν
 τὸ οὐς τῆς εὐσπλαγχνίας.

Τὸ δράμα τὸ πρὸ τῶν ποδῶν
 μετ' ὀφθαλμοῦ ὀργίλου
 στιγμὴν καὶ μόνην προσιδῶν,
 εἰς τὴν γλυκεῖαν συνοδόν
 τὰ βλέμματα προσήλου.

Ἄλλ' ὡς τὴν εἶδε γὰ θρηνηῖ
 καταχειμέν' εἰς ἄρθη,
 καὶ ἡ εὐαλοθητος γυνὴ
 πρὸς ξένους πόρους γὰ πορῆ,
 τὸ βλέμμα του ὑγρὰνθη.

Καὶ ἔρευσε καὶ εὐμεγὴς
 παρέδειξεν ἡ χεὶρ του
 ὄπου ἡ γάβδος τῆς ποιρῆς,
 γαγδαία πίπτουσ' ἀπηρῆς,
 τὰ ρῶτά των ἐκύρτου.

Ἐξαίφνης τί μεταβολὴν
 ἢ κόρη πάλιν βλέπει
 εἰς τῶν κακούργων τὴν φυλὴν!
 Ἐχουσ' ἰχθύος κεφαλὴν,
 καὶ εἰς τὸ σῶμα λέπη.

Ἐχουν οὐρανὸν ἀντὶ ποδῶν
 καὶ εἰς δελφίνων σχῆμα
 μεταποιοῦνται βαθμηδόν,
 καὶ σώζετ' ἕκαστος πηδῶν
 εἰς τὸ παφλάζον κῦμα.

Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ

Ἐγεννήθη ἐν Συρράκῳ τῆς Ἡπείρου κατὰ τὸ 1805 καὶ ὑπὴρ-
 ρέτησεν εἰς τὸν ἐλληνικὸν στρατὸν μέχρι τοῦ ἔτους 1858, ὅτε ἀ-
 πέθανεν ἐν Ἀθήναις. Ὁ Γεώργιος Ζαλοκώστας ἐθεράπευε μετ'
 ἀγάπης τὰς Μούσας, ὧν ὁμολογεῖται σεμνὸς ἱεροφάντης. Τὰ γνω-
 στότατα ποιήματά του ἐστέφθησαν ἐπανειλημμένως ἐν τοῖς ποιη-
 τικοῖς διαγωνισμοῖς, τινὰ δ' ἐξ αὐτῶν θεωροῦνται τέλεια εἰς τὸ
 εἶδος των.

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟΝ ΜΟΥ

Ἐπόθησα τὸν κῆπόν μου μὲ δένδρον γὰ κοσμήσω,
 Νὰ ἔχη κλάδους ὑψηλοὺς καὶ πράσινα τὰ φύλλα,
 Ἐγὼ δὲ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου γὰ καθήσω,
 Καὶ γὰ ἰδῶ κρεμώμενα τὰ κόκκινα τὰ μῆλα.

Μ. ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΤΕΥΧΟΣ Γ'.

Ἄνοιγ'ω κόλπον εἰς τὴν γῆν καὶ βίπτω σπόρον ἕνα,
 Καὶ μετ' ὀλίγον τρυφερόν φυτὸν ἀναβλυστάνει.
 Φράττω τριγύρω τὸ φυτὸν μὲ φύλλα πυκνωμένα,
 Μὴ τὸ κτυπήσουρ τὰ πτηνά, μὴ ψῦχος τὸ μαράνη.

Ἐν μόνον ἀντικείμερον προέκειτο ἐμπρός μου,
 —Τὸ δένδρον— κ' ἔζωρ εἰς αὐτὸ τοὺς πόθους μου στηρίζωρ.
 Ποσάκις ἐλησμόνησα τὴν ὕπαρξιν τοῦ κόσμου,
 Τὸ δένδρον μου καλλιερῶν, τὸ δένδρον μου ποτίζωρ.

Φόβωρ κ' ἐλπίδωρ παίγριον, ἐπὶ πολὺ μοχθήσας,
 Εἶδα τὸ δένδρον τέλειον, τὸν πόθον τῆς ψυχῆς μου.
 Κ' ἐκάθησα εἰς τὴν σκιὰν αὐτοῦ, ἀλλὰ μετρήσας
 Εὐρήκα ὀλιγώτερα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς μου.

ΜΑΡΚΟΥ ΠΕΝΙΕΡΗ

Ἐγεννήθη ἐν Τεργέστη τῷ 1815, ἐσπούδασε τὰ νομικὰ ἐν Παταυίῳ, ἐδίδαξεν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ἐχρημάτισε πρεσβευτῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ 1864. Ἐπὶ μακρὸν εἶτα διηύθυνε τὴν Ἐθνικὴν τράπεζαν, τῆς ὁποίας διατελεῖ νῦν ἐπίτιμος Διοικητής. Πολυμάθεια, ἐμβροίθεια καὶ ἀρχαίῃ χάρις χαρακτηρίζουσι τὰ φιλοσοφικά, φιλολογικὰ, νομικὰ καὶ ἱστορικὰ συγγράμματα τοῦ ἀνδρός, ὅστις προΐσταται τῆς πνευματικῆς παρ' ἡμῖν ἀριστοκρατίας τῶν γραμμάτων.

ΟΜΗΡΟΥ ΤΥΧΑΙ

Ὁ κῆρυξ τοῦ ἀνακτος Ἀντιλόχου διατρέχει τὸ ἱερόν ἄστυ τῆς Ξάνθου καλῶν εἰς ἀγορὰν τοὺς μεγαθύμους Λυκίους· καὶ εἴτε αὐτός, εἴτε τῶν Ὀλυμπίων τις, ὑπὸ τὴν

μορφὴν αὐτοῦ κεκαλυμμένος εἰς ἕκαστον ἄνδρα παριστάμενος λέγει·

« Σπεύσατε, τῶν Λυκίων ἡγήτορες, εἰς τὴν ἀγοράν; ὅπως ἀκούσητε περὶ τοῦ ξένου, ὅστις νεωστὶ ἀφίκετο εἰς τοῦ γενναίου Ἀντιλόχου τὸ δῶμα· τοὺς ἀθανάτους κατὰ τὸ εἶδος ὁμοιάζει ».

Οὕτω λέγων, ὀτρύνει τὴν ψυχὴν ἐκάστου. Καὶ ἐν ἀκαρεὶ τῆς ἀγορᾶς αἱ ἔδραι ἐπληρώθησαν ἀνδρῶν ἀγειρομένων. Ἐθαύμαζον δὲ βλέποντες πλησίον τοῦ ἀνακτος Ἀντιλόχου σεβάσμιον γέροντα. Περιλημένος ἐφαίνετο τῶν Θεῶν, οἷτινες ἐπέχεον ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ χάριν θεσπεσίαν.

Ἄφροῦ ἐπληρώθη ἡ ὀμήγυρις, ὁ Ἀντίλοχος ἀναστὰς ἠγόρευσε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν·

« Ἀκούσατε, τῶν Λυκίων ἡγήτορες καὶ ἄρχοντες, ὅσα ἡ ψυχὴ μὲ κελεύει νὰ εἶπω. Ὁ ξένος οὗτος, οὐκ οἶδα ὅστις, περιπλανώμενος ἀφίκετο εἰς τὸ ἐμὸν δῶμα, εἴτε ἐξ ἐσπερίων εἴτε ἐξ ἐφῶν ἀνθρώπων, καὶ περιβαλὼν μὲ τὰς χεῖρας τὰ γόνατα τῆς αἰδοίας Φιλονόης, ἐλιτάνευσεν οὕτω·
« Φιλονόη, θύγατερ τοῦ θείου Ἴπποδάμου, τὸν σὸν πόσιν καὶ τὰ σὰ γόνατα ἱκετεύω, τῶν Θεῶν δεόμενος ὅπως δώσωσιν ὑμῖν ζωὴν ὄλβιον· παραχωρήσατε εἰς ἐμὲ πλοῖον ἵνα ἐπανέλθω εἰς τὴν φίλην πατρίδα, ἐπειδὴ ἐπὶ πολὺν χρόνον μακρὰν τῶν φίλων πλανῶμαι ». Ταῦτα ἀκούσας, τῆς χειρὸς λαβὼν τὸν ξένον ἀνέστησα αὐτόν, καὶ ἐκάθισα ἐπὶ φαινοῦ θρόνου, καὶ εἶπον· « Σεβάσμιε ξένε, νῦν μὲν ἔσθιε καὶ

πιε μεθ' ἡμῶν, καὶ ἀφοῦ σπείσωμεν εἰς τὸν τερπικέραυνον Δία, ὅστις τοὺς αἰδοίους ἰκέτης προστατεύει, παραδόθητι εἰς ἦσυχον ὕπνον. Ἄμα δὲ ὡς φανῆ ἡ ῥοδοδάκτυλος Ἥως, καλέσαντες εἰς ἀγορὰν τοὺς μεγαθύμους Λυκίους, θέλομεν τελέσει εἰς τοὺς Θεοὺς ἱερὰν θυσίαν· ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τῆς σῆς παλινοστίας θέλομεν σκεφθῆ, ὅπως ἄνευ κόπου καὶ ἀνίας ἐπανέλθης, ὦ ξέने, εἰς τὸν οἶκόν σου, ὅσον μακρὰν καὶ ἄν ἦ, μηδὲ πάθης κακὸν πρὶν ἢ ἐπὶ τῆς πατρίου γῆς ἐπιβῆς, ἔνθα ἔπειτα θέλεις ὑποστῆ ὅσα ὅτε ἐγεννήθης σοὶ ἔκλωσεν ἡ μοῖρα.

« Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Λύκιοι, ὡς ὑπὸ προπατόρων ἐμάθομεν, ἄς ἐτοιμάσωμεν τὰ τοῦ πλοῦ. Οὐδέποτε οὐδεὶς ὅστις ἔρχεται εἰς τὰ ἡμῶν δώματα ἰκέτης, ἐνθάδε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας μένει ὀδυρόμενος. Ἀγαπῶντες τὴν πατρίδα, συμπονοῦμεν τοὺς ἀπάτριδας· τιμῶμεν δὲ τοὺς ξένους σεβόμενοι τοὺς θεοὺς, οἵτινες αὐτοὺς πέμπουσιν ».

Ἐπὶ τούτοις πάντες ἀνευφήμησαν οἱ Λύκιοι· νὰ τιμηθῆ ὁ ξένος καὶ σταλῆ μὲ δῶρα εἰς τὴν γεννήσασαν αὐτὸν γῆν· ὁ δὲ Ἀντίλοχος ἐξηκολούθησεν·

« Ἄς συρθῆ λοιπὸν ναῦς μέλαινα εἰς τὴν θεῖαν θάλασσαν, πρωτόπλους. Ὑμεῖς δὲ οἱ σκηπτοῦχοι βασιλεῖς, ἔλθετε εἰς τὰ ἐμὰ δώματα, ἵνα τὸν ξένον ἐν τοῖς μεγάροις φιλοξενήσωμεν. Μηδέ τις ἀρνηθῆ· καλέσατε δὲ τὸν θεῖον ἀοιδὸν Δημόδοκον, διότι εἰς αὐτὸν οἱ θεοὶ ἐχάρισαν τὴν ἀοιδίην ἵνα τέρπη τοὺς ἀνθρώπους ».

Οὕτως εἰπὼν, προηγεῖτο, ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν σεβά-

σμιον ξένον, αὐτοὺς δὲ ἠκολούθουν οἱ σκηπτοῦχοι. Ἐπληροῦτο δὲ τὸ μέγα τοῦ ἀνακτος δῶμα ἀνδρῶν ἀχειρομένων, γερόντων καὶ νέων. Ἦλθε καὶ ὁ κῆρυξ ἄγων ἐκ τῆς χειρὸς τὸν ἐρατεινὸν αἰοιδόν, ὃν ἡ Μοῦσα ἐξόχως ἐφίλησε, γενομένη δαψιλῆς πρὸς αὐτὸν καλῶν τε καὶ κακῶν· τῶν ὀφθαλμῶν μὲν αὐτὸν ἐστέρησεν, ἔδωκε δὲ τὴν ἡδεῖαν αἰοιδίην. Αὐτὸν δὲ ἐκάθισεν ὁ κῆρυξ ἐπὶ ἀργυροῦ θρόνου, ἐν μέσῳ τῶν δαιτυμόνων, πλησίον μακροῦ κίονος, ἐκρέμασε δὲ ἐκ πασσάλου τὴν λιγύφωνον φόρμιγγα ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἠρμήνευσεν αὐτὸν πῶς νὰ τὴν λαμβάνῃ ὀρέγων τὴν χεῖρα.

Ἀφοῦ δὲ ἐθεράπευσαν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς βρώσεως καὶ τοῦ πότου, ἡ Μοῦσα ἐνέπνευσε τὸν αἰοιδόν νὰ ψάλλῃ ἐκ τοῦ ἔπους, οὗ τὸ κλέος ἔφθανε τότε ἕως τὸν εὐρὺν οὐρανόν· πῶς Γλαῦκος ὁ Ἴππολόχου καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδείως συνητητήθησαν εἰς τὰ πεδία τοῦ Ἰλίου, διψῶντες μάχην· καὶ πῶς ὁ μεγάλθυμος Διομήδης πρότερος ἠρώτησεν αὐτὸν τίς ἐστι, πρὸς αὐτὸν δὲ ἀπεκρίθη ὁ φαίδιμος υἱὸς τοῦ Ἴππολόχου·

Τί ἐξετάζεις, μεγάλθυμε Τυδείδη,

Τῆν γενεάν; Καθὼς τῶν φύλλων, οὕτω

Καὶ τῶν ἀνδρῶν αἱ γενεαὶ διαβαίρουρ.

Τῶν φύλλων μὲν κατὰ γῆς ἄλλα ῥίπτει

Ὁ ἄνεμος, ἄλλα δὲ τὸ δάσος φύει

Κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀνοιξεως. Οὕτως

Ἀνθρώπων γενεαὶ φύονται καὶ λήγουρ.

Ἄν δὲ καὶ τὴν ἐμὴν νὰ μάθῃς θέλεις

Γεχεάν, εἰς πολλοὺς γχώριμος εἶναι
 Ἔστι πόλις Ἐφύρη, εἰς τοῦ ἱπποτρόφου
 Ἄργους τὸν κόλπον, ὅπου πάλαι ὑπῆρξε.
 Σίσυφος, τῶν ἀνδρῶν ὁ φρονιμώτερος,
 Σίσυφος Αἰολίδης· αὐτὸς Γλαῦχος
 Ἐγέννησε, ὁ δὲ Γλαῦχος τὸν γερραῖον
 Βελλεροφόντην, ὃν θεοὶ καὶ κάλλος
 Καὶ ἐρατεινὴν ἐχάρισαν ἀνδρῶν.
 Ἡ θεία δὲ Ἄρτεια αὐτόν, γυνὴ τοῦ Προίτου,
 Μαιωδῶς ἐρωτεύθη· ἀλλὰ δὲν πείθει
 Τὸν ἐκάρτεον νέον γὰ καταρεύσῃ
 Ἡ δὲ ὀργισθεῖσα, λέγει ψευδῶς τοῦ Προίτου·
 «Ν' ἀποθάνης, ὦ Προῖτε, ἢ τὸν αὐθάδη
 Βελλεροφόντην γὰ φορέυσης, ὅστις
 Τὴν τιμὴν μου γὰ φθείρη ἀπεπειράθη».
 Οὕτως ἔλεγεν· ὁ δὲ ἀναξ ὑπὸ χόλου
 Ἐκυριεύθη μεγάλου, ἀκούσας τοιαῦτα.
 Καὶ αὐτὸν μὲν γ' ἀποκτείνῃ δὲν τοῦ ἐφάνη
 Καλόν· ἀλλὰ τὸν πέμπει εἰς τὴν Λυκίαν
 Ἐγχειρίσας αὐτῷ θανατηφόρα
 Σύμβολα ἐν πινακίῳ πτυκτῷ γραμμένα,
 Παραγγέλων αὐτόν ταῦτα γὰ δειξῆναι
 Τοῦ περθεροῦ, ὅπως εὖρη ὀλέθριον τέλος.
 Οὕτως αὐτὸς ὑπὸ τῆν συνοδίαν
 Τῶν θεῶν ἀρεχῶρει· ἀλλ' ὅταν ἦλθε
 Ἐ τοῦ Ξάνθου τὰς βράς, αὐτὸν ἐδέχθη
 Προθύμως τῶν Λυκίων Ἰοβάτης ἀκαξ.

Ἐννέα τὸν φιλοξένησεν ἡμέρας,
 Ἐννία θυσίασε βοῦς· ἀλλ' ἡ δεκάτη
 Ῥοδοδάκτυλος Ἥως ὅταν ἐφάρη,
 Ἐζήτησε γὰρ ἰδῆ ποῖα παρὰ Προΐτου
 Τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ γγνωστὰ σύμβολα φέρει.
 Τὴν σκληρὰν δὲ λαβὼν παραγγελλίαν
 Εἰς πολλὰς τὸν ἀπέστειλεν ἐκστρατείας
 Καὶ κινδυνώδεις· ἐκ πασῶν δὲ σῶος
 Καὶ νικητῆς ἐπέστρεψεν ὁ ἦρωσ
 Βελλεροφόντης. Νόησε τότε ὁ ἄναξ
 Γόρον Θεοῦ γνήσιον αὐτόν· τοῦ δίδει
 Τὴν θυγατέρα· τῆς τιμῆς τοῦ δίδει
 Τῆς βασιλεῦς ἡμισυ μέρος· κτῆμα
 Ἐξοχόν, ἐξ ἀγρῶν καὶ φυτευμάτων,
 Τοῦ χωρίζουσι οἱ Λύκιοι. Τέκνα τρία
 Ἐγέννησεν ἡ γυνὴ Βελλεροφόντου,
 Ἴσαυρον, Λαοδάμειαν, πρὸς δὲ Ἴππόλοχον.
 Ἀλλὰ τὸν μὲν Ἴσαυρον κτείνει ὁ Ἄρης
 Βροτολοῖγός εἰς μάχην, τοὺς ἐνδόξους
 Σολύμους πολεμοῦντα· τὴν δὲ κόρην
 Ἄρτεμις ἢ χρυσήϊος ὠρησμένη.
 Ὁ δυστυχῆς πατήρ, ἰδὼν τοσαύτην
 Ἀπέχθειαν τῶν θεῶν, μόνος πλαγᾶτο
 Εἰς τὸ Ἀλφειῶν πεδῖον, τὴν αὐτοῦ τρώγων
 Καρδίαν καὶ φεύγων τῶν ἀνθρώπων ἔχρος.
 Ὁ Ἴππόλοχος μ' ἐγέννησε, καὶ εἰς Τροίαν

Μ' ἔπεμψε, καὶ ἐντολὴν μ' ἔδωκε τοιαύτην·
 Πάντοτε γὰ ἀριστεύω, καὶ τῶν ἄλλων
 Ἐξοχος γὰ ἴμαι καὶ γὰ μὴν αἰσχύνω
 Ποτὲ τὸ γένος τῶν καλῶν πατέρων,
 Οἷτινες ἐν Ἐφύρῃ καὶ τῇ εὐρείᾳ
 Λυκία δεδοξασμένοι ἔστησαν. Τοιοῦτου
 Αἵματος ὦν καὶ γενεᾶς καυχῶμαι

Ταῦτα μὲν ἔψαλεν ὁ ἀοιδὸς ὁ περικλυτός· ὁ δὲ γέρον
 ξένος τὸ ἱμάτιον λαβὼν διὰ τῶν χειρῶν ἔσυρεν αὐτὸ κατὰ
 κεφαλῆς καὶ ἐκάλυψε τὸ σεβάσμιον πρόσωπον· ἐπειδὴ αἰ-
 δεῖτο τοὺς Λυκίους χύνων ὑπὸ τὰς ὀφρῦς δάκρυα. Ὅτε δὲ
 ἔληξεν ἄδων ὁ θεῖος ἀοιδός, σπογγίζων ἐκεῖνος τὰ δάκρυα
 ἀφῆρσε τῆς κεφαλῆς τὸ ἱμάτιον, καὶ ποτήριον ἀμφικύπελ-
 λον λαβὼν ἔσπενδε τοῖς θεοῖς.

Καὶ πάντας μὲν τοὺς ἄλλους ἐλάνθανε χύνων δάκρυα·
 ὁ Ἀντίλοχος δὲ μόνος ἐνόησεν αὐτὸν καθήμενος πλησίον
 του καὶ αὐτὸν ἤκουσε βαρέως στενάζοντα. Καὶ εὐθὺς εἰς
 τοὺς καρτεροθύμους Λυκίους εἶπεν·

«Ἀκούσατε, τῶν Λυκίων ἡγήτορες καὶ ἄρχοντες. Ἦδη μὲν
 ἐκορέσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν δαιτὸς καὶ φόρμιγγος· νῦν δ' ἐρω-
 τήσωμεν τὸν πατέρα ξένον ἄν που εἶδεν ἰδίους ὀφθαλμοῖς
 τὸν θεῖον Ὅμηρον ἢ ἄλλου περιηγητοῦ λόγον ἤκουσε περὶ
 αὐτοῦ. Τεσσαρακοστὸν ἤδη ἔτος ἐστίν, ἐξ οὗ ἐντεῦθεν ἀπῆλ-
 θεν ὁ ἄριστος τῶν ἀοιδῶν. Ἐγὼ δὲν συνήντησα αὐτὸν οὐ-
 τε εἶδον, διότι δὲν μὲ εἶχε τέξει ἡ πότνια μήτηρ, ἀλλ' ἐν
 Λυκίᾳ ἐβασίλευε τότε ὁ ἄμεμπτος Ἀλκίονος. Εἰς τὰ μέγα-

ρα αὐτοῦ ἐφιλοξενήθη ὁ ἡδυεπὴς τῶν Μουσῶν θεράπων καὶ ὡς θεὸς ἐτιμήθη, ἔλαβε δὲ ξένια πολύτιμα, χρυσοῦν ποτήριον καὶ χρυσοῦν φόρμιγγα. Ἐντὶ δὲ τούτων ἔψαλεν ὁ Ὀμηρος τὴν ὁμιλίαν τοῦ Γλαύκου καὶ τοῦ Τυδείδου, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐδιδάχθη αὐτὴν ὁ ἱμερόφωνος Δημόδοκος. Ἐλεύσεται ἡμέρα ὅταν ποτὲ θέλει ἀπολεσθῆ τὸ ἱερόν ἄστου τῆς Ξάνθου καὶ τὸ γένος τῶν Λυκίων· ἀλλὰ τὸ κλέος ἡμῶν θέλει περιέρχασθαι ἀθάνατον τὰ στόματα τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου. Πολλὰ προσέφερον ὁ ἀναξ εἰς τὸν ἀοιδόν, ἵνα πείσῃ αὐτὸν νὰ μένῃ ἐν Λυκίᾳ, καὶ τέμενος ἐκ φυτειῶν καὶ ἀγρῶν, καὶ τὴν μονογενῆ θυγατέρα, ἀλλὰ δὲν ἔπειθε τὰς φρένας τοῦ πολυτρόπου ἀνδρός θέλοντος νὰ γνωρίσῃ πολλῶν ἀνθρώπων ἄστεα καὶ ἦθη. Ἐπὶ ἡμέρας ἐρέμβετο μόνος καὶ σκυθρωπὸς εἰς τὰ ἐρημότερα πεδία, κατατρώγων τὴν καρδίαν του ὡς Βελλεροφόντης καὶ ἀποφεύγων ἀνθρώπων ὁμιλίαν, ἕως οὗ ἐγένετο ἄφαντος. Ἐκτοτε πολλάκις ἦλθον εἰς ἡμᾶς φῆμαι τῶν περιπλανήσεων αὐτοῦ, ἦλθον καὶ ἀοιδοὶ ψάλλοντες νέα αὐτοῦ ἔπη· ἀλλὰ πρὸ καιροῦ πολλοῦ ἀγνοοῦμεν ἂν ζῆ ἢ ἐδάμασεν αὐτὸν ἡ Μοῖρα.»

Ταῦτα ἐνῶ ἔλεγεν ὁ Ἀντίλοχος, νέα δάκρυα ἔβρεχον τὰς παρειὰς τοῦ σεβασμίου γέροντος. Ἀφοῦ δὲ ὀλίγον ἀνέλαβεν εἶπεν : « Ἀντίλοχε ἀναξ, βεβαίως καλὸν εἶναι τὸ ἀκούειν ἀοιδοῦ τοιοῦτου, τοῖς θεοῖς ὁμοίου κατὰ τὴν αὐδὴν· ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει τι χαριέστερον ἢ ὅταν ἡ εὐφροσύνη κατέχη τὸν δῆμον ἅπαντα, δαιτυμόνες δὲ ἐν τοῖς μεγάροις θέλγωνται ἀκροαζόμενοι τοῦ ἀοιδοῦ, καθήμενοι κατὰ σει-

ράν, βρήθωσι δὲ αἱ τράπεζαι σίτου καὶ κρεῶν, ὁ δὲ οἰνο-
 χόος ἀντλῶν ἐκ τοῦ κρατῆρος κινῆ εἰς ἕκαστον αὐτῶν.
 Ἐγὼ ὁμως περιφερόμενος μεταξὺ λαῶν μὴ φοβουμένων
 τοὺς θεοὺς καὶ μὴ τιμώντων τοὺς ξένους, ἐστερούμην πρό-
 καιροῦ τοιοῦτου θεάματος. Διὰ τοῦτο κατεβλήθη ὑπὸ ἀθυ-
 μίας ἀναμιμνησκόμενος τὰ ἀγαθὰ τῆς οἰκιακῆς ἐστίας. Καὶ
 μὲ παρηγορεῖ μὲν ἡ ὑπόσχεσις ὑμῶν ὅτι ἐντὸς ὀλίγου θέλω
 ἰδεῖ τὸν καπνὸν ἀνυψούμενον ἀπὸ τῆς φιλῆς πατρίδος καὶ
 ἀσπασθῆ ἀπτόμενος τὸ ἔδαφος αὐτῆς· ἀλλὰ θέλει ἄρα γε
 μὲ δεχθῆ εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ πατρῶου οἴκου πρόσωπον γνω-
 στὸν καὶ περιλημμένον; Ἄν δὲ θέλῃς νὰ μάθῃς καὶ περὶ τῶν
 τυχῶν τοῦ κλεινοῦ Ὅμηρου, ἐγνώρισα αὐτὸν πρὸ ἐτῶν πολ-
 λῶν εἰς Κνωσσὸν τῆς περιρρύτου Κρήτης ἐν τοῖς μεγάροις
 τοῦ ἀνακτος Αἰθῶνος, ὅστις ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας ἐξένισεν
 αὐτόν, δούς καὶ πολύτιμα δῶρα. Ὁ περικλυτὸς ἀοιδὸς ἡ-
 ποιμάζετο νὰ ἐκπλεύσῃ πρὸς Αἴγυπτον, τὴν πάσης σοφίας
 μητέρα· ὁ δὲ Αἰθῶν παρεκίνησε αὐτόν ν' ἀφήσῃ τὸν πολύ-
 πλαγκτον βίον καὶ νὰ ἡσυχάσῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ψάλ-
 λων τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἥρωας· ὁ δὲ Ὅμηρος ἀπεκρίθη·
 « Εἰσὶ θεαὶ Σειρῆνες, ἐν λειμῶνι ἀνθηρῶ καθήμεναι, αἵτινες
 ψάλλουσι πρὸς τοὺς διαβαίνοντας· « Στῆτε, ταλαίπωροι
 ἄθνητοί, ἵνα τὴν ἡμετέραν φωνὴν ἀκούσητε· οὐδεὶς διέβη ἐν-
 » τεῦθεν πρὶν ἀκροασθῆ τῶν ἡμετέρων στομάτων τὴν μελί-
 » φθογγον αὐδὴν· καὶ τότε εὐφρανθεὶς ἀπέρχεται πολλὰ εἰδώς·
 » ἐπειδὴ οὐδὲν ἐν τῇ πολυχάρπῳ γῆ καὶ ἐν τῷ ἀστερόεντι
 » οὐρανῷ γινόμενον μένει ἡμῖν ἄγνωστον ». Ὅστις τῶν δια-

βιατῶν προφυλαχθῆ φράττων τὰ ὦτα διὰ μελιηδέος κη-
 ροῦ, ἀπέρχεται ὅπως ἤλθεν· ὅστις δὲ περιμένει θελγόμενος
 ὑπὸ τῶν σειρήνων τῆς λιγυρᾶς ἀοιδῆς, αὐτὸς λησμονεῖ καὶ
 γυναικα καὶ νήπια τέκνα καὶ ἐστίαν, καὶ οἰστρήλατος πλα-
 νᾶται ἐπὶ τῆς εὐρείας γῆς, καὶ οὐδὲν γήϊνον δύναται νὰ κο-
 ρέσῃ τὴν δίψαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Τῶν Σειρήνων ἤκουσα
 καὶ ἐγὼ τὴν φωνήν· ἔκτοτε δὲ ἤρξατο ἡ πλάνη μου, ἥτις
 τέρμα καὶ λιμένα θέλει ἔχει τὸν θάνατον». Τοιοῦτοι ἦσαν
 οἱ λόγοι οὓς ἤκουσα ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Ὀμήρου. Αὐτὸν
 δὲν εἶδα πλέον, ἀλλὰ φήμη περιῆλθεν εἰς τὴν ἀκοήν μου ἐ-
 σχάτως ὅτι ἀνῆρπασαν αὐτὸν οἱ Φοίνικες, λησταὶ ἄνδρες,
 καὶ ἐπέρασαν αὐτὸν εἰς τὴν ἄξιον Λιβύην».

Ταῦτα ὡς ἤκουσε, ἀνεφώνησεν ἐκ τῆς ἔδρας του ὁ ἀόμ-
 ματος ἀοιδὸς Δημόδοκος·—« Ἀπόλωλας, δαιμόνιε Ὀμηρε,
 ποθεινὲ φίλε, μῆσσω τῆς ἐρατεινῆς ἀοιδῆς. Εἰς τὸν ὄλεθρον
 σ' ἔφερε τὸ σὸν μένος, ἡ ἀκράτητος πρὸς τὴν σοφίαν ὀρμή.
 Ὅπου τῆς γῆς διέτριψας, σ' ἐθαύμασαν καὶ σὲ ἠγάπησαν
 καὶ σοὶ προσέφεραν νέαν πατρίδα· σὺ δὲ γόνος ὦν τῶν θεῶν,
 ἐθεώρεις τὸν ἀνθρώπειον βίον ὡς νόστον πρὸς ἄγνωστον ἄλ-
 λην πατρίδα. Εἶθε χυτὴ γῆ μὲ κατακαλύψῃ, πρὶν ἢ μάθω
 ὅτι ἀπέθανες μεταξὺ δυσμενῶν ἀνθρώπων χωρὶς νὰ ἔχῃς
 πλησίον σου φίλον, πρὸς ὃν νὰ ὀρέξῃς θνήσκων τὴν χεῖρα
 καὶ εἶπῃς ὕστατον ἔπος, μένον ἐσαεὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν ὀ-
 πισθεν γενεῶν. Ἀπώλεσαν τοῦ λοιποῦ οἱ θεοὶ τοὺς ὕμνους,
 ἀπώλεσαν οἱ ἥρωες τὸ κλέος. Νυξ ἔρεβεννὴ ἐπῆλθεν· οὐδεὶς
 ἔσται πλέον ὁ ὀμιλῶν μετὰ τῆς Μούσης».

Οὕτως ᾠδύρετο ὁ γέρον Δημόδοκος, ὡσανεὶ τότε κατὰ πρῶτον στερούμενος τὸ γλυκὺ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν· σιωπὴ δὲ ἀλγεινὴ κατέλαβε τοὺς δαιτυμόνας.

Ἐν τούτοις τὸ πρόσωπον τοῦ σεβασμίου ξένου παρίστανε πάλην ἀντιθέτων αἰσθημάτων, καὶ πότε μὲν λύπη, πότε δὲ γαλήνη ὑπερίσχυεν, ἕωσὺ ὑπομειδιῶν εἶπεν·

« Δημόδοκε, ποῖον ἔπος σοὶ διέφυγε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων; Οὐδέποτε θέλει σιωπήσει ἢ γλαφυρὰ φόρμιγξ, τῆς δαιτὸς ἑταίρα. Ἔσονται δέ ποτε αἰδοὶ ἄλλοι μεγαλείτεροι τοῦ Ὀμήρου».

Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀνέστη Στασίνοσ, ὁ νέος τῶν Μουσῶν θεράπων, γένος τῆς εὐώδους Κύπρου, καὶ μετὰ ὀργίλου βλέμματος προσβλέπων εἰς τὸν ξένον, ἐξεφώνησε· «Δὲν ὁμοιάζεις, ᾧ ξένε, δὲν ὁμοιάζεις ἄνδρα φόρμιγγος καὶ αἰοιδῆς ἐπιστάμενον, ἀλλὰ μᾶλλον ναύκληρόν τινα ἢ ἔμπορον, φορτίων καὶ κερδῶν μνήμονα, ὅστις φρονεῖς καὶ λέγεις ὅτι ποτὲ θέλει ἀναφανῆ Ὀμηρος».

Ἀνέστη καὶ ὁ ξένος, καὶ εἶπε·

« Δημόδοκε, διατί δὲν ἔρχεσαι εἰς ἐπικουρίαν μου, ὅπως ἐξελέγξω τοῦ παιδὸς τούτου τοὺς λόγους; Σὺ μόνος ἐκ τόσου πλήθους, σὺ μόνος ὁ ἀόμματος, δύνασαι νὰ μὲ ἀναγνωρίσης. Ἀπέθανον ἅπαντες οἱ ὁμίληκες ἡμῶν, καὶ ἐμείναμεν ὡς δύο ἔρημοι βράχοι δερόμενοι ὑπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων. Ἐγὼ εἶμ' ὁ Ὀμηρος, οὐ τὸ κλέος φθάνει ἕως τὸν εὐρὺν οὐρανόν!».

Π. ΣΟΥΤΣΟΥ

Ὁ νεώτερος τῶν ἀδελφῶν ποιητῶν, γεννηθεὶς τῷ 1806 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐσπούδασεν ἐν Ἰταλίᾳ, μετὰ μακρὰν δ' ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσίαν ἀπέθανε πενήστατος καὶ αὐτὸς τῷ 1868 ἐν Ἀθήναις. Ὁ Παναγιώτης Σουτσοῦς ἔγραψε πολλὰ λυρικά ποιήματα καὶ ἄλλα ποιητικὰ ἔργα, ἐν οἷς τὸν « Ὀδοιπόρον », τὸν « Βλαχάβαν » καὶ τὸν « Μεσσίαν ».

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΘΡΗΝΟΣ

Ἐπὶ ξύλου ἐκρεμάσθης ὁ εἰς τὸ κενὸν κρεμάσας
 Καὶ τὴν γῆν καὶ τὰς θαλάσσας,
 Καὶ ὑπέστης εἰς τὰς χεῖρας τὴν πληγὴν σιδηρῶν ἤλων
 Ὁ τὴν ἄλυσιν τῶν ὄντων ἐξαρτῶν ἐκ τῶν δακτύλων.
 Ἐγκλείει τάφος σήμερον τὸν εἰς παλάμην μίαν
 Ἐγκλειοῦντα τὴν κτίσιν,
 Καὶ μάρμαρον τὴν σάρκα σου καλύπτων τὴν ἀγίαν,
 Στεγάζει τὸν στεγάσαντα δ' οὐρανοῦ τὴν φύσιν.
 Ἰδοῦσα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὸν πλάστην ἀραβάρτα
 Ἡ κτίσις ἡλλοιοῦτο,
 Ὁ ἥλιος ἐσκόταζεν, ἡ γῆ ἐκυματοῦτο,
 Καὶ μετὰ τοῦ Κυρίου τῶν συνέπασχον τὰ πάντα.
 Ὑπὲρ τοῦ κόσμου τούτου,
 Τὸ πνεῦμα τότε παραδούς, αὐτὸς ἐκ τοῦ σταυροῦ του,
 Ἐρηγκαλίζετο τὸ πᾶν, τὰς χεῖράς του ἐκτείρων,
 Κ' ἠύλογει τὴν γῆν ἅπασαν, τὴν κεφαλὴν του κλίων.

ΑΛ. Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Υἱὸς τοῦ Σκαρλάτου Βυζαντίου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀναστασίου, πρὸς ὃν ἀμιλλᾶται κατὰ τὴν μοναδικὴν καλλιρρήμοσύνην. Συμμέτρου παιδείσεως τυχὼν καὶ παιδιόθεν ἐκτραφεὶς εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐθεράπευσε τὰς Μούσας καὶ διεκρίθη ὡς λυρικός ποιητής. Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ὁ Ἀλέξανδρος Βυζάντιος διευθύνει καὶ συντάττει τὴν ἀρίστην ἑλληνικὴν ἑφημερίδα «Νέαν Ἡμέραν» ἐν Τεργέστη.

Ο. ΜΕΓΑΣ ΕΠΑΙΤΗΣ

Ἄνεμος πνέει ψυχρὸς χειμῶνος
καὶ ἤδη στρῶμα παχὺ χιόνος
τὴν γῆν καλύπτει·
εἶναι κλεισμένη πᾶσα οἰκία
εἰς τὸ χωρίον, καὶ ἡ ἐστία
σπινθήρας ῥίπτει.

Ἐπαίτης ἴσταται εἰς πρὸ θύρας,
κ' ἐξ ἡμιθραύστου ἐκχέει λύρας
ὠδὰς γλυκείας.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν εἶν' ἐσβεσμένοι,
καὶ ὅμως ἔτι ἐντὸς τοῦ μένει
πῦρ εὐφυίας.

«Ἀνοιξατέ μου, ἀνοιξατέ μου!
» Αἱ χεῖρες ἤδη αἱ γηραιαὶ μου
» παγόνουν φίλοι!
» Σχεδὸν ἐξέλιπεν ἡ ψυχὴ μου,
» καὶ παγωμένη φεύγ' ἡ προήμου
» ἀπὸ τὰ χεῖλη.

» Ἄσυλον δότε μου στιγμιαῖον,

» καὶ θὰ σὰς εἶπω ἄσμα ὠραῖον.

« Στέγασμα μόνον

« μ' ἀρκεῖ καὶ ἄρτου μικρὸν ψυχλόν,

» ἀφοῦ διάγω πειρῶν τὸν βίον

» καὶ ζῶ παρόνων.

» Ναί! θὰ σὰς ψάλω ἄσμα ὠραῖον,

» ἔργ' ἀθανάτων καὶ ἡμιθέων,

» ἢ καὶ ἀνθρώπων

» ἔπη θὰ εἶπω μαχῶν ὀργίλα,

» θὰ περιγράψω ἦθη ποικίλα

» ποικίλων τόπων.

» Θὰ περιγράψω τοῦ Ἀχιλλέως

» τὰς πράξεις, ὅσα, θνητὸς καὶ νέος,

» ἔπραξε θεῶν

» πῶς ἠγωνίσθη ὡς οὐδεὶς ἄλλος

» εἰς τὸν ἀγῶνα, εἰς ὃν τὸ κάλλος

» ὑπῆρξ' αἵτια.

» Πῶς τῆς Ἰθάκης ὁ ἀναξ γέρον,

» Πρὸς μακρὰς χώρας τὸ βῆμα φέρων,

» ἀπεπλανήθη

ἐκεῖ δὲ πόσας ἤκουσε γλώσσας,

» κ' ἐθνῶν σωρείας εἶδεν ὀπόσας

κ' ἔμαθεν ἦθη.

» Ἀλλὰ ἡ θύελλα ἐπανξάνει,

» καὶ γὰρ μὲ σώσει οὐδεὶς ἐφάρη.

» Οἱ ἐνοικοῦντες,

»θερμοί, παρόνοστα λησμονοῦσι,
 »καὶ τὸν ἐπαίτην περιφρονοῦσι,
 — αὐτοὶ πλουτοῦντες.

»Στεράζων ἔξωθεν καὶ δακρύων,
 »ἀκούω τ' ἄσματα τῶν ὀργῶν
 »τὰ ἀντηχῶσι
 »ἐγὼ μαραίνομαι, ἐκεῖνοι θάλλουν,
 »θρήνου ἐκχύνω, ἐκεῖνοι ψάλλουν,
 »θνήσκω, καὶ ζῶσι.

»Ἀνοίξατέ μου! τυφλὸς καὶ γέρον,
 »βῆμα κλονούμενον περιφέρω
 »τοσοῦτον χρόνον.
 »παρτοῦ εὐρίσκω σκληρὰς καρδίας,
 »παρτοῦ βασάνους καὶ κακουχίας,
 »παρτοῦ τὸν πόνον.

»Πλανῶμαι πάντοτε συναθροίζων
 »γνώσεις καὶ ἅμα διασκορπίζων
 »τὰ ἄσματά μου·
 »ἀλλ' οὐδ' ἡ μήμη μου κἄν θὰ ζήση,
 »κ' ἡ πλᾶξ τοῦ τάφου μου θὰ ἐγκλείσῃ
 »καὶ τ' ὄρομά μου.

»Ἐν μέσῳ τόσων δειρῶν καὶ πόνων
 »μὲ παρηγόρουν ἐλπίδες μόνον
 »ἀθανασίας.

»Γενεὰς ἄλλας δικαιοτέρας
 »ἤλπισα μάτην· ἰδοὺ τὸ πέρας
 »ζωῆς ἀθλίας.

» Ἡ ὥρα ἔφθασε τοῦ θανάτου,

» ἐνῶ εἰς ὄνειρα ἀθανάτου

» ἔπλεον κλέους,

» καὶ μόλις σύρων ἀσθενὲς σῶμα,

» ἠλπιζον, ἄφρων ἐγώ! ἀκόμα

» καιροῦς ὠραίους . . . »

Ἄλλ' αἴφνης ἔπαυσε ἡ ᾠδή του,

κ' ἡ λύρα ἔπεσε τοῦ πρεσβύτου

κτῆμα ἀρχαῖον·

ὁ τελευταῖος δὲ ταύτης στόνος

μὲ τὴν ἐσχάτην προῆν του μόνος

ἐμίχθη κλαίωρ.

Καὶ μὲ χιόνος τὸ πρῶτ' στρῶμα

ποιμὴν τις εὔρε γέροντος πτώμα

κεκαλυμμένον.

Ἐκράτει ἔτι παρὰ τὴν χεῖρα

λύραν, κ' εἰς ταύτην «Ὀμήρου λύρα»

ἦτο γραμμένον.

Γ. ΠΑΡΑΣΧΟΥ

Ὁ ἰσάδελφος τὴν χάριν καὶ τὴν ἔμπνευσιν, ἀπκράμιλλος δὲ τὴν ἐκτέλεσιν ποιητῆς τῶν πασιγνώστων ἄσμάτων. Ἀληθινὸς ποιητῆς ἦτο ὁ Γεώργιος Παράσχος καὶ ὡς τοιοῦτος ἔζησε. Ἐγεννήθη ἐν Χίῳ τῷ 1822, ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῷ 1886.

ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ Εἰς Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΝ

Ἐἶναι μεσάνυχτα ἤδη καὶ σκότος περιβάλλει τὴν φύσιν, ἢ ζοφερὰ ὀμίχλη μου κρύπτει τοῦ φωτὸς τὸν ἀστέρα;

Μ. ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΤΕΥΧΟΣ Γ΄.

Χειραγωγῆσατε τυφλὸν κύκνον . . . Θολὰ τὰ ὄμματά μου εἰς θρῆνον σβύνουσιν ἀλγεινόν, πλὴν ἂν λαμπάδες ἀπόρρητοι σελαγίζουσιν, ἂν πολυέλαιοι φωτὸς μὲ κυκλοῦσιν, ἂν βλέμματα στοργῆς μὲ προσβλέπουν, οἶμοι! τὰ ὄμματά μου ἀκόμη δύνανται νὰ θρηνοῦν, πλὴν σκέπη ζοφερὰ τὰ καλύπτει. Εἰς νύκτα πένθους χειμερινήν, εἰς νύκτα αἰωνίαν ἐτάφην.

Χθὲς ἔτι — ἐνθυμοῦμαι — Διόσκουροι ἀγάπης καὶ πόνου εἰς δάσος ἐπλανώμεθα μυροβόλον. Δύο λευκόπτεροι κύκνοι εἰς λίμνην ἐπετερύγιζον κρυσταλλώδη. Ἡ ὄχθη τοὺς ἐμέθειε δι' ἀνθέων, ἡ δρόσος τοῖς προσέφερε μαργαρίτας καὶ τοῦ τραχήλου των ἡ καμπύλη μὲ ρεῖθρα ἔπαιζεν ἀργυρᾶ. «Οἶμοι, μὲ εἶπε τότε σφίγγων τὴν χειρὰ μου θλιβερώς· διὰ τοὺς κύκνους μόνον ὠρίστη ἄνεσις ἐν τῷ βίῳ. Αὖρα αἰώνιος τοὺς θωπεύει καὶ εἰς τὰ ὕδατά των ἀντανακλᾶται ὁ οὐρανός». Εἶπε, καὶ ὁ εἰς κύκνος ἀπὸ τῆς λίμνης του ἐξεληθὼν, ἠρέμα ἔκυψε πρὸς τὸ χῶμα, καὶ μόνος καὶ ἀκίνητος, πλὴν συμπαθέστερος διὰ τοῦτο, ἔμεινε κατὰ μέρος ὁ ἄλλος

Κράτει τὴν πτῆσίν σου, Θάνατε! Ἡμιθανὴς ἐγὼ παρεμβαίνων, ἀμφισβητῶ τὸ θῦμά σου ἐπ' ὀλίγον, καὶ ὑπὸ τῆς πνοῆς σου τὸν λίθα συντριβομαι, ἀλλ' ἀνεγείρω καλλιμόρφον τὴν ζηλευμένην του προτομῆν.

Ἐλθέ νὰ ρίψῃς τέφραν ἐπὶ τῆς κόμης μου, ὠρφανευμένη Φιλία! Σὺ μ' ἔδαψιλευσες πρῶτον — εἰς χεῖλη μνήματος προσφιλοῦς — τὴν πικροδάφνην τοῦ λόγου· Σὺ θάρρυνε καὶ ἤδη τὴν γλῶσσάν μου, διὰ νὰ ρεύσῃ πύρινος ἡ ἀλγηδὼν τῆς ψυχῆς μου, νὰ στάξῃ καυστικὸν τὸ τελευταῖόν μου δάκρυ, καὶ εἰς ἓνα σβυνόμενος στεναγμόν, ὡς ὕμνος νὰ ἐκπνεύσω εἰς τὴν Φιλίαν . . .

Μακρὰν ἐμοῦ, μακρὰν ἢ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμη, ἡ νόθος αὕτη ἀδελφὴ τοῦ Ἑλέους, ἡ Κίρκη ἡ ἀχάριστος πρὸς τοὺς ἰδίους τῆς λειτουργοῦς καὶ ἡ προδότρια τῆς ὀδύνης. Μακρὰν εἰς τὴν φιλίαν ἀνήκει νὰ κλαύσῃ ὅ,τι ἡ ἐπιστήμη προδίδει, καὶ εἰς τὸ χῶμα τοῦ μνήματος ἐν ἄνθος νὰ βλαστήσῃ ἀκόμη. — Ἐστίας πένθους ἡ Μοῦσά μου, τῆρεϊ ἀκίμητον τὸ πῦρ τῆς ὀδύνης, καὶ μάρτυρας φιλάτους πενθοῦσα τοὺς φέρει εἰς τὸ πάνθεον τοῦ Θανάτου.

Μὲ πυρετὸν ἀγάπης καὶ τρόμου ἄφετε ν' ἀσπασθῶ τὸ φέρετρον τοῦτο, καὶ εἰς τὴν ὄψιν τοῦ Βάρδου μου ἀτενίζων, νὰ τοῦ ἐπιβραδύνω τὴν πτῆσιν, νὰ τοῦ διευθετήσω τὴν καλλιστέφανον δάφνην, νὰ τοῦπραῦνω τοὺς ζῶντας σπαραγμοὺς τῆς καρδίας, καὶ μ' ἐν φίλημα ψυχῆς ἀπορρόφων τοὺς χαρακτῆράς του ὅλους, νὰ τοὺς ἀποτυπώσω εἰς τὰς καρδίας!

Σεμνός, γενναῖος, εἰλικρινής, ἀπρόσιτος εἰς τὸν δόλον, μὲ τὴν ἀγίαν καὶ πολυστένακτον μνήμην του, διῆλθεν ὡς ἀκτίς χρυσοῦ ἄστρου, ἥτις καὶ ἐκ τῶν τελμάτων διερχομένη, χύνει μαρμαρυγὴν γλυκυτέραν. Ἄν δὲ ὡς ἄλλος περικαλλῆς διέλθωμεν τὸν βίον σου ὅλον, δὲν θέλομεν, ὄχι, δὲν θέλομεν ἀπαντήσῃ, ἀμώμητε φίλε, εἰμὴ ἢ φῶς, ἢ δρόσον, ἢ εὐωδίαν, καὶ μετὰξὺ ὀλίγων νὰ εἴπῃς δύνασαι πρὸς τὸν Πλάστην ἀδὲν ἐβλαψα ποτὲ τὸν πλησίον». Ὑπῆρξεν εὐτυχῆς ἐποχή, καθ' ἣν σοφόν τι ἔθνος ἐδίκαζε νεκροὺς τοὺς πολίτας ἐν μέσῳ ἔκειτο ὑπόδικος νεκρὸς ζητῶν μνήμα, καὶ δεξιόθεν ὁ Θάνατος, ἐξ εὐωνύμων ἡ Θέμις παρέδρευον ἐπὶ τοῦ λειψάνου, ἐν ᾧ προσερχομένη, ἐξέφερε τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς ἡ Κοινῆ γνώμῃ. . . . ὦ, ἂν τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἂν τὸ Συνέδριον

αὐτὸ τοῦ θανάτου ὑπῆρχε σήμερον ἐν ἰσχύϊ, — χαῖρε, ψυχὴ τοῦ φίλου μου ἱερά—μία κἂν ψῆφος, μία δὲν ἤθελε ριφθῆ ἔναντίον σου . . .

Καὶ ὁμως — ἀκατανόητος τοῦ ἀνθρώπου ἡ μοῖρα — ὁποίους πόνους δριμύεις, ὁποῖον συμφορῶν πλῆθος, ὁποίους σπαραγμούς καρδίας δὲν ὑπέστη, Θεέ μου, ἡ ἱερά, ἡ ἄμωμος, ἡ ἀληθὴς αὐτῆ εἰκὼν τοῦ προσώπου Σου . . . Μετρεῖτε ἐν ἑν ἄλλο· καὶ τρίτον καὶ τέταρτον—ἐπτὰ μνημεῖα καλλιμόρφων ἀγγέλων· ἐπτὰ μνημεῖα τέκνων ἠνέφξε κατὰ σειρὰν ὁ πολυδάκρυτος πατὴρ οὗτος, καὶ μόλις ἐκ τοῦ πένθους ἐπανωρθόνετο τοῦ ἐνός, εἰς πένθος ἐβυθίζετο νέον, καὶ ὑποβρύχιος οὕτω, καὶ ἀνακύπτων καὶ πάλιν ἐλκόμενος, διήνυσε τὸν πολυκύμαντον βίον εἰς νύκτα ναυαγίων ἀπαύστων.—Ὑπάρχει λοιπόν, ὑπάρχει ἔτι Γολγοθὰ ἐπὶ γῆς, καὶ ἂν εἰς Θεὸς πάσχων μὲ πέντε ἐσταυρώθη ἀσεβεῖς ἤλους, ἡ ἐρασμία αὕτη ψυχὴ, τὸ πρόσωπον αὐτὸ τῆς ἀγάπης ἐπτὰ ὑπέστη λόγχας εἰς τὴν καρδίαν . . .

Ἄλλ' ὄχι, ὄχι, Φιλία μου ἱερά· τσαῦται συμφοραὶ δὲν ἐπῆρχουν! Εἶχες ἀφήσει τὴν δίκειλλαν τῶν τέκνων σου ἐπ' ὀλίγον, καὶ μετὰ φόβου καὶ ὤσει ἐνοχος ἀνακύπτων, ἐτόλμας μόλις νὰ μειδιάσης εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τὴν πολυπόνον κεφαλήν σου ἐν μέσῳ ν' ἀναπαύσης δύο νηπίων, ὅτε—εἰς κτύπος, μία λάμψις, εἰς καγχασμὸς τοῦ ἄδου, καὶ πίπτεις πρόρριζος ἔμπροσθέν μας, διὰ νὰ πέση εἰς νύκτα αἰωνίαν ἢ σύζυγός σου, νὰ ἐνδυθῶσι μαῦρα μὲ τὸ μειδιάμα· εἰς τὰ χεῖλη τὰ τέκνα σου, νὰ μείνουν εἰς θυέλλας τρεῖς ἀπροστάτευτοι ὄρφαναί, καὶ νὰ θρηνηῶ ματαιίως, ματαιίως νὰ σὲ κράζω, ἐρατεινὴ εὐφυΐα μου!

Πῶς λοιπόν! Ἐκ τῆς χορείας τῶν γλυκυτέρων ἀγγέλων

σου ἔλειπεν ἴσως ὁ ἄγγελος τῆς ἀγάπης, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀνεκάλεσες, Θεέ τοῦ ἐλέους, ἢ ὁ τελῶν ἐνταῦθα τὰς ἐντολάς σου εἰς ἄλλην προωρίσθη νὰ μειδιάσῃ ζωὴν; . . .

Ἄκατανόητον τὸ αἰνίγμα τοῦ θανάτου! Τείνω τὸ βλέμμα ἔνδακρυ εἰς τὴν περγαμηνὴν τῶν ἀστέρων, ἀλλ' εἰς τὸ σύμπλεγμα κόσμων τόσων δὲν συλλαβίζω τὴν λύσιν τοῦ φρικτοῦ μυστηρίου· τείνω τὰς ἀκοὰς εἰς τὴν διάλεκτον τῶν ἀνέμων, ἀλλ' ἢ ψυχὴ καμμία δὲν μὲ λαλεῖ, ἢ θρῆνος ὀλολύζων μὲ καταπλήττει· κλίνω προσεκτικὸς εἰς τοὺς τάφους, πλὴν μόνης τῆς καρδίας αἰσθάνομαι τὴν ἡχὴν ἢ τὸν τρυγμὸν ἐντόμου, ὅπερ διέρχεται φρίσσον!

Ἐραῖος εἶσαι καὶ νεκρός, ἐρατεινὴ μου φιλία, καὶ μὲ μαγεύει ἡ χλωμὴ αὐτὴ καὶ ἀνυπόκριτος ὄψις σου. Ἦσο γλυκὺς εἰς τὴν ζωὴν ὡς τὸ μειδίαμα ἀγνοῦ βρέφους, ἀθῶος ὡς ὁ στεναγμὸς πτηνοῦ κοιμωμένου, ἀμόλυντος ὡς ἡ πνοὴ παρθενικοῦ ἄνθους. Πλὴν εἶσαι Σὺ, σὺ εἶσαι καὶ σιωπᾶς πλησίον μου ἔτι; Σὺ, ζηλευμένε μου καὶ πολυθρήνητε Ζαλοκώστα; Πικρὰ κοιμᾶσαι, φιλία μου ἱερά. Ἐξύπνει πάλιν, κύκνε περιπαθῆ!

Κλίνατε, Μοῦσαι, λυσίχομοι πρὸ τοῦ σιγήσαντος Βάρδου, ἐν ᾧ εἰς δάκρυα λυομένη, νεκροφιλεῖ τὴν ὄψιν του ἡ Φιλία!

«Φεῦ, ἐὰν ὄσους ἀγαπῶ τὸ μῆμα τοὺς λαμβάνη·

*Ἄν Θάνατος ἡ ἀτυχὴς φιλία μου καλῆται,

*Ἄν ὅστις μὲ ἠγάπησεν ὀφείλει γ' ἀποθάνη,

Τὴν ὀλεθρίαν μοῖρὰν μου σκληρὰ καταρασθῆτε!»

Δ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

Δεινὸς φιλόλογος καὶ βαθὺς τῆς ἱστορίας μύστης. Ἐγεννήθη ἐν Μυτιλήνῃ, κατὰ τὸ 1834 καὶ ἐξεπαιδεύθη ἐν Ἀθήναις καὶ Γερμανίᾳ, διέπρεψε δὲ οὐ μόνον ὡς καθηγητῆς τῆς ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ ὡς συγγραφεὺς ποικίλων συγγραμμάτων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ νεαρωτάτης ἡλικίας εἶχε διακριθῆ ὡς εἰς τῶν ἀρίστων ἡμῶν ποιητῶν, τέσσαρα δημοσιεύσας μέχρι τοῦδε ὠρχία δράματα, τὴν Μαρίαν Δοξαπατρῆ, τοὺς Κυψελίδας, τὴν Μερόπην καὶ Εὐφροσύνην. Ἡ νεολογία ἐστερήθη τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἐν τῇ ἰδίᾳ νῦν πατρῷδι ἀθωρόβως ἐργαζομένου σφωτάτου ἀνδρός, ὅστις νῦν ἐκδίδει τὸν Εὐριπίδην καὶ παρασκευάζει πολύτομον Γενικὴν Ἱστορίαν.

ΜΑΡΙΑ ΔΟΞΑΠΑΤΡΗ

Πρῶξις Δευτέρα, Σκηνὴ Πέμπτη

(Περίχωρα τοῦ φρουρίου τῶν Σκορτῶν)

Τυφλὸς ΡΑΨΩΔΟΣ καὶ ἡ ὁδηγὸς αὐτοῦ ΘΥΓΑΤΗΡ.

ΡΑΨΩΔΟΣ

*Ποῦ τῶρ', ἀγαπητὴ μου κόρη, εἴμεθα;
Νομίζω ὅτι ἤδη πλησιάζομεν
εἰς τοῦ φρουρίου τὸν δασύσκιον δρυμόν.
Τὰς πολιὰς μου τρίχας καὶ τὸ πρόσωπον
προσπνέει αὔρα δάσους δροσερὰ ἐδῶ.
Ποῦ εἴμεθα, ὦ κόρη;*

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Πλησιάζομεν

*εἰς τῶν Σκορτῶν, ὦ πάτερ μου, τὸ φρούριον,
x' ἐκεῖθεν μόλις ὤραν νῦν ἀπέχομεν.*

ΡΑΨΩΔΟΣ (κύψας καὶ ἰσπυζόμενος τὴν γῆν).

Μὲ δάκρυα, ὦ Ἀρκαδία προσφιλῆς.
 σὲ χαιρετῶ, καὶ μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα
 τῆς ποθητῆς σου γῆς τὸ χῶμ' ἀσπάζομαι.
 Ἴδου ἡ χώρα, κόρη μου, ἡ ποθητὴ,
 ἡ χώρα, περὶ ἧς πολὺλάκις σ' ἔλεγον.
 Ἐδῶ τῆς νεαρᾶς πρὶν ἡλικίας σου
 τὰ ἔτη ἀθορύβως πάλαι ἔζησον,
 καθὼς τὰ ρεῖθρα τοῦ Παμίσσου εἴργυρα.
 Τί ὥρα εἶναι, κόρη μου;

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Ὁ ἥλιος

ἐγγιζει ὅσον οὐπὼ εἰς τὴν δύσιν του,
 καὶ εἰς τὰς ἐπάλλεις τοῦ φρουρίου τῶν Σχορτῶν
 ἀκόμη μόνον εἶναι.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Βλέπεις, κόρη μου,
 τριγύρω πόσοι λόγχοι, λόφοι καὶ βουνοί,
 καὶ διὰ τούτων ῥέοντα χρυσάλλια
 τὰ διαυγῆ τῶν ῥυακίων ῥάματα.
 Ἀκούεις τῶν πτηνῶν τὰ κελαδήματα.
 καὶ τῶν ῥυάκων τὸ γλυκὸν κελάρυσμα.
 Ἐδῶ, εἰς τοῦτον πάλαι τὸν ἐπιγειον
 παράδεισον, διῆγον βίον εὐτυχῆ
 Ὡ εὐτυχίας χρόνοι! Ἐξ' ἡ μήτηρ σου
 ἀκόμη τότε καὶ ὁ ἀδελφός σου. Σὺ,
 τριέτης μόλις, ἔτρεχες περιχαρῆς
 εἰς τὸν ὠραῖον τοῦ λειμῶνος τάπητα
 τὴν κούφην χρυσαλλίδα, ἐνθεν ἄλλοσε

μεσιπταμένην, κυνηγοῦσα. Πλὴν ἰδοὺ
 ἐξαίφνης εἰς τὸν χάλικα προσκόπτουσα
 κατέπιπτες, κ' ἐθρήνεις ἀπαρήγορος.
 Μὲ ποῖα τότε ἔτρεχε καρχάσματα
 ὁ δυστυχῆς σου ἀδελφὸς καὶ ἐκ τῆς γῆς
 σὲ ἤγειρε. Καὶ μόλις σὺ ἀνίστασο,
 καὶ τὸ ἄθῳον ἤρχετο μεϊδίημα
 εὐθέως εἰς τὰ χεῖλη σου, καὶ ἤρχιζες
 τῆς χρυσαλλίδος πάλιν τὸ κυνήγιον.
 Καὶ σήμερον, ὡς πάλαι, αἱ αὐταὶ εἰσι
 κοιλάδες, λόφοι, καὶ δρυμῶνες καὶ βουνοί·
 γλαυκά, ὡς πάλαι, ρέουν τὰ χρυστάλλινα
 καὶ διαυγῆ τῶν ῥυακίων ῥάματα·
 ὡς πρὶν, καὶ νῦν ὠραία ἢ ἀείποτε
 ὠραία εἶναι φύσις· ἀλλ', ἀλλοίμονον!
 ὠραία πλέον δὲν ὑπάρχει δι' ἐμέ!
 Ἄλλοιμονον! εἰς σκότος ὁ οἰκτρὸς πατὴρ
 αἰώριον πλαναῖται· τάφου πλᾶξ ψυχρὰ
 καλύπτει τὴν μητέρα σου, καὶ φραγκικῆς
 τὸ στόμα σπάθης βέβαια τοῦ δυστυχοῦς
 τὸν βίον ἀδελφοῦ σου ἔκοψε, καὶ γῆ
 ἐγκλελεῖ ξένη ἄκλανστα τὰ κόκχαλα.
 Γιέ μου, ὦ Γιέ μου!

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Παῦσον, πάτερ μου

τὰ δάκρυα.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Γιέ μου, ὦ γλυκύτατε

γιέ μου! Εἰς τὸν τάφον λοιπὸν πέπρωται

ρὰ καταβῶ, Θεέ μου, δίχως τὴν φωνήν
 ῥ' ἀκούσω πλέον τοῦ υἱοῦ μου, μίαν κἄν
 ἀπὸ τοῦ στόματός του λέξιν! "Ω! νεκρόν,
 νεκρόν ἐὰν τὸν εἶχον, ἠδυνάμην κἄν
 τοὺς ὀφθαλμούς του ρὰ φιλήσω τοὺς γλυκεῖς,
 τὴν ὄψιν τὴν νεκρὰν του ἠδυνάμην κἄν
 μὲ δάκρυα ρὰ βρέξω. "Ω! νεκρόν, νεκρόν
 ἐάν, Θεέ, τὸν εἶχον, εἶχε τότε, γαί,
 ἢ δυστυχία εἶχε τότε ὄριον,
 ὁ πόρος τῆς καρδίας μου ἐλάφρυνσιν,
 ἢ θλίψις τῆς ψυχῆς μου παραμύθιον.
 Πλήρ ῥ' ἀποθάρη τόσοσ νεός! καὶ μακρὰν,
 μακρὰν μου ξένος ρὰ ταφῆ εἰς ξένην γῆν,
 ἢ πτώμα ἴσως θρησιμαῖον, ἄθραπτον,
 εἰς γῆν συρθεῖς δυσώδη καὶ παράβυστον,
 κ' ἐκεῖ ῥιφθεῖς ρὰ μείνη εἰς τὰ ὄρεα
 βορὰ τὰ σαρχοβόρα! "Ω! πολὺ σκληρὰν,
 Θεέ, τὴν τιμωρίαν μοι ἐφύλαττες!
 Καὶ γέρωσ, τυφλὸς γέρωσ, βίον πλάνητα
 ρὰ διαρῦω ὀρφανός, ὀλόρφανος,
 χωρὶς ρὰ ἔχω στήριγμα τοῦ γήρωσ μου,
 χωρὶς . . . (διακόπτεται ὑπὸ τῶν λυγμῶν).

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Πῶς ; εἶσαι, πάτερ μου, ὀλόρφανος ;
 Καρὲν δὲν ἔχεις στήριγμα τοῦ γήρωσ σου ;
 Λοιπὸν δὲν εἶμαι τέκνον σου, πάτερ, ἐγώ ;
 Δὲν εἶμ' ἐγὼ θυγάτηρ σου, ὦ πάτερ μου ;
 Καὶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον οὕτως ἄσημον
 λοιπὸν σοὶ εἶμαι πλάσμα, ὥστε στήριγμα

δὲν ἔχεις εἰς τὸ γῆρας σου, καὶ ὄρφανός,
ὀλὸρφανός, ὦ πάτερ μου, ἀπέμεινας ;

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Συγχώρησέν μοι, τέκνον, τὴν ὑπερβολὴν
τοῦ ἄλγους τῆς ψυχῆς μου. Ὅχι, ὄρφανός,
ὀλὸρφανός δὲν εἶμαι μένεις, μένεις σύ.
Μοὶ μένει—ὦ Θεέ μου, σοὶ εὐχαριστῶ! —
παρήγορός μου ἢ γλυκεῖά σου φωνή,
μοὶ μένεις σὺ παρήγορος, ὦ ἄγγελε,
ὦ θησαυρέ μου, ὦ σὺ, μόνη μου χαρά,
ὁ μόρος σὺ τὴν εὐθραυστόν μου ὑπαρξιν
συνέχων ἔτι πρὸς τὴν γῆν αὐτὴν δεσμός,
σὺ, μόνη μου γλυκεῖα, θύγατερ, ἐλπίς.

(Ἐναγκαλιζέται κλαίων τὴν κόρην· ἀλλ' ἔντρομος εὐθύς ἀποσπᾶται)

Τίς ἔρχεται, ὦ κόρη ;

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Πάτερ μου, κατεῖς

δὲν εἶναι.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Δὲν ἀκούεις βᾶδισμά τιος
προσερχομένου.

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Ὅχι.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Ἀχροάσθητι.

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Ἀκούω τώρα.

ΡΑΨΩΔΟΣ (ἔμφοβος)

Σπεύσωμεν, ὦ θύγατερ.

"Α! σπεῦσον, σπεῦσον, κρύψον τοὺς πλοκάμους σου.

'Ακούεις; πλησιάζει τὴν ὠραίαν σου

μορφὴν μὲ τὸ ὀθόριόν σου τύλιξον.

Κρυβῶμεν, σπεῦσον, δράμε, δράμε, φύγωμεν.

'Αλλοίμονον! πλησίον εἶναι ἔφθισε.

"Ω! σπεῦσον· λάβε, λάβε, κόρη μου, πηλὸν

χαμόθεν, λάβε γῆν καὶ σβέσον τοὺς πυρσοὺς

τῶν παρειῶν σου. Σπεῦσον, σπεῦσον. "Ἐφθασεν,

ἀλλοίμονον! μᾶς ἔφθασεν ὁ φοβερός

ἰπότης! Τὸν ἀκούεις; Στράφηθι κ' ἰδέ,

εἷς εἶναι, δύο, τρεῖς, ἦ . . .

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Πάτερ, μὴ φοβοῦ,

Καρεὶς δὲν εἶναι Φράγκος, ἰδικός μας εἷς.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου παρτοδύραμε!

Καὶ μόρος εἶναι;

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Μόρος. Δέκα βήματα

ἀπέχει μόλις ἤδη.

Σκηυή "Εκτη

ΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΛΑΒΟΥΣΗΣ ΣΚΗΝΗΣ καὶ
ΑΓΓ. ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ.

*Ἄνθρωποι καλοί,
καλὴν ἐσπέραν.*

ΡΑΨΩΔΟΣ.

*Τέκνον, καλῶς ὄρισες.
Πρὸς ποῦ πηγαίνεις, ἐὰν θέλῃ ὁ Θεός;*

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ.

Πρὸς τῶν Σχορτῶν τὸ φρούριον πορεύομαι.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

*Ὡς φίλος πάντως κί' οὐχὶ ξένος;
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ.*

Μάλιστα.

ΡΑΨΩΔΟΣ (πρὸς ἐχυτόν).

*Γλυκεῖα πλάνη! Εἶναι ἀπαράλλακτος
ὁ τόπος τῆς φωγῆς του! Δυστυχία μου!*

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ.

Πλὴν τί δακρύεις, ᾧ πάτερ;

ΡΑΨΩΔΟΣ.

*Νέε, πρὸς Θεοῦ
μὴ λέγε, πάτερ, μή. Τὸ ὄνομα αὐτὸ
ὡς δίστομος ρομφαία τὴν καρδίαν μου
διαπερᾶ. Δὲν ἔχω τὸ εὐτύχημα
πατὴρ γὰ ἤμαι. Ὁ υἱὸς ὁ μόνος μου . . .*

ΦΙΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ.

Συμπάσχω, γέρον, εἰς τὴν θλίψιν σου, ἀλλὰ
 πρὸ τῆς νυκτός γὰ φθάσω εἰς τὸ φρούριον
 ἐπελγομαι. Συγγνώμη, ἂν τοῦ ἄλγους σου
 παρήγορος δὲν μένω. Τίς ποτε θνητός
 δὲν ἔκλαυσε πατέρα, ἀδελφόν, υἱόν ;
 Ὠρατα κόρη, σὲ παρακαλῶ θερμῶς,
 δὲν μ' ὀδηγεῖς, ἢ μάλλον δὲν μοι λέγεις τίς
 εἰς τῶν Σχορτῶν ἢ ἄγουσα τὸ φρούριον ;

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Αὐθέντα . . .

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Κατ' εὐθείαν ἀκολούθησον,
 αὐθέντα μου, τὸν δρόμον,
 ΦΙΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ (δοῦς τι εἰς τὴν κόρην).
 Ὑγιαίνετε (ἀπέργετα).

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Νὰ σὲ φυλάττη ὁ Θεός, αὐθέντα μου,
 γὰ ζήσουν οἱ γοεῖς σου.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Ἄν ἀπέθανον,
 γὰ συγχωρήσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ὁ Θεός,
 καὶ γὰ τοὺς ἀναπαύσ' εἰς τόπον χλοερὸν
 τοῦ παραδείσου.

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Τῶν ἀποθαμμένων σου
 τὸ σῶμα γὰ μυρίση, καὶ ἀγίασμα
 τὰ κόκκαλά τῶν γ' ἀναβλύσουν.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

³ Ἄρα τίς

τὰ ἦναι λέγεις;

ΘΥΓΑΤΗΡ.

Ξένος, πάτερ, γαίρεται
καὶ πλούσιος. Μοὶ ἔδωκ' ἐν ὑπέρπυρον.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

² Ἀλήθεια; τί λέγεις;

ΘΥΓΑΤΗΡ.

¹ Ἐν ὑπέρπυρον.

⁴ Ἄν δὲν πιστεύης, ψαῦσον (Τῷ ἐγχειρεῖ τὸ νόμισμα).

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Ναί, ἀλήθεια,
ὑπέρπυρον. ὦ! ἑκατονταπλάσιον
τὰ σοὶ τὸ ἀποδώσῃ, ξένε, ὁ Θεός.

ΘΥΓΑΤΗΡ.

⁵ Ἀλλὰ τῶν σταυροφόρων πῶς διέφυγε
τὰς χεῖρας; Τοῦτο εἶναι τὸ παράδοξον.

ΡΑΨΩΔΟΣ.

Παρτοῦ καὶ πάντα τὸν καλὸν τὸν ἄνθρωπον
διαφυλάττει καὶ σκεπάζει ὁ Θεός.

⁶ Ἀλλὰ ἠργήσιμεν. ὦ κόρη' σπεύσωμεν,
Θὰ νυκτιθῶμεν ἔξω μόνοι. Ἄγωμεν.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Υἱὸς καὶ οὗτος τοῦ Σκαρλάτου Βυζαντίου καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ Ἀναστάσιος Βυζάντιος ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ καλλιπεστάτος χειριστὴς τοῦ νέου ἑλληνικοῦ λόγου. Μετὰ τὰς νομικὰς σπουδὰς του προηγήθη τοῦ ἀδελφοῦ τῆς συντάξεως τῆς «Νέας Ἡμέρας» καὶ εἶτα ἐτοάπη ἐπὶ τὸ διπλωματικὸν στάδιον διορισθεὶς καὶ πρεσβευτὴς ἐν Ῥώμῃ. Ἀπέθανε πέρυσιν ἐν Ἀθήναις.

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗΝ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΠΑΡΑΣΧΟΝ

Ἐὰν βαθεῖα ὀδύνη καὶ τιμὴ καὶ ἀγάπη πρὸς νεκρὸν ἦσαν ἐφόδια ἰκανά, ὅπως ἐμπνεύσωσιν ἐπικήδειον ῥήτορα, θὰ ἀνελάμβανον θαρρόντως νὰ ἐρμηνεύσω τὸ πένθος, ὑφ' οὗ πάντες ἐνταῦθα κατεχόμεθα. Ἀλλ' ὅσον βαθυτέρα εἶνε ἡ ὀδύνη καὶ ἀδελφικωτέρα ἡ στοργή, τόσον παραλύει ἡ γλῶσσα καὶ ἀνωφελῶς κοπιᾷ νὰ ἀνεύρη ἐκφράσεις ἐναμίλλους πρὸς τὴν βιαιότητα τῆς συγκινήσεως. Οἱ βλέποντές με λοιπὸν ἐπὶ τοῦ πενθίμου τούτου βήματος, ἄς μὴ μοι ἀποδώσωσι ῥητορικὰς ἀξιώσεις καὶ ἄς μὴ πιστεύσωσιν ὅτι ἔρχομαι νὰ πλέξω δι' ἀδρανῶν δακτύλων στέφανον ἐμπρόποντα εἰς τὸ εὐγενὲς μέτωπον, ἐφ' οὗ βλέπομεν καὶ μετὰ θάνατον ἐγκεχαραγμένην τὴν σφραγίδα ἐνθέου ἐμπνεύσεως. Θὰ ρίψω ἀπλῶς ὀλίγα ἄνθη ἐπὶ τοῦ φερέτρου του ὡς ἔτυχον ὠχρὰ καὶ μεμαραμμένα, ἀλλ' ἄτινα θὰ δεχθῆ ἐπιεικῶς ἡ προσηγὴς σκιά του, διακρίνουσα ἐπ' αὐτῶν στίλβοντας ὡς ἀδάμαντας τὰ δάκρῳά μου. Θὰ εἶπω βραχεῖας λέξεις, ὑπέικων εἰς παράκλησιν, ἧτις εἶνε δι' ἐμὲ ἱερά, ἵνα ὑποτυπώσω ἀμυδρῶς τοὺς χαρακτῆρας σπανίας προσωπικότητος, οὓς ἄλλαι χεῖρες δεξιώτεραι καλοῦνται νὰ χαράξωσιν ἐν ἡ-

ρεμία πνεύματος βαθεῖς καὶ ἀνεξιτήλους, διότι ἡ φυσιογνωμία αὕτη πρέπει νὰ μείνῃ. Δὲν εἶχε πολλοὺς τοὺς ὁμοίους του ἐν τῇ πεζῇ κοινωνίᾳ ὁ Γεώργιος Παράσχος. Δὲν ἐφαίνετο κατοικῶν τὴν ἐνθάδε μένουσαν πόλιν, κατὰ τὸ γραφικὸν λόγιον, ἀλλ' ἄλλην τινὰ παρῳχημένην. Ἐβλεπε πολλοὺς περὶ αὐτὸν τυρβάζοντας περὶ μικρὰ συμφέροντα, ἀγωνιζομένους τίς νὰ ὑποσκελίσῃ τὸν ἄλλον ἐν ἀμίλλη ψωμισμοῦ ἢ κενοδοξίας, καὶ αὐτός, ἀπαξιῶν ἐξ ἀγαθότητος καὶ ἀηδίας νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τόσῃν εὐτέλειαν, ἔμεινε μακρὰν τοῦ πλήθους, τρεφόμενος δι' ἰδεῶν, ἀντικαθιστῶν τὰς ἐντυπώσεις δι' ἀναμνήσεων, ἀναστρεφόμενος μετὰ σκιῶν μᾶλλον ἢ μετὰ ζώντων. Δὲν ἔσχε τὴν τύχην νὰ γεννηθῇ εἰς ἐποχὴν μεγαουργίας, ἀλλ' ὡς ἱερεὺς καθιερωθεὶς παιδιόθεν εἰς θεότητα ἐγένετο ὁ λάτρης καὶ ὁ ὑμνωδὸς τῶν μεγαουργημάτων. Ἐγνώρισε καὶ ἠγάπησε ζῶντας πολλοὺς μεγάλους ἄνδρας, ἠγαπήθη δὲ ὑπ' αὐτῶν καὶ ἔκτοτε συνεδέθη ἄρραβῶν, ὃν ἐτήρησεν ἄρρηκτον καὶ ἀμόλυντον μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου του. — Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ἐνθυμεῖται πῶς ἀπήστραπτεν ἡ μορφή, πῶς ἔλαμπον οἱ ὀφθαλμοί, οἱ κλειστοὶ νῦν ἐνώπιόν μας, εὐθύς ὡς ἔπληττε τὰς οὐς του ἐνδοξόν τι ὄνομα, ἐνδοξὸς τις ἀνάμνησις, ἠχῶ τις ἐρχομένη ἄπωθεν: Πολλοὺς ἐξ ἡμῶν ἐτίμα διὰ τῆς ἀγάπης του, ἀλλ' εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του εἶχομεν διαρκεῖς καὶ ἀνίκητους ἀντιζήλους, καὶ οἱ ἀντίζηλοι οὗτοι οἱ νεκροὶ εἶχον μεγάλα ὀνόματα.

Εὐθύς ὡς ἔκλινε μία τῶν ἀθανάτων κεφαλῶν τοῦ νεωτέρου ἡμῶν πανθέου — ἐκάς οἱ βέβηλοι! — αὐτὸς ἔπρεπε νὰ ἐπιθέσῃ ἐπ' αὐτῆς τὸν δάφνινον στέφανον. Ποσάκις δὲν ἀντήχησεν ἡ φωνὴ του ἀπὸ τῶν μνημάτων τούτων, ἀποχαι-

ρετίζουσα τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον τοὺς ἄνδρας ἐκείνους! Νομίζω ὅτι βλέπω καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην τὴν χορείαν τῶν σεπτῶν νεκρῶν νὰ ἀνοίγωσι τὰς τάξεις των, ὅπως δεξιωθῶσι καὶ τηρήσωσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸν πεφιλημένον υἱὸν τῆς Μούσης, ὅστις διὰ τῆς στοργῆς καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐνίκησε τοὺς χρονικοὺς νόμους καὶ ὑπῆρξεν ὡς εἰς ἐξ ἐκείνων.

Ἐξῆς εἰς ἄλλην ἐποχὴν. Ἀλλὰ καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ βίου του δὲν ἐκίνησε τὴν καρδίαν πάντων ἡμῶν παλμός, ὅστις δὲν διῆλθε διὰ τοῦ στήθους του, διότι ὁ ἀγαπητὸς αὐτοῦ νεκρὸς δὲν ἔγραφεν, ἀλλ' ἔζη τὴν ποίησιν. Οὐδ' ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἄλλος πρὸς τὰ δημόσια, ἀνὴρ ἔχων τοιαύτην εὐγένειαν ψυχῆς, τοιαύτην ὑπεράνθρωπον αὐταπάρνησιν, τοιαύτην τρυφερότητα παιδίου ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. Ἐν τῇ οικογενειακῇ ἐστίᾳ εἶχε πλάσει περὶ αὐτὸν δεσμούς, οὓς μόνον οἱ ζητοῦντες ἀφορμὰς βλασφημίας ἠδύνατο νὰ ἴδωσι θραυομένους ἀναλγήτως. Ἐὰν ἀπέπτη ἐξ ἡμῶν τόσον ἀκαριαίως, ἴσως μᾶς δίδει τὴν ἐξήγησιν ὁ λόγος, ὅτι ζῶν ἐν τοῖς ἄλλοις, ἀπώλεσε τὴν δύναμιν νὰ ζήσῃ ἐν ἑαυτῷ. Οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ἠδυνήθη νὰ ἀντιπαλαίσῃ κατὰ τοῦ θανάτου ἢ καρδία, ἥτις ἀπηύδησε βαθμηδὸν πάλλουσα ὑπὲρ δέκα ὑπάρξεων. Εἶδον πολλὰς τοιαύτας ἀφοσιώσεις ἐν τῇ ἀγνῇ εὐτυχῶς κατὰ τοῦτο ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ· ἀλλ' οὐδὲν τὸ δυνάμενον νὰ συγκριθῆ πρὸς τὸ φίλτρον, δι' οὗ ὁ ἀγαπητὸς νεκρὸς περιέβαλλε τὴν μητέρα, τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰ τέκνα τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἀντέστησαν κατὰ τῶν τρικυμιῶν τῆς ζωῆς ἐνηγκαλισμένοι ἀλλήλους, ὡς ὁδοιπόροι διαβαίνοντες χεῖμαρρον. Ἀλλ' ἰδοὺ φεῦ! ἡ ἄλυσις διεσπάσθη καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκ γεννήσεως καὶ ἀδελ-

φός ἐξ ἐμπνεύσεως μένει μόνος καὶ ἔρημος βεβαρημένος ἐκ τῆς δυσβαστάχτου ἀναμνήσεως τῆς αὐτῆς ἀγάπης. Ἐὰν δὲν ἦτο ἡ ἐκλεκτὴ ψυχὴ, ἣν πάντες εἰξεύρομεν, θὰ ἀπέπειρώμην ἴσως νὰ εἶπω πρὸς αὐτὸν λέξεις παραμυθίας. Ἄλλ' ὁ ποιητής, ὅστις τοσάκις μᾶς ἠνάγκασε νὰ στρέψωμεν τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν, καὶ παρὰ τὸν χαίνοντα τοῦτον τάφον δὲν θὰ δεσμευθῆ ὑπὸ γηίνων σκέψεων. Θὰ ἔλθῃ, πολ- λάκις νὰ γονατίσῃ ἐπ' αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι του δὲν θὰ τὸν ἐμποδίσωσι, διότι εἶνε πεπεισμένοι, ὅτι τὸ χῶμα τὸ καλύπτον τὴν γλυκεῖαν ἐκείνην ὑπαρξίν δὲν θὰ μένη βωβόν, ἀλλὰ θὰ ἀναπέμπῃ φωνὴν ἄρρητον, ἣτις θὰ πρᾶνῃ τὴν θλίψίν του, ὅσον οὐδεὶς λόγος τῶν ζώντων, καὶ ὅτι εἰς τὴν φωνὴν ἐκείνην δὲν θὰ ἀπαντήσῃ ὁ ποιητής διὰ κραυγῶν ἀπογνώσεως, ἀλλὰ διὰ μελαγχολικῆς μολπῆς ἀποπνεούσης ἐγκαρτέρησιν καὶ ἐλπίδα.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ

Ὁ γεραρὸς καθηγητὴς τῆς Λατινικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, δύο περίπου γενεάς διδάξας καὶ διὰ τὸ γῆρας πρότινος καταλιπὼν τὴν παρ' αὐτοῦ τιμηθεῖσαν ἐκείνην ἔδραν. Πρὸ τεσσαρακονταετίας ἔγραψε τὸ χαριέστατον ἔπος «Στράτην Καλοπείχειρον».

ΣΤΡΑΤΗΣ ΚΑΛΟΠΕΙΧΕΙΡΟΣ

Ἐτῶν δεκατεσσάρων εἶν' ὁ ἦρωσ μου,
καὶ τ' ὄνομά του Στράτης Καλοπείχειρος
καὶ ναὶ μὲν ἀσυνήθως ἐπεχείρησα
νὰ ψάλλω πολὺ νέον, προῖόντος πλὴν

τοῦ ἔπους, θὰ προβαίρουν καὶ τὰ ἔτη του,
καὶ οὕτω τέλος θ' ἀποβῆ παρόμοιος
μ' ἐκείνους πάλιν τοὺς ἀρχαίους ἥρωας.
Ἀφρόντιδες λοιπόν, ὦ ἀγαγνῶσται μου,
καὶ μετ' εὐνοίας κλίναρτες τὰ ὦτά σας,
εἰς τούτους δότε τοὺς ἰάμβους προσοχήν·
δὲν εἶναι δὰ τὸ μέτρον νέον· ἤχησε
πρὸ χρόνων εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς πόλεις μας,
κ' εἰς ὧτ' ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους ἦτο ἀρστόν,
τοὺς ἐλαφροὺς τῶν πόδας κ' εἰς χορὸν κινοῦν·
διὸ μὴ λέγετ' «εἶναι ἄηθες, πεζόν»,
ἢ ἄλλως, ὄνομ' ἀζηλον ἀρτεθρικῶν
σᾶς περιμένει, ἐγὼ δὲ ἀραλτιος.

Ἄν δὲ ἀρμόζον ἰάμβοι εἰς ἐπικήν
διήγησιν ἢ ὄχι, σᾶς παρακαλῶ,
πολὺ μὴ ἐρευνᾶτε. Τάχατ' ἔχομεν
ἀρμόζοντα τὰ πάντα ἐν τῷ βίῳ μας;

Κἀνέν' ἄς μὴ τρομάξῃ καὶ ἡ γλῶσσά μου,
ἂν κἄποτ' εἰσχωροῦσα κ' εἰς τὰ ταπεινὰ
τοῦ καταφρονημένου λαοῦ στρώματα
στέρρη γὰ γίνεται εὐστροφος μιμήτρια
τῶν ζωντανῶν πραγμάτων καὶ ἠθῶν αὐτοῦ
καὶ τῆς ἀπλολεξίας. Μὴ γὰρ δὰ καὶ σεῖς
κ' ἐγὼ ἐπίσης ὡς τὰ χθὲς δὲν ἤμεθα
λαός; Τί τόσον τώρα χορδονόμεθα
μὲ τὴν εἰσέτι ἄχαμπτον εὐγένειαν
τῶν τορρευτῶν μὲ νῦν καὶ σίγμα λέξεων,
ὡσάν τινες νεόπλουτοι, οἱ χάνοντες
τὰς πρόην εὐφροσύνας τῆς ἀπλῆς ζωῆς

κ' ἔπειτα ζῶντες σοβαρά, ἀνούσια
 ἐντὸς τῶν ἐκ μαρμάρου πληκτικῶν αὐτῶν
 ἄν καὶ ταπητοστρώτων οἰκιῶν ; μὴ, μὴ!
 Ἄλλ' ἄς δεχθῆ καθέλς σας εὐμενῶς αὐτὸ
 τῶν στοιχῶν μου τὸ ἕφος κἀν στιγμάς τινας,
 σκεπτόμενος δικαίως, ὅτι ἡ πόησις
 ἢ ζωηρὰ μυρλοὺς ἔχουσα σκοπούς,
 ἐκλέγει κ' ἐλευθέρως, ὡς βασίλισσα,
 ὁδοὺς πολλὰς, ἀγούσας συντομώτατα.

Καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα, ἐπαρκῆ, θαρρῶ,
 ὡς προανάκρουσμά τι ἔς τὴν ἀρχὴν ἐδῶ
 τὸ καθ' αὐτὸ μου μέλος τῶρ' ἀκούσατε

Ὡς τῇ Ῥούμελῃ κεί πέρα, μέσ' τὰ Σάλωνα
 (τὴν Ἐξαθαπτισμένην τῶρα Ἀμφισσῶν)
 ἔς τὰ χίλια ὀκτακόσια δεκατέσσαρα,
 τ' ἄγλου Δημητρίου τὰ μεθέορτα,
 τοῦ Στράτη ὁ πατήρ ὁ πολυμέριμος
 πολλὰ πρῶτ' ἔξυπρήσας καὶ νιφθεὶς καλῶς
 καὶ σφογγισθεὶς, βραχεῖαν εἶπε προσευχὴν
 πρὸ τῶν εἰκόνων, μετὰ ταῦτα ἐν μικρῶν
 ἐτοίμασε δισσάκκι μὲ ἐφόδια,
 καὶ κράξας τὸν υἱὸν του ἐξ ὀνόματος,
 τὸν ὀμιλεῖ μὲ τόνον μαλακὸν φωνῆς

Τρεῖς μῆνες εἶναι, τέκνον Στράτη, σκέπτομαι
 τὸ πῶς γὰρ σὲ λαλήσω μιὰν ὑπόθεσιν
 διὰ καλὸν ἴδικόν σου καὶ ὠφέλειαν.
 Τὸ βάρεις ἄρα γ' εἰς τὸν ροῦν σου, ἵσῶν ἐχθὲς
 δεκατεσσάρων χρόνων ὅτι ἔγινες ;

Ὡς τὸ περιθῶρι τοῦ Ὁρολογίου μας
 ἐκεῖ εἰς τὰ πασχάλια, ὅπου γράφομεν
 τὲς γέννας ὄλες, τὸ σημειώσῃ καλὰ
 ὁ θεὸς σου τότε, καὶ θαρξίῃ, γὰρ σώζεται.
 Ἀλλὰ κ' ἐγὼ τὸ πότε ἐγεννήθηκες
 ἔχω φυλάξει εἰς τὴν μνήμην μου καλὰ
 τὸ ὕστερον παιδί μου δὰ δὲν ἦσιν σύ;
 Ὡς τὰ χίλια ὀκτακόσια! Τί καλὴ χρονιά!
 Ἀπὸ τὸ παραθύρι, ποῦ πηγαίναμε
 ἔς τὴν Θήβα τότε ὄλοι, ὅταν ἴγυρισα
 μὲ κέρδη φορτωμένος, σ' ἠῦρα κ' ἔκλαιες
 ἔς τὰ χέρια τῆς γιαγιᾶς σου, τοσουλάκι γὰρ
 καὶ ἅμα σ' εἶπα τζά, ἐχαμογέλασες,
 κ' ἐθαύμασεν ὁ κόσμος, πῶς νινὲ μικρὸν,
 ὡς δυὸ ἐβδομάδων μόλις, ἔχαμογέλασε.
 Κ' ἐνῶ οἱ φίλοι ὄλοι μ' ἐμακάριζαν,
 ἢ σχωρεμένη μάννα σου, δὲν ἔξυρω πῶς,
 τὸ πρόσωπόν της ἔξαφρα ἠσυννέφλασε
 κ' οὐδ' ἄσπρον οὐδὲ μαῦρον ἐξεστόμισεν.
 Ἐγὼ ὅμως τότε ἔκραξα τὸ θέλημα
 ἄς γένη τοῦ Θεοῦ καὶ τώρα κ' ὕστερα!

Χρόνοι σωστοί, νιέ μου, δεκατέσσαρες
 ἀπέρασαν ὡς τώρα, κ' ἐγὼ ἴγῆρασα,
 καθὼς μὲ βλέπεις, κ' ἔγιν' ἄλλος ἄνθρωπος,
 ἔσκιος μονάχα τοῦ ποτὲ βασιλᾶ Ἀγγελῆ,
 ποῦ ἔγας ἦτον εἰς τὴν χώραν μας, γνωστός
 μ' ἔντιμον παρανόμι Καλοπίχειρος.
 Εὐχαριστοῦσα ὄλους, δὲν ἀδίχησα
 ποτὲ κἀνέναν, βάφωτας ψευτοβαφές,

οὔτ' ἔκρυψα ποτὲ μου τὰ ὑφάσματα
 διὰ τὰ δώσω ἄλλα ἔς τοὺς κυρίους τῶν,
 μὲ λόγον τάχα, ὅτι τ' ἄλλαξε ἡ βαφή
 οὕτως ἔς τὰ παραγύρῳ ἀρπαξά ποτὲ
 τοῦ γείτονος μου μουστερῆδες, ψέγωντας
 ἀδίχως ὅ,τι πρᾶγμα ἐκεῖ ἔφερεν.
 Αὐτά, νιέ μου φίλτατε, ἄν ἔχαμνα,
 πτωχὸς ἕως τῶρα δὲν θὰ ἔμνησκα,
 θὰ ἔχαμν' ἄσπρα γὰρ τὲς μαύρες τὲς κακὲς
 ἡμέρες ἔποῦ μᾶς βρίσκουν ἔς τὰ γεράματα,
 κ' ὅσα σκοπεύω σήμερον γὰρ σὲ εἰπῶ,
 δὲν ἤθελα τὰ φέρῃ εἰς τὸ στόμα μου
 πλὴν, τέκνον, καθὼς βλέπω, καὶ βουλή Θεοῦ
 ἦτορ γὰρ γένουν ταῦτα. Λοιπὸν ἄκουε·

Δὲν δύναμαι, παιδί μου, ἀπ' ἐδῶ κ' ἐμπρὸς
 (σχεδὸν ἔποῦ σὲ τὸ λέγω τώρα ντρέπομαι)
 δὲν δύναμαι, παιδί μου, (τί τὰ κρύβομεν ;)
 τοῦ διδασκάλου γὰρ πληρῶν τὸν μισθόν,
 οὔτε γὰρ σ' ἀγοράσω τὰ βιβλία σου.
 Αἱ ἀδελφαί σου, Στράτη, ἐμεγάλωσαν,
 αἱ καλομαθημέναι ἔς τὰ ἐνδύματα·
 τὰ ἔξοδα αὐξάνουν εἰς τὸν οἶκόν μας,
 καὶ προῖκες ἐξ ἀνάγκης ἐτοιμάζονται·
 διότ' εἰς τούτους τοὺς καιροὺς μας οἱ γαμβροὶ
 δὲν βλέπουν γὰρ ἢ νέα καλὰ φέρονται
 καὶ νοικοκυροσύνην τ' ἄσπρα κυνηγοῦν.
 Λοιπὸν δὲν ἠμποροῦσες τάχα, Στράτη, ἐσὺ
 ἐλάφρωσιν χαμίαν ἔς τὸν πατέρα σου

τὸν γέροντα γὰ φέρης; γ' ἀπεφάσιζες
 τὰ γράμματα γ' ἀφήσης, (ἄν καὶ ἄγρια
 καὶ τίμια τὰ λέγω καὶ τὰ ἔλεγα)
 καὶ γὰ ζητήσης πόρον ἔντιμον ζωῆς,
 γὰ τρέφῃσαι κ' ἐσὺ, γὰ βοηθῆς κ' ἐμὲ
 ὀλίγον, ἔ; τί λέγεις; Δόξα τῷ Θεῷ,
 Ὀκτώηρον, Ψαλιῆρι καὶ Ἀπόστολον
 καλὰ τὰ ἔγεις μάθῃ κ' ἄλλα πλεζότερα,
 καὶ ἀναγνώστης, ψάλτης δὲν ἐντρέπεσαι
 γὰ παρουσιασθῆς καὶ ἔς τὴν μητρόπολιν.
 Ἡξεύρω, πῶς καὶ ἄλλα οὐ ἐδίδαξες,
 εἰς τὴν οἰκίαν μόνος, ὅταν ἰσχύλαζες,
 Δαμασκηρόν, Ἀγάπιον, Νικόδημον,
 καὶ χρήσιμα πῶς εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον
 τὰ ἔλεγες μὲ ζέσιν, ὅταν τύχαιε
 κἀνεὶς γὰ σὲ συγχύσῃ ἔς τὴν μελέτην σου.
 Καλὰ λοιπὸν κ' ἐκεῖνα μὲ τὴν προκοπὴν
 αὐτῆν, νίε μου, μὴ φοβῆσαι ρηστικὸς
 ποτὲ γὰ μείνης. Ὅμως συλλογίσθηκα
 ἐγὼ καὶ κἄτι ἄλλο. Τέκνον, ζύγωσε
 γὰ λάβης τὴν εὐχὴν μου· καὶ ὁ ὕψιστος
 καὶ ὄλων τῶν ἀνθρώπων ὁ κοινὸς πατήρ
 αὐτὸς ἄς σὲ φωτίσῃ ἔς τὸ καλόν. Ἐγὼ
 εἰς ξένην γῆν σὲ στέλλω πλέον σήμερον
 γὰ βγάξῃς τὸ ψωμί σου μὲ τὸν κόπον σου·
 διότι γὰ, τὸ βλέπεις μόνος, ὄλοεν
 ἡ γῶρα μας ξεπέφτει, καί, καθὼς προτοῦ,
 δὲν τρέφει μ' εὐκολίαν τοὺς τεργίτας της·
 καὶ τὰ λαιώδενδρά μας πόσα εἶναι δά;

Εἰς τὸ Ζητοῦρι ἔχομεν τὸν κὺρ Σταυρῆν,
 τὸν ἄξιόν σου θεῖον· σ' ἀγαπᾷ αὐτὸς
 πολὺ, καθὼς τὸ ξεύρω, κι' ἄμα σὲ ἰδῆ
 ἐκεῖ, παιδί μου, θὲ ρὰ σὲ δεχθῆ καλά,
 δὲν ἀμφιβάλλω, καὶ ἦ 'ς τ' ἀργαστηρίου
 θὰ σὲ κρατήσῃ, 'σὰν 'ποῦ σ' ἔχει ἀνεψιόν,
 ἢ ἄλλον κάναρ θὰ σοῦ εὔρη μάστορην,
 ρὰ μάθῃς καλὴν τέχνην, ὅποζαρ ὀρεχθῆς,
 'Ιδὲς ἐκεῖ, παιδί μου, σοῦ ἐτοίμασα
 δισσάκι, 'πῶχει μέσα τῶρα τᾶλλο σου,
 καὶ ἡῦρα καὶ ἀνθρώπους, ὅποῦ σήμερον
 διὰ ἐκεῖ 'κινοῦσαρ, μὲ αὐτοὺς ρὰ πᾶς·
 κ' ἔκαμα τοῦτο, ἐπειδὴ ὑπήκουσ
 σὲ ἤξευρα 'ς τοὺς λόγους μου, καὶ τώρα, ρὰ,
 σὲ βλέπω, ὅπως ἠθε.λα· καθὼς πριχού,
 ροεῖς τὸ τί σὲ λέγω καὶ τὸ δέχεσαι·
 καὶ ἔ.λα πλέον, Στράτη μου, πλησίασε
 ρὰ σὲ φιλήσω καὶ ρὰ πᾶς μ' ὦραν καλὴν.
 'Η συντροφιά προσμένει 'ς τὸ γεφύρι' ἐκεῖ,
 καλοὶ τεχνῖται, κτίσται, συντοπιταί μας·
 'ς τὴν Λεβαδειὰν ὑπάγουρ πρῶτι ὅλοι τους,
 κι' ἀπ' ἐκεῖ δύο 'ς τὸ Ζητοῦρι μελετοῦρ.
 'Ω τέχνορ, ἔ.λα· ἴσως τὸν πατέρα σου
 τὸν γέροντα δὲν βλέπεῖς πλέον ἄλλοτε.
 'Εβούρκωσαρ τοῦ Στράτη τὰ ὀμμάτια,
 ὡς ἤκουσε τ' ἀρέλπιστ' αὐτὰ λόγια
 καὶ ἔτοιμα τὰ πάντα τόσον γρήγορα.
 'Αργὰ δὲ πλησιάσας τὸν πατέρα του,
 τὴν χεῖρά του ἠσπάσθη, καὶ στιγμὰς τινας

Ἴς τὸν κόλπον τοῦ πρεσβύτου κύπτων ἔκλυσεν·
 ἐν τέλει τὰ ὀλίγα ταῦτ' ἐφέλλισεν,
 ἐλπίζων πως ἴ' ἀλλάξῃ ἢ ἀπόφασις·

Πατέρα, εὐθὺς τώρα ; τόσον βαρετὸς
 σ' ἔγινε ὡσὰν ξένος, καὶ γὰρ διωχθῶ ;—

Παίδι μου Στράτη, μὴ με τυραννῆς· — ἀρκεῖ,
 ἀρκεῖ, ὅτι τὴν ὥραν τούτην τὴν πικρὴν
 ἐγὼ πῶς θὲ γὰρ ἔλθῃ στοχαζόμενος,
 τὰ μαῦρα σπλάγγνα μ' ἔκαυσα τόσον καιρὸν.
 Ἄλλ' ἄκουσέ με, κίνησε μὲ τὸ καλόν,
 πριχοῦ αἱ ἀδελφαί σου, αἱ ἀγαπηταί,
 Ἴς ὀλίγον ἐξυπνήσουν καὶ λυπητερά
 τοὺς θρήνους ξεφωρήσουν. Τέκνον, στρέξ' εὐθύς·

Ὁ νέος τὸν πατέρα ἀντωφθάλμησε,
 καὶ βλέπων ὄλωσ ἄτρεπτον τοῦ γηραιοῦ
 τὸ σῆμα, ἐκ βαθέων ἀνεστέναξε
 καὶ ἀνωρθώθη· ὁ δὲ δύσμοιρος πατὴρ
 τὴν δεξιάν του εἰς τὸν ὄμωρον τοῦ παιδὸς
 ἠπίως ἐπιθέσας, τὸ ἔχειρνησεν
 ἀργὰ ἕως τὴν θύραν. Ἐκεῖ καὶ αὐτὸς
 δὲν ἔμεινεν ὁ γέρον ἀσυγκίνητος·
 ἀλλὰ τὸ δρᾶμα ἔληξε σιωπηλῶς,
 καὶ εὐθύς γονεὺς καὶ τέκνον ἐχωρίσθησαν.

Σ. Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Νεαρῶτατος ἤρχισε καὶ ἐτελείωσε τὸ φιλολογικὸν στάδιόν του, διακριθεὶς κυρίως ὡς λυρικός καὶ δραματικὸς ποιητής. Ἐκ τῶν ἔργων του γνωστοτάτη εἶνε ἡ «Γαλάτεια», ἔγραψε δὲ καὶ ἄλλα δράματα, ὡς τὸν «Λουκᾶν Νοταρᾶν» καὶ τοὺς «Καλλέργας», εἰς τοὺς τέσσαρας τόμους τῶν «Ἀττικῶν Νυκτῶν» συμπεριληφθέντα. Ὁ Σπυρίδων Ν. Βασιλειάδης ἐγεννήθη ἐν Πάτραις τῷ 1845 καὶ ἀπέθανε τῷ 1874 ἐν Παρισίοις, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς νοσηλεῖαν.

Εἰς τὸ Θέατρον τοῦ Διονύσου

Ἐχοιμήθης τόσους χρόνους εἰς τὸ ἀκλεές σου μῆμα,
 Ὅτε τὴν νεότητά σου ὠνειρεύθης τὴν κλειρήν

Ἀφυπνίσθης . . . καὶ τῆς λήθης σὲ ἐθάρυνε τὸ βῆμα,
 Καὶ ἐπόθησες ἀκτινα τούραου ἑρατειρῆν.

Εἷς υἱὸς τοῦ Ἀλαρίχου . . . ἤδη Γερμονὸς σοφός,
 Σὲ ἐκθάπτει καὶ ἡλίου σὲ φιλεῖ γλυκὺ τὸ φῶς.

Εἰς τὴν ἔδραν ταύτην ὅπου τώρα κάθημαι ρεμβάζω,

Ποῖος πάλαι ἐκαθέσθη πρόγονός μου εὐκλεής,
 Συμπαθῶν τῇ Πολυξένη, τὸν Οἰδίποδα τρομάζω,
 Θερμός, ἔρθους τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα εὐφυνής!

Τὸτ' ἐκάθητο τριγύρω ὁ λαὸς χειροκροτῶν,
 Ὅμιλος μεγαλοτόων καὶ σοφῶν ἐπικριτῶν . . .

Θέατρον τοῦ Διονύσου, ὧ φωνῇ τῶν Σοφοκλέων,
 Ποῖον κόσμον εἶδες πάλαι, ποῖων μέτωπα ψυχῶν,
 Ποῖον σέλας καταυγάζον τὴν ὑψηλίον ὥραιον,
 Καὶ σοφὸς καὶ ἡμιθέους ἀθανάτων ἐποχῶν!

Εἶδες σὺ τοῦ Περικλέους τὴν ἀστράπτουσαν μορφήν,
 Καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶτα, λαμπροτέραν ἀδελφήν.

Πόσα στήθη, ποῖοι πόδες σὲ ἠγίασαν . . . ὦ χρόνοι!
 Τοῦ Σωκράτους σ' εἶδε τ' ὄμμα καὶ σ' ἐπάτησεν ὁ πούς·
 Σ' ἤκουσε, καὶ ἡ ψυχὴ του πάντα κόσμον κατεφρόνει,
 Καὶ ἐφέρετό πυρίπνους εἰς ἐρθέους ἀτραπούς.
 Γλῶσσαν ἤκουσες Χαρίτων, ἀηδόνων λαλιάς,
 Κ' ἐθεώρεις ἰπταμένας καλλιπτέρυγας θεάς.

Εἰς αὐτὸν τὸν γῶρον ὅπου σήμερον σιγὴ ἀπλουταί
 Τοῦ Αἰσχύλου ἀτελλάει ὁ κεραύνειος παῖάν,
 Καὶ ἐνῶ ὑπὸ μαρμάρων τετριμμένων ρῦν κυκλοῦται,
 Τότ' ἐκράτουν τοῦ Φειδίου οἱ θεοὶ τὴν δεξιάν . . .
 Φεῦ! τὸ ὄμμα ὅταν ἤδη ἤνοιξες μετὰ παλμῶν
 Σπαραγμοῦ ἔγυσες δάκρυ καὶ ὀδύνης στεταγμόν!

Ὡς ὁ πένης, ὅστις πλάττων ὄνειρα χρυσίου βίου
 Ἐξυπᾶ κ' εὐρίσκει γύρω μόνον ράκη περιχρά,
 Οὕτω, Θέατρον, καὶ ὅτε ἀφυπρίσθης, μὲ ἡλίου
 Ἐρθυμήθης πάντα ὄψεις, ἀλλὰ ἤδη ὡς νεκρά,
 Ἐκτυλίσσονται, καὶ μόλις βλέπεις φίλον οὐρανόν,
 Καὶ ἐπάρωθέρ σου κλαίει ὁ αἰμόχρους Παρθερών.

Θέατρον τοῦ Διονύσου! ἐρθους ὄλος καὶ μελίρροος,
 Καὶ μὲ πάλλουσαν καρδίαν καὶ μὲ θέρμην σὲ φιλῶ,
 Εἰς ἀφάτους ἡ ψυχὴ μου διαχύνεται δρεῖρος
 Κ' ὑπὲρ σοῦ τὰ βλέμματά μου εἰς τὸ θεῖον προσηλῶ.
 Εἶθε, εἶθε γὰρ μὴ μείνη ἡ οἰκτρά σου σιωπῇ,
 Ἀλλὰ πάλιν ἅς ἠγήση ἡ ἀρχαία σου μολπῇ!

Ε. Δ. ΡΟΪΔΟΥ

Ὁμολογουμένως ὁ εὐφυστάτος τῶν συγχρόνων συγγραφέων. Τοῦ Ἐμμανουήλ Δ. Ροΐδου θαυμάζεται ἡ κριτικὴ δεξιότης, μάλιστα δὲ τὸ δηκτικῶς χαριτολόγον ὕφος, δι' ἀδυσωπήτου παρρησίας τείνον ν' ἀποκαλύψῃ πολλάκις γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν.

ΤΙ ΕΙΝΕ ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ ;

Ἐπάρχει γενεὰ τις μεμψιμοίρων φυσιοδιφῶν καὶ ἐπιστημόνων, ἰσχυριζομένων ὅτι τῆς φύσεως αἱ δυνάμεις ἐξαντλοῦνται καθ' ἑκάστην· ὅτι οἱ ἄνδρες δὲν γεννῶνται εὐρωστοὶ ὅπως πρὶν, αἱ γυναῖκες ἤττον ὠραῖαι, τὰ ἄνθη ἔχουσιν ἀσθενεστέραν ὁσμὴν, οἱ καρποὶ κατωτέραν γεῦσιν, καὶ αὐτῶν τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τὸ θάλλπος ἐπαισθητῶς ἐλαττοῦται.

Ἄν ἡ παρακμὴ αὕτη περιωρίζετο εἰς μόνον τὸν ὕλικόν κόσμον, τὸ κακὸν ἤθελεν εἶναι ἴσως ὑποφερτόν. Δυστυχῶς ὁμως μετὰ τοὺς μεμψιμοίρους φυσιοδίφας ἐμφανίζονται οὐχ' ἤττον μεμψίμοιροὶ φιλόσοφοι, προθύμως ἀποδεικνύοντες ὅτι τοῦ πνεύματος ἡ κατάπτωσις εἶναι ἔτι μείζων ἢ τῆς σαρκός, αἱ δὲ σήμερον μητέρες ἔπαυσαν γεννῶσαι Ἡρακλεῖς καὶ Ἐλένας κατὰ τὴν ρώμην καὶ τὸ κάλλος, ἀλλὰ καὶ Ὀμήρους, Σωκράτας καὶ Φειδίας. Τινὲς δὲ τούτων καὶ περαιτέρω προβαίνοντες, διατείνονται ὅτι μετὰ τῆς μεγαλοφυίας συνεξηντλήθη καὶ ἡ καλαισθησία, ὥστε τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων σεβόμεθα μὲν καὶ θαυμάζομεν καθ' ἑξῆς καὶ κατὰ παράδοσιν, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ εὐρωμῆν ἐν αὐτοῖς τὴν ἡδονὴν ἐκείνην, πρὸς ἣν ἀπαιτοῦνται λεπτότερα ἰσθήσεις καὶ θερμότερα καρδιά.

Ἄλλ' ἐὰν καὶ ἡ τελευταία αὕτη ὑπόθεσις ἀληθεύῃ, τότε οὐ μόνον Ὀμήρους καὶ Φειδίας, ἀλλὰ καὶ Λογγίνους ἢ Ἀριστάρχους πρέπει ν' ἀπελπισθῶμεν ὅτι θέλομεν ἰδεῖ ποτε ἐπὶ τῆς γῆς.

Πρὶν ὁμῶς ἀποφασίσωμεν νὰ θρηνήσωμεν ὡς ἀνεπίστροπται ἀποπτᾶσαν ἐκ τῆς οἰκουμένης τὴν φιλοκαλίαν, καλὸν εἶναι νὰ ἐξετάσωμεν τί εἶναι αὕτη κατὰ τὴν γνώμην τῶν τόσῳ ἐπιδεικτικῶς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ αὐτῆς πενθούτων.

Κατὰ τὸν Σταγειρίτην, ὁ δυνάμενος νὰ δώσῃ ἀκριβῆ πρᾶγματός τινος ὄρισμὸν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς αὐτόχρημα θεός· τὸ δὲ νὰ εἶναι ἀπλῶς θεῖος δὲν ἀρκεῖ, φαίνεται, πρὸς τοῦτο, καὶ παράδειγμα ἔστω ὁ θεῖος Πλάτων, ὁ πειραθεὶς νὰ ὀρίσῃ τί εἶναι ἄνθρωπος καὶ συγχύσας αὐτὸν πρὸς μαθηθέντα ἀλεκτρούνα, καὶ σήμερον οἱ φυσιολόγοι, οἱ τοσαύτας συσσωρεύσαντες περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος βλασφημίας, ὥστε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Καλοπράγμων (Bonnehose) ἠναγκάσθη ν' ἀφορίσῃ αὐτοὺς ἐν πληθούσῃ γεροσύᾳ.

Ἐκ τούτου πολὺ φοβούμεθα ὅτι ἀνεπίληπτός τις ὀρισμὸς τῆς Φιλοκαλίας ἔσται ἡμῖν δυσεύρητος. Ἀληθὲς εἶναι ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀρισμῶν τούτων εἶναι μέγας καὶ ὁ ὄγκος τῶν ὀρισάντων πολὺς. Ἀλλὰ καθὼς, κατὰ τοὺς ἠθικολόγους, ἡ πληθὺς τῶν νόμων εἶναι ἀσφαλὲς τεκμήριον τῆς διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν, οὕτω, νομίζω, καὶ τῶν ὀρισμῶν ἡ ἀφθονία οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύει ἢ τὴν ἀσάφειαν τῶν ἰδεῶν.

Ὅπωςδὴποτε ἀναγκαζόμενοι νὰ παραθέσωμεν τινὰς τῶν ὀρισμῶν τούτων, θέλομεν προτιμήσει τοὺς τῶν Γάλλων,

οὐχὶ κυρίως ὡς κατεχόντων σήμερον τὴν δάφνην τῆς καλαισθησίας, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὡς τῶν μόνων ὅπως οὖν καταληπτῶν· ἐνῶ οἱ τῶν Γερμανῶν, βαθεῖς ὄντες ὡς ἀρτεσιανὰ φρέατα, ἀπαιτοῦσι τὴν εἰς τοὺς ἐρεβώδεις αὐτῶν μυχοὺς κατάβασιν μετ' ἐξαιρετικῆς τινος παρασκευῆς φώτων καὶ λαμπάδων, ἧς ἀμοιροῦμεν.

« Ἡ φιλοκαλία, κατὰ τὸν Μοντέσκιον συνίσταται εἰς τὸ »διακρίνειν μετ' ὀξύδερκειας καὶ ἐτοιμότητος τὸν βαθμὸν »τῆς ἡδονῆς, ἣν ἕκαστον ἀντικείμενον δύναται νὰ παράσχη τοῖς ἀνθρώποις».

Ἄλλ' ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τοῦ Πνεύματος τῶν νόμων φαίνεται συγγέων ἐνταῦθα τὴν εὐφυίαν μετὰ τῆς φιλοκαλίας. « Ἔργον τῷ ὄντι τῆς πρώτης εἶναι τὸ ν' ἀνευρίσκη καὶ μεταχειρίζηται προσηκόντως τὸ δυνάμενον νὰ προξενήσῃ ἡδονήν, ἐνῶ ἡ δευτέρα περιορίζεται εἰς τὸ ἐξαλείφειν καὶ λειπαίνειν πᾶν ἔχνος τραχύτητος καὶ ἀνωμαλίας, ἔχουσα πρὸς τὴν εὐφυίαν ὅπως ἡ χάρις πρὸς τὴν καλλοήν.

Ὁ Βολταῖρος ὀνομάζει φιλοκαλίαν «τὴν δύναμιν τοῦ αἰσθάνεσθαι τὸ καλὸν καὶ τὸ μὴ τοιοῦτον ἐν πάσαις ταῖς »τέχναις». Ἐκαστος ὁμοῦς ἐννοεῖ ὅτι ὁ ὀρισμὸς οὗτος, περιοριζόμενος εἰς μόνον τὸ αἶσθημα, εἶναι μονομερῆς, ἀφοῦ πλὴν τούτου ἡ φιλοκαλία ἀπαιτεῖ καὶ τὴν γνῶσιν, τὴν φωτίζουσαν καὶ δικαιολογοῦσαν τὰς κρίσεις ταύτας.

Ὁ δ' Ἀλαμβέρτος, θετικὸς ὢν ἄνθρωπος καὶ γεωμέτρης, ἀφίνει κατὰ μέρος τὸ αἶσθημα, καὶ ὀνομάζει φιλοκαλίαν «τὴν δύναμιν τοῦ διακρίνειν ἐν παντὶ ἔργῳ τὰς ἰδιότητας, δι' ὧν πρέπει ν' ἀρέσῃ». Ὁ ὀρισμὸς οὗτος εἶναι πάντων ὁ ἐλλιπέστερος· διότι καθ' ἐλάχιστην ἀπαντῶμεν σοφοὺς ἀνθρώπους, κατόχους τῶν κανόνων τῆς αἰσθητικῆς

ὀρθοδοξίας καὶ ἰκανωτάτους νὰ διακρίνωσιν ἐν ποιήματι ἢ ἐν εἰκόνι πᾶσαν ἀρετὴν καὶ πᾶν πλημμέλημα, ἀλλ' ἐν τούτοις οὐδὲν αἰσθανομένους, καθότι τὸ ἐπίστασθαι διαφέρει τοῦ αἰσθάνεσθαι.

Κατ' ἄλλον δέ τινα φιλόσοφον ἡ φιλοκαλία εἶναι «φυσική τις εὐαισθησία ἐντελῶς ἀνεξάρτητος τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης». Ἄλλ' οἱ ἀποδεχόμενοι τὸν τοιοῦτον ὀρισμὸν πρέπει καὶ νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι οἱ σκοτεινότεροι αἰῶνες καὶ αἱ σκυθικώτεροι τῶν φυλῶν δύνανται νὰ διαγωνισθῶσι περὶ φιλοκαλίας πρὸς τοὺς ἐπὶ Περικλέους Ἀθηναίους καὶ τοὺς Ἰταλοὺς ἐπὶ Μεδίκων.

«Ἡ φιλοκαλία, λέγει ὁ ἱππότης Βουφλέρος εἶναι ἡ ἀφῆ πτῆς εὐφυΐας». Ὁ ὀρισμὸς οὗτος εἶναι τῶ ὄντι εὐφύεστατος, ἀλλ' οὐδὲν πλεόν.

Τοῦ λόγου ὄντος περὶ φιλοκαλίας, ἄδικον ἤθελεν εἶναι νὰ μὴ παραθέσωμεν, καὶ γυναικεῖόν τινα ὀρισμὸν. Πρόχειρον ἔχομεν τὸν τῆς κυρίας Στάελ, καθ' ἣν «φιλοκαλία εἶναι ἡ »γνωσις τῶν ἀληθινῶν καὶ μονίμων σχέσεων». Τὸν τοιοῦτον ὀρισμὸν τῆς γαλάτιδος Σιβύλλης ἐπισκοτεῖζοντα μᾶλλον ἢ φωτίζοντα τὸ ζήτημα μετὰ τῆς προσηκούσης ταπεινότητος ὁμολογοῦμεν ὅτι οὐδόλως ἐνόησαμεν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω γίνεται δῆλον ὅτι οἱ περὶ τὴν φιλοκαλίαν γνωματεύσαντές εἰσι διηρημένοι εἰς δύο ἀντιμέτωπα στρατόπεδα· οἱ μὲν θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς φυσικόν τι καὶ αὐθύπαρκτον δῶρημα, οἱ δὲ ὡς ἀπλοῦν προῖον ἐπιστήμης καὶ ἐμπειρίας. Πρὸ τινων ἐτῶν κραταιὸς πόλεμος εἶχεν ἐγερθῆ ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν θεολόγων περὶ τοῦ ἀκκινώδους φυτοῦ, ἐξ οὗ συνίστατο ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Σωτῆρος ἐπιτεθεῖς στέφανος. Οἱ μὲν ἰσχυρίζοντο ὅτι ὁ ἅγιος στέφανος ἦτο ἐκ

συνήθων ἀκανθῶν, οἱ δέ, οὐδαμοῦ τῆς Παλαιστίνης εὐρίσκοντες σήμερον τοιαύτας, ἤθελον αὐτὸν ἐκ ῥάμνων, ἐνῶ ἄλλοι ἀπεφαινότο ὅτι ἐπλέχθη ἐκ κλάδων ἀκακίας, ἦν οἱ Ἕλληνες ἐκάλουν *ἀκαρθαρ*, καὶ ἕτεροι, μὴ στέργοντες τὰς ἀκάνθας, ἤθελον αὐτὸν ἐκ θαλασσίου σχοίνου. Ἡ φιλονεικία ἐφαινετο ἀδιέξοδος, ἀλλ' ἀγαθὸς τις χριστιανὸς κατῶρθωσε νὰ συμβιβάσῃ πάσας τὰς διαμαχομένας γνώμας ἀποφανθεὶς ὅτι ὁ στέφανος τοῦ Ἰησοῦ «συνίστατο ἐκ παντοίων ἀκανθωδῶν φυτῶν. συνδεδεμένων διὰ θαλασσίου σχοινοῦ». Τὸ αὐτὸ εὐσεβὲς καὶ διαλλακτικὸν ἔργον ἐπιχειροῦντες καὶ ἡμεῖς, τολμῶμεν νὰ ὀρίσωμεν τὴν φιλοκαλίαν, «τὸ μετὰ λόγου αἶσθημα τῶν καλλονῶν τῆς τέχνης καὶ τῆς φύσεως».

Ὦνομάσαμεν τὴν φιλοκαλίαν αἶσθημα, διότι ὁ πολλὰ ἐπιστάμενος ἀλλ' οὐδὲν αἰσθανόμενος ἔσται ἀείποτε ψυχρὸς τεχνίτης καὶ ἄδικος τεχνοκρίτης, προσεθέσαμεν δὲ μετὰ λόγου, διότι ὁ ζωηρῶς αἰσθανόμενος ἀλλ' οὐδὲν ἐπιστάμενος θέλει ὑποπέσει ἐξάπαντος εἰς πολλὰς ἀτοπίας καὶ ἀνωμαλίας, ὅτε μὲν μετεωριζόμενος ὡς ἀετός, ὅτε δὲ ἔρπων χαμαὶ ὡς κοχλίας· τὸ αἶσθημα ἄνευ τῆς ἐπιστήμης εἶναι ὁδηγὸς τυφλός, πολλάκις ἀπατῶν καὶ ἐνίοτε παρασύρων εἰς κρημνοὺς καὶ ἀβύσσους· ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιστήμη, ὡσάκις δὲν θερμαίνεται ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος, ἀδυνατεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τοὺς μυχοὺς τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, αἱ δὲ κρίσεις αὐτῆς δύνανται μὲν νὰ ὤσιν ἀκριβεῖς καὶ ὀρθαί, ἀλλὰ περιοριζόμεναι εἰς μόνην τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων μένουσιν ἐπιπόλαιοι.

Ἄν παραδεχθῶμεν τὸν ἀνωτέρω ὀρισμὸν, δυνάμεθα ἴσως νὰ ἐξηγήσωμεν δι' αὐτοῦ καὶ τὰς διαφορὰς καὶ ποι-

κιλίας τῆς αἰσθητικῆς, αἵτινες ἀπαντῶνται κατ' ἐποχάς, κατ' ἔθνη καὶ κατ' ἄτομα, ἀποδίδοντες αὐτὴν εἰς τὴν ἀνισον διανομὴν τῶν δύο στοιχείων, ἅτινα ἀπαρτίζουσι καθ' ἡμᾶς τὴν φιλοκαλίαν, τοῦ αἰσθήματος δηλ. καὶ τῆς ἐπιστήμης. Οὕτω παρ' Ἑβραίοις τὸ αἶσθημα, ἄμοιρον ἐπιστήμης, ἐνέπνεε τοῖς ποιηταῖς αὐτῶν ἀκαταλήπτους εἰκόνας καὶ ἀσιατικὰς ὑπερβολὰς· πολὺ βραδύτερον ἐν Ρώμῃ, ἰκμαζούσης τῆς ἐπιστήμης καὶ χαλαρωθέντος τοῦ αἰσθήματος, ἀνεφάνησαν τὰ ἀνεπίληπτα ἀλλ' ὅπως οὖν ψυχρὰ ἀριστουργήματα τοῦ Κικέρωνος καὶ Ὀρατίου. Ὑπάρχουσιν ὁμῶς καὶ ἄλλοι τινὲς εὐτυχέστεροι αἰῶνες, ἢ μᾶλλον ἐπέλαμψαν παρ' ἐνὶ καὶ μόνῳ λαῷ εὐτυχεῖς τινες ἡμέραι, καθ' ἃς τὰ δύο συστατικὰ τῆς φιλοκαλίας, τὸ αἶσθημα καὶ ἡ γνῶσις, συνεκράσθησαν μετὰ τοσαύτης πρὸς ἄλληλα ἀρμονικῆς ἀναλογίας, ὥστε ἀπετέλεσαν ἕν ἀδιχίρετον ὅλον, τὸ *ιδαικὸν καλόν*, τὸ ἀπαξ μόνον ἐνσαρκωθὲν παρ' ἀνθρώποις· συνέβη δὲ τοῦτο παρ' Ἀθηναίοις, ὅτε ἐκτίζετο ὁ Παρθενῶν καὶ ἐδιδάσκετο ἡ Ἀντιγόνη.

A. ΒΑΛΛΩΡΙΤΟΥ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 15)

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΦΙΛΟΝ ΜΟΥ Α. ΠΑΡΑΣΧΟΝ

Σὺ τὸ γνωρίζεις, Ἀχιλλεῦ! . . . Ἀπ' τὰ μικρά μου χρόνια
 Πουλί περίχαρο, τρελλό, μέσ' εἰς τ' ἀγραφτέριασμά μου,
 Μοῦβρεν ὁ πόνοσ τὴν καρδιά, κ' ἐκεῖ ποῦ μὲ εἰς ἀηδόνια

Εἶχ' ἀρχηγήσει γὰ πετῶ, καὶ μὲ τὸ λάλημά μου
 Νὰ χύνω μιὰ σταλαμματιά γλυκάδα κι' ἀρμονία,
 Μέσα 'ς τοῦ κόσμου τῆ χαρά, ποῦ μὲ τὰ κύματά της
 Μ' ἔβρεχε, μ' ἐπελάγορε, — ἐκεῖ ποῦ ἄλλη κάμψια
 Μαύρη φροντίδα, συλλογὴ μὲ τὰ βαρεῖα φτερά της
 Δὲν μοῦ συγγέφιαζε τὸ νοῦ, παρὰ πῶς γὰ χορτάσω,
 Γλυκέ μου φίλε, τῆ ζωῆ καὶ πῶς γὰ ξεδιψάσω. . . .
 Μιὰ νύχτα 'ς τὴν ἀστροφεγγιά, πῶπαιζα μοναχό μου
 Μ' ἔνα λουλουδι δροσερὸ καὶ τῶδειχρα 'ς τ' ἀστερία
 Μὲ περηφάνεια ἀπόκρυψη, πλακόνει 'ς τὸ πλευρό μου
 Βουβὸς ὁ Χάρος, κ' ἄσπλαχχνα μοῦ τ' ἄρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια..
 Μοῦ τῶκρυψε βαθειὰ 'ς τὴ γῆ.. μ' ἐφύτρεψε σιμά του...
 Μ' ἔκαμε νυχτολούλουδο, μ' ἔκαμε κυπαρίσσι...
 Ὁ λόγγυρά μου ἐσχόρπισε τὰ νεκρολλθανά του
 Καὶ μ' ἐξευγάρωσε σκληρὰ μ' ἔνα του ρήμοκκλήσι...
 Δὲ βλέπεις πῶς μαραινόμαι 'ς τοῦ Χάρου μου τ' ἀγῶγι
 Καὶ πῶς κάθε μου λάλημα γίγεται μυρολόγι ;...
 Γλυκέ μου φίλε, μέριασε... Μὴ μοῦ ζητεῖς τραγούδια,
 Ἐστὸν ἴσκιό μου δὲ θὰ ναῦρης μαγιάτικα λουλούδια,
 Οὔτε παιγνίδια, οὔτε χαραῖς... Θαῦρης ἔνα λυχνάρι
 Ἐτοιμοθάνατο, φτωχό, θαμμένο 'ς τὸ χορτάρι,
 Ποῦ κρύβει κάθε μνήμά μου καὶ λιποθυμημένη
 Τῆ νεκρικῆ τῆ λάμψη του... Οἱ μαῦροι οἱ πεθαμμένοι
 Σὲ τέτοιον ἥλιο πάντα ζοῦν! Κ' αὐτὴ τους τὴν ἀχτίδα
 Φωτίζουνε τὴ νύχτα τους καὶ σώζουρ τὴν ἐλπίδα,
 Π' ὦραν τὴν ὦρα πρίγεται μέσ' 'ς τὸν καταποτήρα
 Τοῦ κόσμου, ποῦναι ἀχάριστος... ὦ! δὲ θὰ μείρη στεῖρα!
 Θὰ ζωντανέψη μιὰ φορὰ κ' ἀπὸ τὰ μνήματά μας
 Θ' ἀστράψη πάλαι ὀλόφωτο τὸ γλυκοχάραγμά μας...

Γλυκέ μου φίλε, πρόσθασε καὶ ρίξε λίγο λάδι
 Ὃ τὸ πενιχρὸ λυχνάρι μας... τρέξε καὶ σὺ ὄσον ἄδη
 Τὰ πεθαμμένα κόκκαλα μ' ἐμὲ νὰ προσκυρήσης...
 Λησμούκησε τοὺς ζωντανούς. Ὃ τὸν κόσμον μὴν ἐλπίσης...

Α. ΠΑΡΑΣΧΟΪ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 16).

ΤΩ: ΦΙΛΩ: Α. ΒΑΛΛΩΡΙΤΗ:

Σὲ κοιμητῆρι με καλεῖς, ἀηδόνι πικραμένο,
 Νὰ τραγουδήσωμε μαζί, νὰ γλυκώμε ζευγάρι
 Ἡ πίκρα μ' ἔκανε βουβό, εἶμαι κερὶ στυμμένο,
 Φωνὴ καὶ λάμψι χάθηκαρ ὁ Χάρος πρὶν μὲ πάρη..
 Τραγούδ', ἀηδόνι σπλαχνικό, τὸ θλιβερὸ σκοπὸ σου,
 Καὶ τῶν νεκρῶν ναννούριζε τὸν ὕπνον μοναχός σου!
 Ἐμένα μὴ με προσκαλεῖς, εὐγενικό μου ἀηδόνι
 Λαλιά δὲν ἔχουν οἱ νεκροὶ ἀτίτως ζῶ ἀκόμα,
 Ζῆ τὸ κορμί μου μοναχά, μὰ ἡ ψυχὴ μου λύθρει,
 Μὰ ἡ ψυχή ἀπέθανε καὶ κλείσθηκε τὸ στόμα.
 Τραγούδ', ἀηδόνι, μοναχό, τραγούδα στὰ κλαδιά σου,
 Καὶ ξύπνησε τοὺς ζωντανούς με τὴ γλυκειὰ λαλιά σου.
 Θάρσειψες πῶς σοῦ ζήτησα χαρᾶς ἐγὼ τραγοῦδι;
 Δὲν τὴν γνωρίζω τὴ χαρά· οὔτε τὸ χέρι ἀπλόρω
 Νὰ μοῦ φιλέψης δροσερό, μαγιατικό λουλουδι!
 Αὐτὸ μπορεῖ τὸ μνήμά μου νὰ στὸ ζητήση μόνο...
 Δὲν πῶς δὲν ἔχουν οἱ νεκροὶ λουλουδιὰ σὰν πεθάνω,
 Ἄν θέλῃς στεῖλέ μού το 'κεῖ ἐδῶ τί νὰ τὸ κάνω;...

Τὸν κόσμον τὸν ἀχάριστο, μοῦ λές, γὰ παραιτήσω

Καὶ στὸ φτωχὸ καρτύλι μου γὰ ρίψω λίγο λάδι·

Τὸν κόσμον!... μήπως μπόρεσα στιγμὴ μ' αὐτὸν γὰ ζήσω;

Ἄς σβύσῃ τὸ λυχνάρι μου στῆς ρύχτας τὸ σκοτάδι!

Λάδι σταλιά δὲν μοῦμεινε... τῶχει φωτιὰ πιομένα!

Δὲν θέλω φῶς στὸν τάφο μου, δὲν θέλω φῶς κανένα.

Τὸ περιγέλοιο τῶν νεκρῶν αὐτὸ τί γὰ τὸ κάνω;

Χιλιάδες ἥλιοι δὲν μποροῦν νεκροῦ γ' ἀνοίξουν μάτι.

Ἐδῶ τὸ ἤθελα τὸ φῶς, τὸ ἤθελα ἐπάνω!

Ἄς λείψῃ ἀπ' τὸ ὕστερο τοῦ τάφου μου κρεββάτι.

Καὶ τεῖναι ἓνα ὄρομα κανέρας σὰν πεθάνῃ;

Σημάδι κάθε μιανοῦ, συριγματιὰ τοῦ φθόρου,

Ποῦ ἓνα στόμα τὸ φιλεῖ καὶ τ' ἄλλο τὸ δαγκάρεϊ

Ἐνα κομμάτι σάβαρο ποῦ κλέβομε τοῦ χρόνου!

Καὶ τεῖναι ἓνα ὄρομα; παιδιῶν ἀλφαβητάρι,

Ἢ χρῖσι ποῦ μᾶς κάνουνε στοῦ τάφου τὸ λιθάρι...

Βλέπεις, δὲν ἔχω τὴν ψυχὴν σὰν ἄλλους φλογισμένη·

Ἄετοῦ φτερὰ δὲν μοῦδοσαν γιὰ γ' ἀναιθῶ ἀπάνω,

Ἀπὸ ψιλὰ γὰ κρεμμισθῶ στὸν τάφο ποῦ προσμέρει...

Τὸ μνήμά μου ἀγνώριστο ἀν μείνῃ, δὲν μὲ βλάπτει·

Δὲν θέλω τὸν ἱστορικό, τὸ ψεύτη νεκροθάφτη!

Ἄχ' ἄλλα ἤθελα γὰ εἰπῶ καὶ ἄλλα τώρα γράφω·

Σὺ μὴ μ' ἀκοῦς, ἀηδόνι μου, τραγούδα τὸ σκοπὸ σου...

Τραγούδ', ἀηδόνι σπλαχνικό, τραγούδα στὰ κλαδιά σου.

Καὶ ξύπνησε τοὺς ζωντανοὺς μὲ τὴ γλυκεῖα λαλιά σου!

Θ. ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ

Ὁ ἄριστος βοτανικὸς καὶ καθηγητὴς τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ τῷ 1817 καὶ ἐσπούδασεν ἐν Παρισίοις. Ἀνευδότως προάγων τὴν ἐπιστήμην ἐθεράπευεν ὁ Θεόδωρος Ὀρφανίδης καὶ τὰς Μούσας, κατέλιπε δ' ἡμῖν ὠραία λυρικά καὶ σατυρικά ποιήματα. Ἀπέθανε κατὰ τὸ 1886 ἐν Ἀθήναις.

Η ΚΑΜΕΛΑΙΑ

Τίς δὲν ἐθαύμασε καὶ δὲν θαυμάζει τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως ὁσάκις εἰς ἐαρινὴν πρωίαν, ὅτε τὰ ἄνθη κύπτουσι χαριέντως ὑπὸ τῆς διαυγεῖς σταγόνας τῆς δρόσου, περιπατεῖ ἐντὸς ὠραίου κήπου ἢ δάσους εὐθαλοῦς; Τίς δὲν εὐγνωμονεῖ εἰς τὸν παντοδύναμον Δημιουργὸν διὰ τὰ πολυτιμα δῶρα, τὰ ὅποια τῷ ἐπιδαψιλεύει καθ' ἐκάστην διὰ τῶν φυτῶν; Τίς λησμονεῖ ὅτι διέφυγε πολλάκις τὸν θάνατον βοηθεῖα ἑνὸς ἄνθους, ἢ ἑνὸς καρποῦ ἀγρίου συλλεγέντος ἐν τῇ ἐρήμῳ; Τίς γεωργός, τίς κηπουρός, τίς ἀνθοκόμος, δὲν βλέπει, καὶ δὲν περιποιεῖται ὡς ἄλλα τέχνα του, τὰ φυτὰ παρὰ τῶν ὁποίων προσδοκᾷ πρόσδοτον, εὐημερίαν καὶ τέρψιν; — οὐδεὶς! Μόνον ψυχὴ φύσει κακὴ, ἀναισθητοῦσα πρὸς πᾶν ὅ,τι καλὸν καὶ ὠραῖον, ἐξαγριωθεῖσα διὰ τῶν ἀγενῶν παθῶν, ἀποθηριωθεῖσα διὰ τῆς ἀσεβείας δύναται νὰ πνίξῃ τὴν ἔμφυτον ταύτην στοργήν, ἣν ἐνέκλεισεν ὁ Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Διὰ τοῦτο εἰς ὅλας τὰς γωνίας τῆς Εὐρώπης σήμερον ἡ σπουδὴ τῆς Βοτανικῆς ἐπιστήμης ἐγένινεν ἀντικείμενον οὐχὶ μόνον τοῦ καλῶς ἀνατεθραμμένου ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ τεχνίτου· διὰ τοῦτο ὑπάρχουσι πάνταχοῦ

κῆποι βοτανικοί καὶ μουσεῖα· διὰ τοῦτο ὑπέρογκα δαπανῶσι ποσὰ αἱ Κυβερνήσεις χάριν τῆς εἰσαγωγῆς νέων φυτῶν ἐξ ἀπομεμακρυσμένων μερῶν· διὰ τοῦτο συγγράμματα εὐθηνὰ διηνεκῶς διδάσκουσι τοὺς λαοὺς τὴν Βοτανικὴν ἐπιστήμην καὶ φυτοκομίαν. Ἀποδεικνύεται δὲ καθ' ἑκάστην ὅτι διὰ τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ ἄνθη ἐξευγενίζεται ἔτι μᾶλλον ἡ ψυχὴ, καὶ διὰ τῆς ἀφοσιώσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν γεωπονίαν, ὁ ἄνθρωπος γίνεται εἰλικρινῆς καὶ ἐνάρετος. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ὑγειοῦς φιλοσοφίας μόνον ἡ γλῶσσα τῆς φύσεως δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ τῶν ἡθῶν παντὸς λαοῦ.

Πρῶτα κοσμήματα τῶν γυναικῶν ὑπῆρξαν τὰ αὐτοφυῆ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ καὶ σήμερον ἀκόμη τῶν μαργαριτῶν καὶ τῶν ἀδαμάντων ἢ λάμψις δὲν καλλύνει τοσοῦτον τὴν γαλίεσσαν κεφαλὴν μιᾶς ὠραίας κόρης, ὅσον ἓν ἄνθος καμελλίας. Τὰ ἄνθη εἶναι τῆς φύσεως ἢ ποιητικωτέρα ἔκφρασις, τῆς ἀθώας παρθένου ἢ χαρὰ, τὸ κόσμημα πάσης ἑορτῆς, ἡ παρηγορία τῆς τεθλιμμένης καρδίας, τὸ ἀπεικόνισμα τῆς καλοκάγαθίας τοῦ Θεοῦ. Πᾶς μὴ ἀγαπῶν τὰ ἄνθη βεβαίως εἶναι κακῆς ψυχῆς ἄνθρωπος. Φυλάχθητι ἀπὸ αὐτόν! διότι εἰς τὴν πρώτην περίστασιν, καθ' ἣν τὸν δυσαρεστήσης, θέλει σὲ βλάψει.

Ἀναντιρρήτως ἡ καμέλλια εἶναι τὸ περικαλλέστατον καὶ κομψότατον ἀνθοφόρον φυτόν. Τὸ βαθυπράσινον χρῶμα τῶν ὠραίων φύλλων τῆς καὶ τὰ εὐχροα καὶ συμμετρικὰ ἄνθη τῆς τὴν κατέστησαν περιζήτητον.

Τὸ χαριέστατον τοῦτο δένδρον βλαστάνει αὐτοφυῶς εἰς τὴν Κίναν καὶ Ἰαπωνίαν, ἐξ ἧς μετεκομίσθη εἰς Εὐρώπην κατὰ τὸ 1739 ἔτος παρ' Ἰησοῦτου τινὸς ἱεραποστόλου Ca-

melli καλουμένου. Καί κατ' ἀρχάς μὲν ἐκλήθη ῥόδον τῆς Ἰαπωνίας καὶ ῥόδον τῆς Κίνας, βραδύτερον δὲ Καμέλλια ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ μοναχοῦ.

Μετ' ἐνθουσιασμοῦ μεγάλου ἐχαίρετίσεν ἡ Εὐρώπη τὸ χαριέστατον τοῦτο φυτόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποῦ ὡχρίασαν τὰ ῥόδα. Τὰ ἄνθη του ἦσαν κατὰ πρῶτον ἀπλᾶ καὶ μόνον κατὰ τὸ 1792 καὶ 1793 κατωρθώθη διὰ σπορῶν νὰ ἀναφανῶσι καμέλλια μὲ ἄνθη διπλᾶ καὶ ποικίλα.

Ἡ καμέλλια ὑπάγεται κατὰ τοὺς βοτανικοὺς εἰς τὴν τάξιν τῶν τερνοστροιμομόρφων, καὶ εἶναι συγγενῆς μὲ τοὺς θάμνους τοὺς παράγοντας ἐν Κίνᾳ καὶ Ἰαπωνίᾳ τὸ ἐν χρήσει τέιον (τσάι). Τὰ ἄνθη της σύγκεινται ἐκ κάλυκος ἔχοντος πολλὰ φυλλάρια (σέπαλα) κοῖλα, περιφερῆ, καὶ ἐπάλληλα, ὧν τὰ ἐξωτερικὰ εἶναι μικρότερα· ἐκ στεφάνης λευκῆς ἢ κοκκίνης, ἐξαπετάλου, ἧς τὰ πέταλα εἶναι ὡσειδῆ, ἀμβλέα πολὺ μεγαλύτερα τοῦ κάλυκος καὶ πρὸς τὴν βάσιν αὐτῶν συνηνωμένα μεταξὺ των ἐκ στημόνων πολλῶν ἐπίσης πρὸς τὴν βάσιν συνηνωμένων (μοναδέλφων)· ἐξ ὠθηκῆς ὑποσφαιρικῆς φερούσης στῦλον ἀπλοῦν λήγοντα εἰς στίγμα ὀξύ. Ὁ καρπὸς εἶναι κάψα τρίγωνος ἢ πεντάγωνος φέρουσα εἰς ἑκάτερον τῶν γῶρων της ἀνὰ ἓν ἢ δύο σπέρματα. Τὰ ἄνθη τῆς καμέλλιας κεῖνται πάντοτε εἰς τὰ ἄκρα τῶν νεωτέρων κλαδίων μεμονωμένα, ἢ ἀνὰ δύο, τρία, καὶ τέσσαρα ὁμοῦ· σχηματίζονται κατὰ τὸ θέρος καὶ ἀνοίγουσι κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἔαρ. Τὰ φύλλα της κεῖνται κατ' ἐναλλαγὴν, εἶναι βραχύμισχα καὶ δερματώδη, ἔχουσι τὸ σχῆμα ὡσειδῆς, ὀξυκατάληκτον, τὰ δύο αὐτῶν πέρατα πριονωτά, καὶ τὴν ἄνω ἐπιφάνειάν των στιλπνὴν. Ὁ ἀειθαλῆς οὗτος θάμνος ἐν Ἰαπωνίᾳ καὶ ἐν Κίνᾳ λαμ-

θάνει διαστάσεις δένδρου, καὶ φθάνει εἰς ὕψος πέντε καὶ ἕξ μέτρων· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μεσημβρινὴν Εὐρώπην αὐξάνει ἐπίσης μετὰ ῥώμης. Ὁ μακαρίτης φίλος μου κόμης Δέλλα Μινέρβας, πρεσβευτῆς τῆς Ἰταλίας ἐν Ἀθήναις, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι εἶδε θάλλουσαν τὴν πρώτην ἐν Πορτογαλίᾳ φυτευθεῖσαν καμέλλιαν, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ὁποίας ἐκάθησεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας Βίκτωρ μετὰ μεγάλης συνοδίας. Πόσον μεγαλοπρεπὲς ἀρὰ γε θὰ ἦτο τὸ δένδρον ἐκεῖνο ἐν ὥρᾳ ἀνθήσεως!

Ἄδίκως ἐφημίσθη ὡς δύσκολος ἢ καλλιέργεια τῆς καμέλλιας· τὸ φυτὸν τοῦτο, συγκριτικῶς πρὸς ἄλλα ξένα φυτὰ, ἔχει πολλὴν ζωτικότητα καὶ ἀντέχει γενναίως ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὴν κακοπάθειαν, ὀλίγας δὲ καὶ γνωστὰς ἔχει τὰς ἰδιοτροπίας του. Βλαστάνει εὐκόλως ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ἐν φυτοκομείοις, ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ προσβάλληται ὑπὸ τῶν καυστικῶν ἀκτίνων τοῦ θερινοῦ ἡλίου, καὶ μάλιστα τοῦ ἡλίου τῶν θερινῶν κλιμάτων. Πολλαπλασιάζεται διὰ σπορᾶς καὶ διὰ μοσχευμάτων (καταβολάδων) καὶ ἐμβολιάζεται κατὰ πολλοὺς τρόπους.

Ἡ καμέλλια, καλλιεργουμένη εἴτε ἐν δοχείοις εἴτε ἐν ὑπαίθρῳ, τέρπεται εἰς γῆν ἐλαφροτάτην. Πολλὰς πολλοὶ ἐπενόησαν συνθέσεις γαιῶν διὰ τὴν φυτεῖαν αὐτῆς, ἀλλ' ἐκ τούτων ἀναφέρω μίαν μόνην χρήσιμον ἐν Βρυξέλλαις· σύγκειται δὲ αὕτη·

Ἐκ τριῶν καὶ ἡμίσεος μερῶν γῆς, προερχομένης ἐκ σεσηπότων φύλλων.

Ἐξ ἐνὸς μέρους κοινῆς φυτογῆς· καὶ

Ἐξ ἡμίσεος μέρους ξυλανθράκων εἰς κατάστασιν λεπτῆς κόνεως.

Οἱ πλείστοι ὁμως, ἐν οἷς καὶ ἐγώ, καλλιεργοῦσι τὰς καμελλίας των μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας εἴτε εἰς γῆν προερχομένην ἐκ σεσηπότων φύλλων καὶ ἀναμεμιγμένην κατὰ ἓν τρίτον μετ' ἄμμου λεπτῆς, ἢ ἐντὸς καστανοχώματος συλλεγομένου ἐκ τῶν κοιλοτήτων τῶν γηραιῶν καστανεῶν.

Ἄλλὰ δὲν ἀρκεῖ μόνον τὸ εἶδος τῆς γῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν καμελλιῶν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἴδιος τρόπος τῆς φυτεύσεως αὐτῶν· διότι τὸ δένδρον τοῦτο τέρπεται μὲν νὰ ἔχη πάντοτε ὑγρὰν τὴν περὶ τὰς τρυφερὰς ρίζας του γῆν, βλάπτεται ὁμως μεγάλως ὅταν τὸ ὕδωρ λιμνάζῃ περὶ αὐτάς. Τούτων ἕνεκα, ὅταν ἐν δοχείοις φυτεύωμεν τὰς καμελλίας, καλύπτομεν τὸν πυθμένα τοῦ δοχείου δι' ἄμμου ποταμίας χονδρῆς, ἢ διὰ μικρῶν συντριμματῶν ὀπτῆς γῆς (κεραμιδίων) ἢ ἀνθράκων, ἀπὸ πέντε μέχρι δέκα ἑκατοστῶν τοῦ γαλλικοῦ μέτρου, ἐπ' αὐτῶν δὲ στρώνομεν μέρος τῆς ἐτοιμασθείσης γῆς καὶ φυτεύομεν τὴν καμέλλιαν, προσέχοντες μήπως διασκορπίσωμεν τὸ περὶ τὰς ρίζας τῆς χῶμα. Ἐὰν δὲ θέλωμεν νὰ φυτεύσωμεν τὰς καμελλίας μας εἰς τὸ ὑπαίθριον καὶ ἐν τῷ ἐδάφει, ἐκλέγομεν κατάλληλον σκιερὸν καὶ δροσερὸν μέρος, σκάπτομεν λάκκον βαθὺν ὑπὲρ τὸ ἔν μέτρον ἢ καὶ περισσότερον, ἐὰν ἡ καμέλλια εἶναι μεγάλη, στρώνομεν εἰς τὸν πυθμένα λιθάρια μικρὰ τοῦ ποταμοῦ μέχρι πάχους ἡμίσεος μέτρου, καὶ ἐπ' αὐτῶν φυτεύομεν.

Αἱ καμέλλιαὶ δὲν πρέπει νὰ ποτίζωνται εἰμὴ ὅταν διψῶσι· διακρίνομεν δὲ τοῦτο ἐκ τῆς ξηρασίας τῆς γῆς, ἐὰν εἶναι φυτευμένα ἐν ὑπαίθρῳ, καὶ ἐκ τοῦ ἤχου τῶν δοχείων, ἐὰν εἰς τὰ δοχεῖα τὰς καλλιεργῶμεν κτυπῶμεν, δηλαδή, διὰ τοῦ δακτύλου ἢ διὰ λιθαρίου τὸ δοχεῖον, καὶ ἐὰν μὲν

ἀκούσωμεν ἤχον ἀμβλύν, ὑπάρχει ἐν τῇ γῆ ἀρκετὴ ὑγρασία καὶ τότε εἶναι περιττὸν τὸ πότισμα, ἐὰν δὲ ἀκούσωμεν ἤχον ὀξύν, τότε ποτίζομεν. Ἀπὸ τοῦ τρόπου δὲ καθ' ὃν ἐξέρχεται τὸ ὕδωρ ἐννοοῦμεν ἐὰν καλῶς ἢ κακῶς εἶναι φυτευμένον τὸ φυτὸν μας· διότι ἐὰν τὸ ὕδωρ ἐξέλθῃ ἐντὸς δέκα ἢ τὸ πολὺ δεκαπέντε δευτέρων λεπτῶν, ἢ καμέλλια εἶναι καλῶς φυτευμένη· ἐὰν δὲ βραδύνη τὸ ὕδωρ περισσότερον, ἢ μετὰ δυσκολίας ἐξέρχεται κατὰ σταγόνας, τότε εἶναι σημεῖον ὅτι τὸ κάτωθεν πορῶδες στρώμα ἐπύκνωσε καὶ πρέπει πάλιν νὰ ἀραιωθῇ διὰ μεταφυτεύσεως τοῦ φυτοῦ εἰς ἄλλο δοχεῖον καὶ ἄλλην γῆν.

Πᾶσα μεταφύτευσις ἐκ τοιαύτης αἰτίας γενομένη, εἴτε ἐκ στενότητος τοῦ δοχείου, πρέπει νὰ ἐκτελῆται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος, ἐὰν τὸ φυτὸν δὲν ἔχη ἄνθη, ἢ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔαρος μετὰ τὴν ἄνθησιν, καὶ πρὸ τῆς βλαστήσεως τῶν ὀφθαλμῶν.

Τὸ κλάδευμα, τὸ ὁποῖον ἄλλοτε ἐνόμιζον ὅτι βλάπτει τὰ φυτὰ ταῦτα, πρέπει νὰ τὸ ἐκτελῶμεν ἄνευ προλήψεως καὶ φόβου· καθὼς ὅλα τὰ φυτὰ οὕτω καὶ αἱ καμέλλιαὶ πρέπει νὰ κλαδεύονται εἴτε διὰ τὴν ἰσόρροπον διανομὴν τῶν θρεπτικῶν χυμῶν, εἴτε διὰ νὰ λάβωσι κομψόν τι σχῆμα, εἴτε ὅταν πάσχωσιν.

Ἐνίοτε, ἢ ἔνεκα πολλῆς τροφῆς, ἢ ἔνεκα ἄλλων προστατευτικῶν διὰ τὴν ἄνθησιν αἰτίων, αἱ καμέλλιαὶ σχηματίζουσι πολλὰ ἄνθη. Εἰς τὴν τοιαύτην περίστασιν πρέπει νὰ ἀποκόπτωμεν ἀριθμὸν τινα ἐξ αὐτῶν, καὶ θυσιάζοντες τὰ καχεκτικὰ ν' ἀπολαύσωμεν ὑγιέστερα καὶ ῥωμαλεώτερα· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ ἄνθη φύονται πλησίον ἀλλήλων, ἐὰν ἀποκόψωμεν αὐτὰ εὐθύς ἀπὸ τῆς βάσεώς των, θέλομεν προξε-

νήσει πληγὰς καὶ παρὰ τὴν βάσιν τῶν μεινάντων ἀνθέων πρέπει λοιπὸν ἀφ' οὗ ἐκλέξωμεν τὰ ἀσθενέστερα πρὸς ἀποκοπὴν, νὰ μὴ τὰ κόψωμεν ἀμέσως ἀπὸ τῆς βάσεως, ἀλλὰ νὰ τὰ κόψωμεν μέχρι τοῦ μέσου, ἐκεῖνα δὲ πίπτουσιν ἀφ' ἑαυτῶν.

Ἐπειδὴ αἱ καμέλλαι τέρπονται εἰς τὴν δρόσον καὶ τὴν καθαριότητα, μεγάλως ὠφελοῦνται ἐὰν κατὰ τὰς θερμὰς ἡμέρας δροσισθῶσι περὶ τὸ ἑσπέρας διὰ σύριγγος, ἥτις ῥίπτει ἐπὶ τῶν φύλλων τῶν τὸ ὕδωρ ἐν εἶδει λεπτῆς βροχῆς. Ἡ τοιαύτη ἐργασία εἶναι ἀναγκαιοτάτη, ἰδίως ἐκεῖ ὅπου νέφη κονιορτοῦ θερμοτάτου καὶ καυστικοῦ ἐνίοτε καλύπτουσι τὰ στιλπνὰ αὐτῶν φύλλα. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη τὸ ὕδωρ, δι' οὗ θὰ δροσίσωμεν τὰ φυτὰ μας, νὰ ᾖ ὅσον τὸ δυνατόν καθαρὸν· ὁ ἔχων πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν ὕδωρ τῆς βροχῆς εἶναι ὁ εὐτυχέστερος, ἀλλ' ἐν ἐλλείψει τοιοῦτου δύναται νὰ γίνῃ χρῆσις καὶ τοῦ πηγαίου, ἐὰν τοῦτο εἶναι καθαρὸν, καὶ μείνῃ ἐπὶ τινὰς ὥρας ἐν ἡρεμίᾳ ἐντὸς δοχείου. Ἡ καλλιτέρα ὥρα διὰ τὸ τοιοῦτον σωτήριον λουτρὸν τῶν καμελλιῶν εἶναι, ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου μεχρι τοῦ Σεπτεμβρίου ἢ θη μετὰ μεσημβρίαν.

Λέγουσιν ὅτι αἱ καμέλλαι δὲν ἀγαπῶσι πολὺ τὰ λιπάσματα· ἐγὼ εὖρον βλαπτικωτάτην τὴν χρῆσιν παντός λιπάσματος εἰς ἀδιάλυτον κατάστασιν, ὠφελιμώτατον δὲ τὸ ἀπαξ τοῦ μηνὸς πότισμα αὐτῶν διὰ τῆς ἀραιᾶς διαλύσεως παχείος τινὸς λιπάσματος οἷον γουάνου, ἢ κόπρου τῶν περιστερῶν.

Ἀνακεφαλαιόνων τὰ λεχθέντα, λέγω ὅτι ὁ θέλων νὰ ἔχῃ καλὰς καμελλίας πρέπει Α'. νὰ τὰς τοποθετήσῃ εἰς τόπον δροσερὸν Β'. νὰ τὰς φυτεύσῃ ἐντὸς ἐλαφροτάτης

γῆς, κατὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν ὑπέδειξα· Γ'. νὰ μὴ τὰς ποτίζη πολύ, οὔτε νὰ τὰς ἀφίνη ξηράς, καὶ νὰ φροντίζη ὥστε τὸ ὕδωρ νὰ μὴ διαμένη, παρὰ τὰς ρίζας των· Δ'. νὰ μὴ ἀφίνη ἐπ' αὐτῶν πολλὰ ἄνθη, ἀφαιρῶν τὰ μικρότερα καὶ ἀσθενέστερα· Ε'. νὰ τὰς δροσίζη συχνὰ διὰ σύριγγος κατὰ τὸ θέρος διατηρῶν αὐτὰς ὅσον ἔνεστι καθαρὰς, καὶ Σ'. νὰ ἀλλάσση τὰ δοχεῖά των, ὅταν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν νέων ριζῶν καταντήσωσι στενά.

Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 49).

II ΤΥΦΛΗ ΑΝΘΩΠΩΛΙΣ

Ἀγοράσατέ μου τ' ἄνθη!

Τοῦ φωτός μου στερημένη,

ἔρχομαι μακρόθεν ξένη

καὶ τὸν οἶκτόν σας ζητῶ.

Ἄν τὴν γῆν ὥραλας λέγουρ,

(σὺ δὲ βλέπων μόνον κρῖνε!)

τ' ἄνθη μου καρποὶ της εἶναι,

τ' ἄνθη ταῦτα ποῦ κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι; Ἐγὼ κρῖνω

ἀπὸ μόνην τὴν ἀφῆν των·

πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν γῆν των

τὰ συνέλεξα νωπά.

Τῆς αὐγῆς τὸ πνεῦμα τώρα
 ὦ! θαῖρῶ πῶς μουρμουρίζει,
 θαῖρῶ τώρα πῶς δροσίζει
 τ' ἄρθη μου τὰ χαρωπά.

Ω! ἰδέτε τα πῶς λάμπουν·
 ἦσαν μοσχομουρισμένα,
 εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα
 τῆς καλῆς μητρὸς τῶν γῆς.

Ὅταν ἄπλωνα τὰ κόψω,
 μύρον ἦτον ἡ γῆ ὅλη
 κ' ἔλαμπον οἱ φωτοβόλοι
 μαργαρίται τῆς αὐγῆς.

ΑΛ. Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 62).

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ

Ὅταν πλανῶμ' ἐνίοτε ρεμβάζων κατὰ μόνας,
 Συχνὰ μὲ μεταφύρουσιν εἰς εὐκλειεῖς αἰῶνας
 Τῆς φαντασίας τὰ πτερά,

Καὶ τῶν μικρῶν μας Ἀθηνῶν ἀφεῖς τὴν τύρβην μόλις,
 Βλέπω εὐδαιμων ἢ λαμπρὰ τοῦ Περικλέους πόλις
 Ἐρώπιόν μου τὰ περᾶ.

Τοῦ Παρθενῶκος θεωρῶν τὰς στήλας πεπτωκυίας,
 Τὸν πλάττω ὡς τὸν ἔπλασεν ἄκμαϊον ὁ Φειδίας,
 Ὁ πλάστης αὐτός τῶν θεῶν.

Καὶ πᾶν ἐκπλύνων λειψανόν τῶν ἀμαυρῶν κηλίδων
 Κοσμῶ καὶ μὲ τὴν λειπουσαν ἐκ τῶν Καρνατίδων
 Τοῦ Ἐρεχθέως τὸν γαόν.

Οὕτως ἐρξέμβαζον ἐνῶ σιωπηλῶς δακρύων,
 Μίαν ἡμέραν ἔβλεπον σωρεῖαν ἐρειπίων
 Τὸ θέατρον τῶν Ἀθηνῶν,

Καὶ εἰς τῆς φαντασίας μου παραδοθεὶς τὴν μέθην
 Τὰς ἐποχὰς ἐπέρασα, κ' εἰς μίαν παρενρέθην
 Ἐκ τῶν ἐνδόξων του σκηρῶν.

Α'.

Τὰ Διονύσια τελεῖ
 Τῆς Ἀθηναῖς ἡ φίλη πόλις
 Καὶ θεαταὶ ἐκεῖ πολλοὶ
 Ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἦλθον ὄλης.

Τῆς Ἀκροπόλεως ἐμπρὸς
 τὸ μέγα θέατρον ἀνέρπει,
 καὶ ὑπεράνω του λαμπρὸς
 ὁ Παρθενῶν τὸ βλέμμα τέρπει.

Δραματικὸς ἐκεῖ ἄγων
 θὰ γείνη, πάντας προσελκύων,
 κ' εἰς τὸν νικῶντα χορηγὸν
 θὰ δοθῆ τρίπους ὡς βραβεῖον.

Τὸ μέγα θέαμα καθεὶς
 μὲ εὐγενῆ προσμένων ζέσιν,
 σπεύδει καὶ κάθηται εὐθὺς
 εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῶ θέσιν.

Ἄνδρῶν ἐνδόξων τί πληθὺς
 ἐκεῖ ἐν μέσῳ, δόξα πόση!
 ἦτις θὰ λάμψῃ, καὶ εὐθὺς
 τὴν οἰκουμένην θὰ θαμβώσῃ!

B.

Ὁ ὄχλος ἀνυπομονῶν
 ὅτι βραδύν' ἢ ὦρα βλέπει,
 καὶ διὰ κρότων καὶ φωνῶν
 τέλος τ' ἀρχίσωσι προτρέπει.

Ἄλλ' αἰφνης γίνεται σιγή,
 καὶ ἡ ἀύλατα πίπτει ἅμα
 εὐδαίμων ὅστις χορηγεῖ!
 Νεφέλαι λέγεται τὸ δρᾶμα.

Χαῖρε, μεγάλε ποιητά!

Εἰς τὴν σκηνὴν καθὼς ἐφάνης,
ἀπὸ τὰ στόματα πετᾶ
ὄρομα ἐν «Ἀριστοφάνης!»

Ὅλην εὐφραίνει τὴν ψυχὴν
τῆς στιχουργίας τοῦ μέλος,
κ' εἰς πάντα στίχον τοῦ τραχὺν
ἄσβεστος ῥήγνυται ὁ γέλως.

Πλὴν διατί τοὺς θεατὰς
τόση χαρὰ καταλαμβάνει;
Τί ὄρομ' ἄρα γε πετᾶς
εἰς τὸν λαόν, Ἀριστοφάνη;

Ἐχθρὸς βραχδαῖος τῆς τρυφῆς,
τὰ χαλαρὰ μαστίζεις ἦθη;
Ἢ τοὺς ἀσήμους συγγραφεῖς,
οἵτινες φθείρουσι τὰ πλήθη;

Ἄλλ' ὄχι! τῆς σκηνῆς αὐτῆς
ἡ μνήμη ἄς ταφῇ εἰς ζόφον!
Ἐθρίβει μέγας ποιητῆς
τὸν ἀρχηγὸν τῶν φιλοσόφων!

Ὁ ὄχλος ἐπληττε σκληρά,
καὶ ἀπηγεῖτο παιδιὰ τις,
καὶ τῷ ἐρρίφθη ὡς βορὰ
μεγάλῃ δόξα, ὁ Σωκράτης.

Ναι, ὁ Σωκράτης! Ἄγεεῖς
 μ' αὐτὸν γελῶσιν οἱ πολῖται·
 αὐτὸς ἐπάνω τῆς σκηρῆς
 ἀδίκως τῶρα κωμωδεῖται.

Ἄλλὰ μὲ πέπλον μαγικὸν
 καὶ τὸ ἀνόμημα κοσμεῖται·
 καὶ ψευδῆς θέλγει ἢ εἰκῶν·
 γελᾷ τις, πλὴν γελῶν λυπεῖται·

Γ'

Τῶν Ἀθηναίων ἡ ψυχὴ
 εἰς τὸ δριμύν ἐθέλχθη δράμα,
 καὶ ἀκροῶντ' ἐν προσοχῇ
 τῆς στιχουργίας του τοῦ ῥᾶμα.

Μάλιστα εἰς τῶν θεατῶν
 ὑπὲρ τοῦς ἄλλους πάντας χαίρει,
 προσεκτικῶς ἐπικροτῶν
 τὰ ἐντελῆ τοῦ ἔργου μέρη.

Προσβύτης οὗτος κεκυφῶς·
 εἶναι βαθεῖς οἱ ὀφθαλμοὶ του,
 καὶ ἀπὸ μύχιόν τι γῶς
 λάμπουσα φαίνεται ἡ μορφή του.

Εἶν' ὁ Σωκράτης· εὐλαβεῖς
οἱ μαθηταὶ αὐτὸν κυκλοῦσι·
μετὰ δικαίας συντριβῆς
τὴν ἀδικίαν θεωροῦσι.

Τὸ πλῆθος πάντοτε θροεῖ
πρὸς μιαν θέσιν βλέπον μόνον,
ἀλλ' ἡ μεγάλη συρροὴ
κωλύει τ' ὄμμα τῶν πλειόνων.

Εἶδ' ὁ Σωκράτης τὸν λαὸν
γὰ τὸν ἰδῆ ὅτι ἐπόθει,
καὶ γαλήναιως μειδιῶν,
ἐπὶ τῆς ἔδρας ἀνωρθώθη.

Τὸ πλῆθος ἔπαυσε γελῶν
εὐθύς, κ' εἰς σέβας ἐκινήθη.

ᾧ ποιητὰ τῶν Νεφελῶν,
ὁ ὕβρισθεις ἐξεδιχῆθη.

Αὐτὸν καὶ μόνον εὐφημεῖ
ἡ πόλις ἅπασα συνάμα
καὶ παραβλέπει, ὦ τιμῆ!
χάριν τοῦ ἥρωος τὸ δρᾶμα.

Πλὴν τοῦ Σωκράτους ἀπαθῆς
ἔμειν' ἡ ὄψις ἡ γλυκεῖα.

Γνωρίζει ὅτι ἀσταθῆς
εἶναι τοῦ κόσμου ἡ φιλία.

Γέλωσ, τοὺς ἄλλους ἀπατῶν,
 ἐπὶ τὰ χεῖλη του ἀνέβη
 ὑπὸ τὸν θραμβον αὐτὸν
 ἴσως τὸ κώρειον μαρτεῦει.

Δ'.

Συμβάντων ἔμπλεοι αὐτοὶ
 ἤδη ἐπέρασαν οἱ χρόνοι,
 καὶ ἄλλη πάλιν τελεστὴ
 τοὺς Ἀθηναίους συνερόρει.

Τῶν Ἀθηνῶν ἡ ἀγορὰ
 πρὸς τί λαοῦ τοσοῦτου βρίθει ;
 Καὶ πόθεν ἄρα γ' ἡ χαρά,
 ἣτις κατέλαβε τὰ πλήθη ;

Ἄγγελος ἴσως φθὰς ταχὺς
 νίκης ἐκόμισεν εἰδήσεις,
 καὶ διὰ τοῦτο εὐτυχεῖς
 φαίνονται ἅπαρτες ἐπίσης.

Ἄλλ' ὄχ' ἡ πόλις ἀφρονεῖ,
 κ' ἔγκλημα εἶναι ἡ χαρὰ της
 πάθη ἐξάψας ἀγενῆ,
 κώρειον πίνει ὁ Σωκράτης.

Τοιαύτ' ὑπῆρξ' ἡ ἀμοιβὴ
 τῶν ὑψηλῶν του διδαγμάτων,
 ὅσα μὲ χεῖρα εὐλαβῆ
 τῆς λήθης ἔσωσεν ὁ Πλάτων ! —

Ἄγνώστους ἔτ' εἰς τοὺς λαοὺς
 ἀρχὰς ἐκείνος ἀναγγέλλων,
 Θεόν, νικῶντα τοὺς θεούς,
 ἴσως διέβλεπ' εἰς τὸ μέλλον.

Ἄπεκαλύφθη εἰς αὐτὸν
 τῆς Ἰουδαίας ἡ θρησκεία,
 καὶ ἐμάρτευ' ἴσως τὸν Χριστόν,
 ἐνῶ ἐλάτρευε τὸν Δία.

— Δὲν ἦτον φίλος τῶν θεῶν.
 — Διαφορεὺς τῶν γένων ἦτον.
 — Ἐβλαπτε λίαν τὸν λαόν
 ψευδῆ σοφίσματα κηρύττων.

Ὁ περικτ' ὄχλος μὲ θυμὸν
 αὐτὰ καὶ ἄλλα ἐβλασφήμει,
 γὰ μείνη μὴ ἐπιθυμῶν
 ἀγρῆ τοῦ μάρτυρος ἢ μνήμη.

Ε΄.

Μακρὰν τῶν ἄλλων πολιτῶν
 ἀνὴρ βαρὺς βαδίζει μόνος·
 εἰς πρώτην ὄψιν ἐπ' αὐτὸν
 καταφανῆς εἶναι ὁ πόρος.

Τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ τὸν δειλὸν
 συχρὰ ὑψοῦ πρὸς τοὺς αἰθέρας,
 καὶ τότε φαίνεται λαλῶν
 σιγὰ μὲ Ὅρι τι ἄλλης σφαίρας.

Εἶναι αὐτὸς ὁ ποιητής,
 ὁ ἐξυθρίσας τὸν Σωκράτην·
 πρὸ τῆς πικρᾶς τοῦ τελευτῆς
 θλίβεται σήμερον εἰς μάτην.

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῶν ἐτῶν
 ἢ παλαιὰ ἐσθέσθη πλάνη,
 κ' ἔνοχον βλέπει ἑαυτὸν.
 "ὦ, σὲ λυποῦμ', Ἀριστοφάνη!

ΣΤ'.

Ἐνῶ βαδίζει ἐμβριθής
 κ' εἶρ' ἢ ὀδύνη τοῦ μεγάλης,
 φωνὴ γλυκεῖα, συμπαθῆς
 αἴφνης τὰ ὄτα τοῦ προσβάλλει.

— Ἀκάνθας, φαίνεται, κακὰς
 μὲ ἄρθη θάλλορτα τυλίσσεις,
 κ' ἔχουσι λίαν τραγικὰς
 αἰ κωμωδίαί σου τὰς λύσεις.—

Ἐπληξ' ἢ φράσις ἢ δειρὴ
 τὸν δυστυχῆ Ἀριστοφάνη·
 ὡς ἢ ἀμείλιτος φωνὴ
 τοῦ συνειδότος τῶ ἐφάνη.

Θέλῳ γὰ μάθῃ ἀκριβῶς
 σκ., γ ἀκόμη πλήρη ζόφου,
 προσαγορεύει εὐλαβῶς
 τὸν μαθητὴν τοῦ φιλοσόφου.

— Εἰπέ μοι, Πλάτων, θ.λιβεράς
 γ' ἀκούσω θέλω ἀληθείας·
 ἐγὼ ἐξέπρεεν, ἀράς,
 εἰπέ, μοι ἔστέλλεν ἀγρίας;

— Λόγοι γαλήνης ψυχικῆς
 οἱ ἔσχατοὶ τοῦ ἦσαν λόγοι,
 κ' εἰς φίλους κ' εἰς ἐχθροὺς γλυκὺς,
 ἐπίσης ἄπαντας ἡνιόγει.

Ἐὰν εὐρίσκεσο παρών,
 κ' ἔβλεπες θρήσκορτα ἐκείνον,
 θρῆνον θὰ ἦσιν οὖς γοερὸν
 μὲ τῶν ἐταίρων του τὸν θρῆνον.

Διότι εἶναι ἀγαθή,
 Ἀριστοφάνη, ἡ ψυχὴ σου,
 καὶ μὲ δακρύων θὰ πλυθῆ
 χοὰς ἀφθόρους ἢ κηλὶς σου.

Ἄλλὰ σ' ἀγίνω—ιερόν
 γὰ ἐκπληρώσω γρέος πρέπαι,
 ἀπὸ τὰς τύγας τῶν καιρῶν
 τ' ἀθάνατά του σφίλων ἔπη.

Θὰ τὰ σιλλέξω, ποιητά,
 μετ' εὐλαβοῦς ἐγὼ καλάμου,
 κ' εἰς τοὺς αἰῶνας θὰ πετᾷ
 μὲ τ' ὄρομά του τ' ὄρομά μου.

Ὡς γλύπτης, ὄρομα θνητοῦ
 εἰς θεοῦ ἄγαλμα χαράττω,
 ἐπὶ τὰ θεῖα ἔργ' αὐτοῦ
 τρέμων καὶ ἐγὼ θὰ γράψω: Πλάτωρ.

Ζ'.

Πέπλον ἐπίσημον σιγῆς
 ἀπανταχοῦ ἢ νῦξ ἔκτειναι
 δὲν ῥίπτει φῶς ἐπὶ τῆς γῆς
 κρυμμέν' εἰς νέφη ἢ σελήνη.

Ἄλλ' ἐνῶ ἅπαντα κοινῇ
 ἢ ἡγηρὰ κοιμᾶται πόλις,
 τίς ἢ σκιά ἢ σκοτεινὴ,
 ἥτις ἐκεῖ ὄρᾶται μόλις;

Εἶναι ἀνήρ γορυπετῶν
 ἐμπρὸς εἰς μάρμαρον ὠραῖον
 κ' ἐκεῖ ἐπάρω ἀραρτῶν
 θάλλοντα στέφανον ἀρθέων.

Φθόγγους ἀτάκτους ἐκφωνεῖ
 πάντοτε λήγοντας εἰς θρήνους,
 καὶ εἰς τὸ πνεῦμ' ἀνακίρει
 σιλλογισμοὺς πολυωδύρους.

Ἡ Φοίβη πρὸς στιγμὴν χρυσεῖ
 ἐν μέσῳ λάμπει τῶν συννέφων.
 Ἀριστοφάνη, εἶσαι σύ,
 τὸ τοῦ Σωκράτους μνημα στέφων.

Σ. Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 91).

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Πρᾶξις Δευτέρα, Σκηνὴ Δευτέρα

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἄλλ' ἄς ἀκούσωμεν, ῥέννε, τὰς περιπετείας σου· ἰδοὺ ἀληθῶς ὅ,τι μοὶ εἶνε ὅλως ἄγνωστον.

PENNOΣ

Ἐν τῇ Θεσσαλικῇ Ἰωλκῷ ἐβασίλευεν εὐδαιμόνως ὁ Πε-
 λίας. Οὗτος ὁ Πελίας ἐρωτᾷ τὸ μαντεῖον τίνα πρέπει νὰ
 φοβῆται· τὸ δὲ μαντεῖον χρησιμοδοτεῖ νὰ φοβῆται ἐκεῖνον,
 ὅστις θὰ προσήρχετο ἐνώπιόν του μονοσάνδαλος. Ἰδοὺ μετὰ
 τινα καιρὸν ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Αἴσονος Ἰάσων,
 διαβαίνων δὲ τὸν πλημμυρῆσαντα ποταμὸν Ἄναυρον ἔμει-
 νε μονοσάνδαλος καὶ οὕτω πρὸ τοῦ Πελίου ἐνεφανίσθη.
 Ὁ Πελίας, ἵνα προλάβῃ τὸν ἀπειλοῦντα κίνδυνον, ἐπέβαλε
 τότε τῷ Ἰάσωνι νὰ μεταβῇ καὶ φέρῃ εἰς Ἰωλκὸν τὸ ἐν
 Κολχίδι χρυσοῦν δέρας, τὸ δέρας ἐκεῖνο τοῦ κριοῦ, ὅστις ἐ-
 κεῖ διέσωσε τὸν φεύγοντα τὸ μῖσος τῆς μητριᾶς του Φρί-

ξον. Ὁ Ἰάσων ὑπήκουσεν. Ἐπὶ τούτῳ δὲ προσεκάλεσε τοὺς περιφανεστέρους ἄνδρας τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες καὶ συνήλθον ἑρασταὶ τοῦ κλέους καὶ τῶν ἀγώνων, οἱ ἄριστοι τῶν νεανιῶν πεντήκοντα, ἐν οἷς ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Ἔθης, ὁ Τελαμών, ὁ Πηλεὺς, ὁ Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης, ὁ Ἴδας καὶ ὁ Λυγκεύς, ὁ Μελέαγρος, ὁ Ἀμφιάραος, ὁ Λαέρτης, ὁ Περικλύμενος καὶ ἄλλοι, ὧν οἱ πλεῖστοι υἱοὶ θεῶν καὶ ἡμιθέων. Τότε φεύγων τὴν πατρικὴν ἐγὼ κατάραν ἐξενιζόμενη παρὰ τῷ Ἔθῃ, τῷ λαμπρῷ βασιλεῖ τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὑπὸ ἄλλο ὄνομα ἠκολούθησα ἄσμενος τοῦτον. Ὁ υἱὸς τοῦ Φριξοῦ Ἄργος, φλεγόμενος ἀπὸ στοργῆς ὅπως ἐπανεύρη πιθανῶς τὸν φυγάδα πατέρα, κατεσκεύασεν ἰδίῳις ἀναλώμασι τὸ μέγα πλοῖον ἐφ' οὗ ἐπέβημεν καὶ εἰς ὃ προλαμβάνων τῶν θεῶν τὸν φθόνον, ἅμα δὲ καὶ ὡς ἄριστον υἱέως στοργῆς οἰωνόν, ἐδωρήσατο τὸ ὄνομά του· οὕτω δὲ ἡ μακρὰ ναὺς ὠνομάσθη Ἀργώ.— Ἐὰν ἡνοῦντο μακραὶ χειμῶνος νύκτες ἑκατόν, ἔτι δὲ καὶ ἐγὼ σιδήρεα εἶχον στήθη, θὰ μοὶ ἦτο πάλιν ἀδύνατον νὰ ἀφηγηθῶ ὅ,τι εἶδα, ὅ,τι ἤκουσα, ὅ,τι ὑπέστημεν εἰς τὴν πλάνην ἐκείνην.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Εἰπέ μας, εἰπέ μου, ῥέννε, ὅ,τι ὠραῖον καὶ τολμηρότερον σήμερον, διὰ δὲ τὰ ἄλλα ἔχομεν ἄλλας νύκτας. Εἴμεθα πλήρεις σχολῆς καὶ γαλήνης. Οὐδὲν παρακωλύει τὰς διηγήσεις.— Πόσον μὲ μαγεύουσιν.

PENNOΣ

Παρελάβομεν μεθ' ἡμῶν τοὺς μάντις Ἰδμονα καὶ Μόψον, ὡς πρῶφρεις, ἔτι δὲ τὸν Ὀρφέα, τὸν θεσπέσιον κιθαρωδόν, ἵνα διὰ τοῦ μέλους του γλυκάνῃ ἡμῶν τὰς θλίψεις καὶ

τοὺς ἀγῶνας, κατευνάζη δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ πιθανῶς τραχείας ἔριδας. Εὐέλπιδες καὶ χαρμόσουνοι ἀπεχαιρετήσαμεν τὴν Ἰωλκόν, ἀλλὰ μακρὰν τρικυμίαν ἔρριψαν ἡμᾶς πρὸς τὸ Σίγειον τοῦ Ἰλίου, ὅπου εὕρομεν τὴν Ἡσιόνην, καλλίστην κόρην τοῦ βασιλέως Λαομέδοντος, δεδεμένην ἐπὶ στήλης παρὰ τὸν αἰγιαλὸν καὶ ἐτοιμὴν βορὰν φρικαλέου κήτους. Καὶ ἰδοὺ ἀνέδυσε βρυχώμενον....

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Αἶ! . . .

PENNOΣ

Ὁ ναύαρχος τῆς Ἀργοῦς Ἡρακλῆς ἐκπηδήσας ἐφόνευσε τὸ κῆτος καὶ ἔσωσε τὴν κόρην· ὁ δὲ Λαομέδων ὑπεσχέθη τῷ νικητῇ γέρας τὴν σωθεῖσαν Ἡσιόνην, ἣν ὁ υἱὸς τῆς Ἀλκμήνης ἀφῆκε νὰ λάβῃ μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Κολχίδος ἐπάνοδον. Ἡ Ἀργὼ ἀνεπέτασε καὶ πάλιν τὰς λευκὰς πτέρυγας καὶ μετὰ μικρὸν προσωρμίσθημεν εἰς Λῆμνον. Ἐκεῖθεν ἀνέβημεν πρὸς τὸ πέλαγος ἐκεῖνο, ὅπου, ἐνῶ ἀερόποδες ἔφευγον ἐπὶ τοῦ χρυσομάλλου κριοῦ ὁ Φρίξος καὶ ἡ Ἑλλη, ἡ Ἑλλη ἐλιποθύμησε καὶ ἐκπεσοῦσα ἐπνίγη· οὕτω δὲ ὁ πόντος οὗτος ὠνομάσθη Ἑλλήσποντος.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἡ πτωχὴ! Μᾶς διηγήθης τὴν ἱστορίαν αὐτῶν.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Ἐγνώρισα τὸν Ἑλλήσποντον· εἶναι κυανοῦς καὶ διαυγῆς ὅσον νὰ ὑπολάβῃς αὐτὸν οὐρανὸν ὑπορρέοντα.

PENNOΣ

Μνήμα παρθένου καὶ ἀδελφῆς. Φαίνονται εἰσέτι, καίτοι ἐν μέσῳ πελάγει, τὰ ἔχνη τῶν δύο ἀδελφῶν.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Πῶς;

PENNOΣ

Διότι ἡ Ἑλλη οὔσα γλαυκῶπις ἐδωρήσατο εἰς τὸ πέλαγος ἐκεῖνο ἐκτὸς τοῦ ὀνόματός της καὶ τὸ κυανοῦν τῶν ὀμμάτων της χρῶμα.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Πτωχὴ Ἑλλη!

PENNOΣ

Κατεπλεύσαμεν ἐν τέλει εἰς Βιθυνίαν. Ἐκεῖ ἀνέμενεν ἡμᾶς ὁ γέρων μάντις Φινεύς, τυφλωθεὶς ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος· διότι κατέδειξε πρότερον εἰς τὸν Φρίξον τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν Κολχίδα. Ἐκτὸς τῆς τυφλώσεως μεγάλα τερατώδη πτηνὰ, αἱ Ἄρπυιαι, μὲ πρόσωπον νεάνιδος καὶ ὄνυχας γυπός, ἤρπαζον τὴν τροφὴν του ὁσάκις παρετίθετο, εἰς δὲ τὴν ὑπολειπομένην μετέδιδον δυσοσμίαν τοιαύτην, ὥστε ὁ Φινεύς ἠδυνάτει νὰ ἐγγίση τι· ὁ Ζήτης ὁμως καὶ Κάλαις, οἱ ἑταῖροι ἡμῶν καὶ πτερωτοὶ υἱοὶ τοῦ Βορέου, καθορμήσαντες ἀπέκρουσαν τὰς Ἄρπυϊας, ἤτοι τὴν Ὠκυπέτην, Ἀελλῶ καὶ Κελαινῶ, καταπνιγείσας ἢ καταφυγούσας τέλος εἰς τοὺς γενεθλίους αὐτῶν βράχους ἐν Κρήτῃ. Τότε ὁ γέρων μάντις εὐγνωμονῶν, συνεβούλευσεν ἡμᾶς πῶς ἀσφαλέστερον νὰ φθάσωμεν εἰς Κολχίδα. Οὕτω δι' αὐτοῦ διήλθομεν τὰς Συμπληγάδας, πέτρας δύο, αἵτινες ἠνοίγοντο καὶ συνεκλείοντο μετὰ ταχύτητος καὶ σφοδρότητος φοβερᾶς· διότι ἀφικόμενοι ἐκεῖ ἀφήκαμεν περισερὰν ἥτις διήλθε τὰς πέτρας συρραγείσας καὶ πάλιν, συναρπασάσας ὁμως τῆς οὐρᾶς της μόνον ὀλίγα πτερά. Τούτου ἐπιτυχόντος, ὁ

Φινεύς προσεῖπε θαρρούντως νὰ διαπλεύσωμεν ἐπεκλήθημεν τὴν Ἀθηνᾶν, ἣ δὲ Ἀργῶ πετασθεῖσα, ὡς ῥιπὴ ἀνέμου ἐπὶ τῶν ὑδάτων, κατώρθωσε νὰ περάσῃ, μόνον τῶν ἐπὶ τῆς πρύμνης κοσμημάτων συναρπασθέντων ἀπὸ τὰς συρρηγνυμένας πέτρας. Ἐκτοτε ὅμως, ὡς εἴμαρτο, διελθόντος τοῦ πλοίου αἱ πέτραι ἔστησαν ἀκίνητοι.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἀκίνητοι, ὅπως ἐγὼ ἀκρωμένη τῆς ἱστορίας των. Ἀλλὰ σεῖς, οἱ ἀργοναῦται;—ὦ, μὴ παύης!

PENNOΣ

Οἱ Ἀργοναῦται εὐδωθήμεν ἐν τέλει εἰς Αἴαν, μητρόπολιν τῶν Κόλχων. Ὅτε ὅμως ἀπητήθη τὸ χρυσοῦν τοῦ κριοῦ δέρας, ὅπερ ὁ Φρίξος θύσας τὸν κριὸν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ εἶχεν ἀφιερῶσει εἰς τὸ ἐκεῖ ἱερόν ἄλλος τοῦ Ἄρεως, ὁ βασιλεὺς Αἰήτης ὀργισθεὶς ἐπέβαλε τῷ Ἰάσονι τὸν ἄθλον νὰ ζεύξῃ καὶ καλλιεργήσῃ μέρος γῆς διὰ πυριπνόων ἵππων, οὓς ἐδωρήσατο τῷ Αἰήτῃ ὁ Ἥφαιστος· νὰ σπεῖρῃ δὲ εἰς τὴν ἀροτριωμένην γῆν τοὺς ὀδόντας δράκοντος, ὃν ἐφόνευσεν ὁ Κάδμος ποτέ, ἔτι καὶ τοὺς ἀναπηδήσοντας ἄνδρας ἐνόπλους νὰ θανατώσῃ ἅπαντας. Καὶ ταῦτα πάντα ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ.

Τότε εἰς τὴν δεινὴν ἀμυχανίαν τοῦ Ἰάσονος ἐνεφανίσθη σώτειρα θεότης ἡ Μήδεια. Αὕτη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Αἰήτου, ἰέρεια ναοῦ ἰδίου παρὰ τὸν αἰγιαλόν, γλυκὺ φῶς περισφῶζον τοὺς ξένους, οὓς ἄλλως οἱ νόμοι τοῦ Αἰήτου ἐσφαγιάζον τοῖς θεοῖς.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἡ Μήδεια λοιπόν;

PENNOΣ

Ἡ Μήδεια τρωθεῖσα ἀπὸ τοῦ γλυκυτάτου κάλλους τοῦ Ἰάσονος, ἔλαβε πρῶτον παρ' αὐτοῦ ὄρκους ὅτι θέλει λάβῃ αὐτὴν σύζυγον φιλότατην διὰ τοῦ βίου ἅπαντος, εἶτα δὲ ἔδωκεν αὐτῇ φάρμακα, δι' ὧν ἀλειφόμενος ἦτο ἀδιάτρωτος τὸ σῶμα καὶ ἀκαταγώνιστος. Συνεβούλευσεν ἔτι αὐτῇ ἵνα θανατώσῃ τοὺς ἀναφυομένους δράκοντας ῥίπτων μέσφ αὐτῶν λίθους καὶ οὕτω ἐκείνοι, ὑπονοοῦντες ἀλλήλους, νὰ συσπαράσσωνται. Ἐν ἑορτῇ λαμπρᾷ, κατὰ τὸ τέμενος τοῦ Ἄρεως, ἐγένοντο ταῦτα· ὁ Ἰάσων ἐνίκησεν, ἀλλ' ὁ Αἰήτης καὶ πάλιν ἠρνεῖτο τὸ δέρας.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Τότε ;

PENNOΣ

Ἡ Μήδεια ἠγρύπνει. Τὸ χρυσοῦν δέρας ἐφυλάττετο εἰς φρουρίον ἐπτὰ τειχῶν, μετὰ πύργων μεγίστων, μὲ πύλας χαλκᾶς καὶ χρυσᾶς ἐπάλξεις, φρουρούσης τῆς φοβεραῆς Ἐκάτης· ἰδίᾳ δέ, ὑπὸ τὸ δένδρον, ἐφ' οὗ τὸ δέρας ἐκρέματο, ἀκοίμητος παρέμενε δράκων. Ἡ Μήδεια συνεννοηθεῖσα μετὰ τῶν Ἀργοναυτῶν πρότερον, ἦλθε τὴν νύκτα πρὸ τῶν πρῶτων φρουρῶν, ὠμίλησε κολχιστὶ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός της καὶ ἀνοίγεισάν τῶν πυλῶν εἰσώρμησαν οἱ Ἀργοναῦται· διὰ γοήτρου τῆς Μηδείας ἔστησαν ἀκίνητοι ἢ τε Ἐκάτη καὶ ὁ δράκων, ὁ δὲ Ἰάσων ἀφείλετο οὕτω τὸ χρυσοῦν δέρας.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἄ !

PENNOΣ

Οἱ Ἀργοναῦται φεύγομεν, φεύγομεν δρομαῖοι, ὁ Ἰάσων

φέρει μεθύων ὑπὸ χαρᾶς τὸ δέρας, μετ' αὐτοῦ δὲ ἠκολούθει μεθύουσα ὑπὸ ἔρωτος ἡ Μήδεια, ἥτις ἐν τούτοις προσαναβᾶσα εἰς τὰ πατρῶα ἀνάκτορα ὑφῆρπασεν ἀπὸ τῆς κοίτης τὸν μικρὸν ἀδελφόν της Ἄψυρτον, τιμαλφές κειμήλιον καὶ μόνον ἐπὶ τῆς γῆς ἔρωτα τοῦ πατρός. Ἡ Ἀργὼ ἐκκινεῖ, ὡς σφοδρὰ ἀπόγειος αὔρα. Ὁ Αἰήτης μαθὼν τὴν ἀρπαγὴν τοῦ δέρατος καὶ τὴν φυγὴν τῆς Μηδείας, ρίπτεται ὄπισθὲν μας μετὰ λύσσης καὶ μετὰ ὀλοκλήρου στόλου. Καὶ ἠγγόρει εἰσέτι τὴν ἀρπαγὴν τοῦ Ἀψύρτου.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Ἄλλὰ διατί ἡ Μήδεια ἤρπασε μεθ' ἑαυτῆς τὸν ἀδελφόν της Ἄψυρτον;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Πόσῃν στοργῇν θὰ ἠσθάνετο ἡ ταλαίπωρος διὰ τὸν μικρὸν ἀδελφόν!

ΡΕΝΝΟΣ

Φεῦ! ἀγαπητέ μοι Πυγμαλίῳν! Ἡ ναῦς τοῦ Αἰήτου, προσπνεούσης καὶ τῆς δικαίας εὐχῆς τοῦ πατρός, προσήγγισε τὴν Ἀργῶ. Τότε ἡ Μήδεια ἀναστᾶσα σφάζει τὸν ὁμομήτριον ἀδελφόν της Ἄψυρτον, καταμελίζει τὸ σῶμά του καὶ ρίπτει ἐκάστοτε ἐν μέλος πρὸ τοῦ ἀπεγνωσμένου ἐντεῦθεν πατρός καὶ ἐν θρήνοις συναθροίζοντος τὰ μέλη τοῦ προσφιλοῦς υἱοῦ, ἔδωκε καιρὸν καὶ ἡ Ἀργῶ, ἥτοι ὁ Ἰάσων, ἐσώθη ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰήτου.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

ᾠ θεοί!

PENNOΣ

Εἰς τὴν σκηνὴν ἐκείνην, Πυγμαλίων, ἐνθυμοῦμαι οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν Ἀργοναυτῶν ὑγράνθησαν ἀπὸ οἴκτον καὶ φρίκην· εἰς μόνος ὀφθαλμὸς ἔμεινε στυγνὸς καὶ ἄδακρυς.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Μηδείας.

ΠΥΓΜΑΛΙΩΝ

Πῶς, Γαλάτεια; Εἶναι δυνατόν τὰ σήθη τὰ λυόμενα, ὡς κηρός, ἀπὸ ἔρωτος πρὸς ἓνα, εἶναι δυνατόν νὰ γίνωνται συνάμα τοσοῦτον σκληρὰ πρὸς πάντας, πρὸς πατέρα ἀκόμη καὶ ἀδελφούς;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

ᾠ Μηδεία, Μηδεία! . . .

PENNOΣ

Μέδουσα λέγε, ὦ Γαλάτεια. Διότι οἱ θεοὶ ὠργίσθησαν καὶ τὸ χυθὲν αἷμα τοῦ Ἀψύρτου μετεβλήθη ἐνώπιόν μας εἰς ὄρη, τενάγη, καὶ τρικυμίας, καὶ ἐρήμους, καὶ τιτᾶνας, καὶ ὠκεανούς. Ἐπλανώμεθα ἔκτοτε ἀπὸ τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ πρὸς τὸν Καύκασον, ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος λίμνης πρὸς ἔθνη ξένα καὶ ἄφωνα καὶ θηριώδη. Ἦλθομεν πρὸς τοὺς Μακροβίους, ζῶντας χιλιάδας ἐτῶν· ἤλθομεν πρὸς τοὺς Κιμμερίους, ζῶντας εἰς αἰώνιον σκότος, διότι τὰ περὶ αὐτοὺς ἀστερογεῖτονα ὄρη ἀποκρύπτουσι τὸν ἥλιον· ἐκεῖθεν προσαναβάντες μετεπέσαμεν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, προσωρμίσθημεν εἰς τὴν Ἱερνίδα νῆσον, ἐν φοβεραῖς τρικυμίαις, παρεπλεύσαμεν τὴν νῆσον τῆς Δήμητρος, ἐπλανώ-

μεθα ἀγνοοῦντες ποῦ πλέομεν, ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης, πάντοθεν ἀποπεμπόμενοι ὡς ἐναγεῖς, ἀπὸ τοῦ Ἀψύρτου τὸν φόνον.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ρέννε, καθ' ὅλους τοὺς κινδύνους τούτους ἡγάπα ὁ Ἰάσων εἰσέτι τὴν Μῆδειαν :

PENNOS

Ἡ Μῆδεικ ἦτο μάγισσα· ἄλλως ὁ Ἰάσων ἦτο νεώτερος τοῦ Ρέννου.— Ἄλλ' ἤρχισα τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀργοναυτῶν, διότι ἀνεμνήσθην τὰς Σειρῆνας. Μετὰ τὴν νῆσον τῆς Κίρκης ἦλθομεν εἰς αὐτάς.

Οἱ Σειρῆνες ἦσαν θυγατέρες τῆς Μελπομένης καὶ τοῦ Ἀχελῷου· πέζουσαι ἐν Σικελίᾳ ποτὲ μετὰ τῆς Περσεφόνης ἀφῆκαν αὐτὴν δειλῶς νὰ ἀρπασθῆ ὑπὸ τοῦ Πλούτωνος, ἡ δὲ Δῆμητρα ὀργισθεῖσα μετεμόρφωσεν αὐτάς εἰς τέρατα, τρηθεισῆς μόνης τῆς παρθενικῆς αὐτῶν μορφῆς. Παρὰ τὰ τὰ τυρρηνικὰ παράλια τῆς Ἰταλίας, ἡ χαριεστάτη νῆσος ἐλέγετο Ἀνθέμουσα, ὅπου κατώκησαν. Ἦσαν δὲ τρεῖς. Ἡ Παρθενόπη ἐκιθάριζεν, ἡ Λευκωσία ἠΰλει, ἡ δὲ Λίγεια ἐμελώδει· τοιαύτη δ' ἀπετελεῖτο συναυλία καὶ μουσική, ὥστε οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων φθάνων ἐκεῖ ἠδύνατο ν' ἀντιστῆ πρὸς τὰ γόητρα τῆς μολπῆς των, καὶ νὰ μὴ λησμονήσῃ πατρίδα, φίλους, γονεῖς, ἐκεῖ παρ' αὐταῖς κεχηνῶς, καταλείπων τὸ πλοῖον αὐτοῦ εἰς τοὺς σκοπέλους καὶ τὴν ζωὴν τοῦ εἰς πάντα θάνατον. Ἦλθομεν ἐκεῖ. Εἶδομεν κατακεκαλυμμένην τὴν νῆσον ἀπὸ λευκὰ ὅστ' ἀνθρώπων· λεπτὴ εὐώδης αὔρα ἔφερε μέχρις ἡμῶν τῆς οὐρανίας μουσικῆς των τοὺς πρώτους μελιχροὺς τόνους. Αἱ χεῖρες ἠτόνησαν,

αὶ κῶπαι ἐπληττον τὴν γαληνιώσαν θάλασσαν ὡς λιπόθυμοι, εἶτα δ' ἠγέρθημεν ἅπαντες ἔνθεοι προσορῶντες τὰς Σειρήνας· καὶ πρῶτος ὁ νεαρὸς Βοῦτος, ἑταῖρος ἡμῶν, ἐμμανῆς ἀπὸ τοῦ μέλους των ἐρρίφθη πρὸς τὴν θάλασσαν, πλέων πρὸς αὐτάς. Οὐδεὶς παρεκώλυσεν αὐτόν· ἀλλ' ἀνελάβομεν τὰς κώπας ἐν μέθῃ μαγικῇ καὶ ἡ Ἀργὼ ἐφέρετο πετῶσα πρὸς τὴν ἄρρητον ἁρμονίαν τῶν Σειρήνων. Τὸ πᾶν ἐλησημονήθη, τὸ πᾶν ἀπώλετο. Τί ὁ μέλλον θάνατος ἀπέναντι τοῦ ἀκουομένου μέλους; Ἄς ἀπεθνήσκομεν! — Αἶφνης ἀπὸ τῆς πρῶρας τῆς Ἀργοῦς τότε ἠκούσθη ἄλλη μολπή, ἄλλη μελωδία, ἄλλος τόνος οὐράνιος. Ἦτο ὁ Ὀρφεύς. Ὅποῖον μέλος ἀπὸ τὰ χεῖλη του, ὅποιοι τόνοι ἀπὸ τῆς λύρας του, ὅποια ἁρμονία ἦτο ἐκείνη, φίλοι μου! Οἱ Ἀργοναῦται ἐστράφησαν πρὸς τὸν Ὀρφέα, ὁ Ὀρφεύς ὡς θεὸς ἠγωνίζετο πρὸς τὰς Σειρήνας. Εἰς τὴν μεγίστην ἀνάτασιν τῆς φωνῆς τοῦ ἀθανάτου μελωδοῦ ἡ Ἀργὼ ὠμίλησεν, αἱ δὲ Σειρήνες νικηθεῖσαι ἔπεσαν εἰς τὸ κῦμα καὶ ἀπέλπιδες ἐπνίγησαν. Ἐσώθημεν.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἡ Μήδεια;

PENNOΣ

Ἡ Μήδεια προσελθούσα ἐφίλησε τοῦ Ὀρφέως τὰ χεῖλη.

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ἄλλ' ὅποῖον λοιπὸν ἄσμα θεσπέσιον ἀνεφώνησεν ὁ Ὀρφεύς; ὦ, ἐὰν ἤκουον τὸ ἄσμα του!

PENNOΣ

Ἡ μνήμη μου διέσωσε, Γαλάτεια, τὰ ἔπη τцу, ἀλλὰ τὸ

μέλος του ποία ἀηδόνος γλῶσσα θὰ ἐτόλμα ν' ἀπεμιμείτο ποτέ;

ΓΑΛΑΤΕΙΑ

ᾠ, ἄς ἀκούσωμεν, ῥέννε, τὰ ἔπη κᾶν!

ΡΕΝΝΟΣ

Ἴδού αὐτά:

«*Παρῆ-λθον ἡμέραι καὶ χρονοὶ μεγάλοι,
Εἰς βάτους ἐπρίγη τὸ εὐβοτρὸν κλῆμα,
Ἡ κόμη γονέων σεπτῶν ἐλευκάνθη,
Καὶ μείρακες ἦδη τὰ βρέφη θὰ ἦνε
Ἄφ' ὅτου τῆς ξέρης ἡ ἄλμη μᾶς ζῆ.*»

ᾠ ταύτης μὲ μόχθους ἰθύνων τὸ σκάφος
Ἐν μέσῳ λαυλάπων κ' ἐν μέσῳ θηριῶν,
ᾠ πλάνης περῶν τῶν ἐρήμων τὰ πλάτη,
Πρὸς τ' ἄστρα τὸ βλέμμα ποσάκις ἐγείρει
Ποθῶν γὰ εἰκάσῃ τὴν πάτριον γῆν! . . .

ᾠ, πότε θὰ ῥίψῃ ἀγκύρας τὸ πλοῖον
Ἐν μέσῳ λιμένος φιλιότης πατρίδος;
ᾠ, πότε θὰ κλίνῃ ὁ ναύτης τὰ στέρνα
Ἐν μέσῳ ἀγκάλης μνηστῆς ἐρασμίας;
Βοήθει τοὺς ἄνδρας ναυτίλους, Βορρᾶ.

Ἐκεῖ εἰς ἐκάστου καλύβην πατρίων,
Ἐκεῖ εἰς ἐστίας παιδρᾶν λαμπηδόνα,
Ἡ, ὅπου τὸ κῦμα ἐκπνέει, τὴν δειλίην
Συνέρχεται ὄλος ὁ οἶκος εὐχέτης
Καὶ χλαίει ἀπόντας γοιεῖς, ἀδελφούς.

Ἄ, τίς ἑορτὴ καὶ φιλήματα ποῖα,
 Ὅπου τὸ φίλτατον ἔδαφος φθάσης,
 Ἐκεῖ ὅπου πρῶτον τὸν ἥλιον εἶδες
 Καὶ φθίνει τὸ στήθος πιστῆς σου συνεύρου
 Κ' ὑγκραίνεται τ' ὄμμα μητρὸς γηραιᾶς!....»

Δ. ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ

Ὁ υἱὸς τοῦ ἐθνικοῦ ἱστορικοῦ διαπρέψας ἔν τε τῷ πεζῷ λόγῳ καὶ τῇ ποιήσει. Ἡ ποίησις ὅμως τοῦ Δημητρίου Παπαρρήγοπουλου εἶνε ὑπερβαλλόντως μελαγχολικὴ καὶ διὰ τοῦτο ξένη πρὸς τὰ γνήσια ἔτι ἤθη ἡμῶν. Ἐγεννήθη τῷ 1843, ἀπέθανε τῷ 1873.

Ο ΛΙΝΟΣ

I

Ἦδη τῶν δένδρων αἱ σκιαὶ δηλοῦσι μεσημβρίαν
 Καὶ αἱ παρθέροι ἔπαυσαν τὴν ἄμπελον τρυγᾶσαι
 Ὑπὸ τὴν πλάτανον σκιάν ἐξέλεξαν παχεῖαν,
 Καὶ ἄσπασαι συνέφρευσαν περὶ αὐτὴν σκιριῶσαι.
 Ἰδέτε, τὰ καλάθια χαμαὶ τοποθετοῦσι,
 Προβοῦσαι διασκέδασιν μετὰ τὴν ἐργασίαν.
 Παῖδα κρατοῦντα φόρμιγγα πλησίον τῶν καλοῦσι
 Καὶ τάσσοται πρὸς τὸν χορὸν μὲ εὐθυμον καρδίαν.
 Γοιᾶτην ὦραν ἄλλοτε ἀπέθανεν ὁ Λίνος
 Φεῦ! τὴν ὠραίαν του ψυχὴν ὁ θάνατος ἐχάλει
 Καθὼς ὁ Ἔρωσ εὐμορφος, ξανθὸς καθὼς ἐκεῖνος,
 Ὁ παῖς τὸ βλέμμα ὕψωσε καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ.

III

« — Ἦδη τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου,
 Ἀκτῖνας καυστικὰς σκορπίζον,
 Πλησίον βαίνει τοῦ Σειρίου,
 Μεσουραεῖ τὴν γῆν φωτίζον.

« Ὑπὸ πυκρὴν σκιὰν πλατάνων,
 Κόβαι, τὸ ἄσμ' ἀκολουθεῖτε
 Τὸ ἔργον παύει τῶν δρεπάνων,
 Τὸν Αἶνον μετ' ἐμοῦ θρηγεῖτε!

« Τὸ ἔαρ ἔθαλλεν ἀχμυῖον,
 Ἡ παιδιὰς ἦτο ποικίλη,
 Ὁ ζέφυρος εὐώδης πρέων
 Τὴν φύσιν, ἔλεγες, ἐφίλει.

« Ἀλλ' ἡλιος ἐπῆλθε καίωρ,
 — Οἴμοι! τὰς ὥρας τὰς γλυχείας! —
 Ῥοφᾷ τὸ χρῶμα τῶν ἀνθέων
 Ῥοφᾷ τὴν δρόσον τῆς πρώτας.

« Αἶ! Αἶρε! ἡ ζωὴ ἐπίσης
 Ἔχει ἐαρινὴν πρώταν
 Ἀπλοῦται θαλερὰ ἡ φύσις,
 Στολίζει μ' ἀνθη τὴν καρδίαν.

« Ἀλλὰ ἐπέρχεται τὸ θέρος,
 Μεσουραεῖ ἡ ἡλικία
 Οἴμοι! ἀπέρχεται ὁ ἔρως,
 Ἀπογυμνοῦται ἡ καρδία.

«Περίβλεψε τὴν πεδιάδα,
Καὶ ἶδε πόσον μετεβλήθη,
Καὶ ἶδε τὴν Ἀμαδρυάδα
Χωρὶς τοῦ ῥόδου εἰς τὰ στήθη.

«Ἡ πλάταρος, ἡ λεύκη μένει,
Ἄλλ' εἶναι δένδρα ῥωμαλέα
Τῆς χάριτος ἡ εἰμιρμένη
Εἶναι τὰ ἀποθνήσκη νέα.

«Αἶ! Αἶρε! ὡς τὸ ἄρθος κύπτει
Ὑπὸ ἀκτῖνας θερμότερας,
Καὶ ὡς φυλλοξροεῖ καὶ πίπτει
Μετὰ τὰς δροσερὰς ἡμέρας,

«Ἐπίσης ὅταν ἡ καρδία
Τρέφῃ παλμοὺς εὐγενεστέρους,
Ἀπομαραίνεται ταχεῖα,
Τὸ πῦρ μὴ φέρουσα τοῦ θέρους».

Εἶπεν ὁ παῖς καὶ ἔπαυσε τὸ βῆμι τῶν παρθένων·
Τὸ ἄσμα ἦτο θλιβερόν καὶ ἠγειρε τὸν θρῆνον,
Ἐκάθησαν κυκλοτερῶς εἰς χόρτον ἐστρωμένον
Κ' εἶπον· «ἄῶρος ἔπεσεν, ἄς κλαύσωμεν τὸν Αἶνον!»

Δ. ΒΙΚΕΛΑ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 25).

ΤΙ ΛΕΓΕΙ Η ΘΑΛΑΣΣΑ ;

Ὅταν ἡ θάλασσα γλυκὰ
 ἔς τὴν ἄμμο ψιθυρίζῃ,
 ἴσῶν γὰρ τὴν ναουρίζῃ,
 τί τάχα λέγει μυστικά,
 τί λέγει ἔς τ' ἀκρογιάλι ;
 Τοῦ λέγει : — « Ἀκρογιάλι,
 μὴ ἀπ' τὸν φλοῖσβο γελασθῆς
 καὶ ἔς τῶν νερῶν μου κοιμηθῆς
 τὴν ἠσυχὴν ἀγκάλη.
 Μὴ ἔς τὴν γαλήνη πιστευθῆς
 θᾶλθη κι' ἀνεμοζάλη ».

Κι' ὅταν ἡ θάλασσα μ' ὀργή
 κυλᾷ τὰ κύματά της,
 κι' ἀφρίζουν τὰ βουνά της
 καὶ φοβερὰ ἠχολογῇ
 τί λέγει ἄρα γε ἔς τὴ γῆ
 μὲ τὰ μοναχρῖσματά της,
 ἢ ἄγριά της ἢ κραυγῆ ;
 — « Τὸν κόσμον θὰ χυλάσω,
 ἀλλ' ὅμως θὰ περάσω
 καὶ θᾶλθη κι' ἡ γαλήνη ».

ΜΑΡΚΟΥ ΠΕΝΙΕΡΗ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 50)

ΕΠΙ ΤΗ: ΑΝΑΚΟΜΙΑΗ: ΤΩΝ ΛΕΪΨΑΝΩΝ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

(Ἀπηγγέθη ἐν τῷ νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν).

Πληροῦται λοιπὸν σήμερον ὁ διακαὴς πόθος πάντων ἡμῶν, ἐκτελεῖται ἡ ἔντιμος ἐντολὴ τῆς ἐν Μασσαλίᾳ ἐπιτροπῆς τὰ ὅσα τοῦ ἀοιδίμου Ἀδαμαντίου Κοραῆ ἀναλαμβάνονται ὑπὸ τῆς μητρικῆς γῆς καὶ διὰ δημοσίας πομπῆς τιμηθέντα παραδίδονται εἰς τὴν πάτριον χώραν.

Ἴν' ἀπαντήσωμεν ὁμοίαν τελετὴν ἐνταῦθα γενομένην, δεόν ν' ἀναδράμῃ ὁ στοχασμὸς ἡμῶν μέχρι τῆς ἐβδομηκοστῆς ἔκτης Ὀλυμπιάδος, ὅτε, ἐπὶ Φαίδωνος ἄρχοντος, ὁ Κίμων ἀνευρὼν τοῦ Θησέως τὰ λείψανα, καὶ ταῦτα εἰς τὴν τρίτην αὐτοῦ ἐνθήμενος καὶ κοτυμήσας μεγαλοπρεπῶς, κατήγαγεν εἰς Ἀθήνας. « Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠσθέντες, λέγει ὁ Πλούταρχος, πομπαῖς λαμπραῖς καὶ θυσίαις ἐδέξαντο τὰ ὅσα τοῦ Θησέως ὡς περ αὐτὸν ἐπανερχόμενον εἰς τὸ ἄστυ ». Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Θησέως ἐτίμων οἱ τότε Ἀθηναῖοι τὸν ἥρωα, ὅστις μέγα καὶ θαυμαστὸν ἔργον εἰς νοῦν βαλόμενος, συνώκισε περὶ τὴν Ἀκρόπολιν τοὺς τὴν Ἀττικὴν κατοικοῦντας, καὶ μιᾶς πόλεως ἕνα δῆμον ἀπέδειξε τοὺς τέως σποράδας ὄντας. Εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Κοραῆ τιμῶμεν τὸν ἄνδρα, ὅστις τοὺς πατέρας ἡμῶν εὐρῶν ἐν τῇ διασπορᾷ τῆς ἀμαθείας συνήγαγε περὶ τὸν βωμὸν τῆς παιδείας, ἐδίδαξεν αὐτοὺς ὅτι ἔχουσι προγόνους τοὺς διδασκάλους τῆς ἀνθρωπότητος, ἐμόρφωσε τὸ αἶσθημα αὐτῶν καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ ἐγένετο εἰς ἕκ τῶν πρώτων εὐεργετῶν τοῦ γένους.

Τὸ ἔθιμον τῶν ἀρχαίων τοῦ τιμᾶν δι' ἐξαριέτων τιμῶν τὴν κηδεῖαν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἀνεμνήσθη αὐτὸς ὁ Κοραῆς, ὅταν κατὰ τὴν 10 Ἰουλίου τοῦ 1791 ἔτους ἐγένετο θεατῆς τῆς μεγαλοπρεπεστάτης πομπῆς, δι' ἧς οἱ Γάλλοι μετέφερον ἀπὸ τῆς Βασιλείας εἰς τὸ Πάνθειον τὰ ὄσπ'α τοῦ Βολταίρου. Σώζεται ἐπιστολὴ τοῦ ἐκ Παρισίων ἀοιδίμου ἀνδρὸς ἐν ἣ περιγράφει τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτε ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς οἰκίας του μετὰ πολλῶν Ἑγγλῶν καὶ Γάλλων σοφῶν ἐθεᾶτο τὴν θήκην τὴν περιέχουσαν τὰ ὄσπ'α τοῦ μεγάλου σοφοῦ, ἐπάνω εἰς λαμπρὰν ἀμυξάν συρομένην ἀπὸ δώδεκα λευκοὺς ἵππους, ἧς προηγοῦντο φερόμενα τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῶν Ἀκαδημαϊκῶν καὶ τῶν σπουδαίων τῶν Παρισίων, ἠκολούθει δὲ πλῆθος ἀναρίθμητον λαοῦ τιμῶντος τὸν ποιητὴν, τὸν φιλόσοφον, τὸν ἱστορικόν.

Δάκρυα ἀληθινά, δάκρυα ἀπαρηγόρητα, λέγει ὁ Ἀδαμάντιος, μοῦ ἀπέσπασεν ἡ ἀνάμνησις ὅτι οὕτω καὶ οἱ πρόπατορες ἡμῶν, οἱ ἀμίμητοι Ἕλληνες, ἤξευραν νὰ τιμῶσι τὴν σοφίαν. Καὶ ποῖοι ἄλλοι ἔγειναν τύπος καὶ ὑπογραμμὸς παντὸς καλοῦ; Δὲν εἶναι αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι οἵτινες κατέστησαν στρατηγὸν τῆς Σάμου τὸν Σοφοκλέα;.... Ταῦτα ἔγραφε τότε ὁ Ἀδαμάντιος τὴν στιγμὴν δὲ ταύτην ἡ ψυχὴ αὐτοῦ παρισταμένη εἰς τὴν τελετὴν χαίρει βλέπουσα ὅτι καὶ ἡμεῖς ὑποδεχόμεθα τὰ ὄσπ'α αὐτοῦ ὡς αὐτὸν ἐπανερχόμενον εἰς τὴν πατριὸν χώραν. Χαίρει βλέπουσα ὅτι τιμῶμεν τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀρετὴν ὅτι καταθέτομεν αὐτὰ εἰς τὴν γῆν ταύτην ἐν τῷ μέσῳ τῶν τάφων τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῶν κεκοιμημένων εἰς τὴν νεκρόπολιν ταύτην.

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐκπληροῦμεν τὸν πόθον τῆς ἀγίας

ταύτης ψυχῆς ἐκφράζοντες πανδήμως τὴν εὐγνωμοσύνην ἀπάντων ἡμῶν πρὸς τὴν εὐγενῆ Γαλλίαν, ἥτις κατὰ τὸ ἔτος 1782 δεξαμένη εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς τὸν Ἀδαμάντιον ἐμόρφωσε τὸν ἄνδρα, τὸν ἐτίμησε, τὸν ἐδόξασε, τὸν ἠγάπησεν ἴσα τοῖς ἰδίοις αὐτῆς τέκνοις, καὶ φυλάξασα τὰ ὅσῳ αὐτοῦ, ἐπέτρεψεν ἡμῖν, οὐχὶ ἄνευ ἐνδομύχου ἄλλοις, νὰ τὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὰς νέας εἰς τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας.— Ἀλλὰ μὴ φθονήσης ἡμῖν τῆς ἡμέρας ταύτης, ὧ γῆ τῶν Παρισίων, ἴσα τῇ φουάσῃ πεφιλημένη ἀπὸ τὸν Ἀδαμάντιον! Ἐχε ἐν τοῖς μεγάρους σου τὴν Μηλίαν Ἀφροδίτην καὶ τᾶλλα τῶν προγόνων ἡμῶν ἀριστουργήματα, καὶ τέρπου εἰς τὴν θέαν αὐτῶν, ἵνα οἱ καλλιτέχνη σου θαυμάζοντες καὶ μελετῶντες αὐτὰ καὶ πρὸς τοὺς ἀρχαίους ἀμιλλώμενοι, φυλλάττωσιν καὶ εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἀναμμένην τὴν δᾶδα τῆς πατρῴου ἡμῶν τέχνης. Αὐτὰ ὅμως τὰ σεβαστὰ λείψανα, εἶναι ὅσῳ ἐκ τῶν ὀστέων ἡμῶν ἄφες νὰ ἀποσπάσωμεν αὐτὰ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας Σου. Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡ Πυθία ἤθελε ζητήσῃ διὰ χρησμοῦ τὴν εἰς Ἀθήνας μεταφορὰν αὐτῶν, καὶ οἱ προπάτορες ἡμῶν ἠθέλον ποιήσῃ αὐτοῖς ναὸν ὅπως ἐποίησαν τῷ Λυκούργῳ καὶ τῷ Ἀριστοτέλει. Εἰς τοὺς χρόνους ἡμῶν χρησιμοδοτεῖ ἡ κοινὴ συνείδησις εἰς τὴν φωνὴν αὐτῆς ὑπακούοντες, καταθέτομεν σήμερον ταῦτα εἰς τὸν τύμβον τοῦτον, ὅστις ἔσται ἡμῖν ἕσασί τὸ προσκυνητήριον τῶν μελλουσῶν γενεῶν. X

Δ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 70).

Ἡ ΣΩΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΙΩΝΟΣ

ΚΛΕΟΒΟΥΛΙΝΗ

Θεοὶ μεγάλοι! Ὁ Ἀρίων, πάτερ μου!

ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΣ

Πῶς λέγεις; ὁ Ἀρίων; ὦ Ἀρίων μου,
καλῶς μᾶς ἤλθες! Πῶς τὸ ξένον θέαμα;
Ἐκ τῶν νεκρῶν ἀνέστης; Εἰς τὴν θάλασσαν
ληστεύσαρτές σε πειραταί, ἠκούσαμεν,
σὲ ἔρριψαν. Τίς τῶν θεῶν σε ἔσωσεν
ἐκ τοῦ θανάτου; Εἰς τὸν Ποσειδῶνα ἢ
εἰς τίνα χρεωστοῦμεν τὴν θυσίαν; Ἄ,
ζητεῖ γὰ ψάλη. Κόρη, εἰς τὴν κλίνην σου!
Σιώπα, ἤσυχια. Σιωπήσατε,
ὁ κισσοφόρος τὸν κατέλαβε Θεός.

(Πάντες ἐν θρησκευτικῇ σιωπῇ ἀτενίζουσι πρὸν τὸν Ἀρίωνα. Οὗτος μένει στιγμὰς τινὰς ἐκστατικός. Αἴφνης ἀνακρούεται καὶ ψάλλει):

ΑΡΙΩΝ

■

Τίς τὰς ἡμέρας
γὰ κόψη τοῦ ψάλτου
εἶν' ἱκανός;

Ἡ κορυφή, ἦν οἱ ἀθάνατοι χεῖρες
ἔψαυσαν, ἦν ὁ υἱὸς τῆς Σεμέλης
στέφει μὲ κλάδον κισσοῦ, ἱερά.

Τοῦ Βάχχου, κιθάρα,
τὸν σώστην ὑμῶμεν.
Τὸν κίνδυνον λέγε
καὶ θαῦμα τὸ ξένον.

Πλέουσα ἦγεν
ἐμὲ Κορινθίω
ραῦς πειρατῶν.

Χεῖρας ἐπάρω μου θέτουν ἀρόμους
οἱ πειραταί. τὸν χρυσὸν μου ἀρπάζουν
καὶ μελετῶσι σφαγὴν κατ' ἐμοῦ.

Λαβῶν τὴν κιθάραν
κισσόστεπτος κρούω,
καὶ ἔκστασις ἔχει
τοὺς ἄνδρας καὶ θάμβος.

Χεῖλη, τὰ πρόην
προφέροντα φόρον,
μένουν ρεχρά.

Χεῖρες, αἱ πρόην σφαγὴν ἀπειλοῦσαι,
αἴφνης ἀκίρητοι μένουσι τότε

Ῥίπτομ' ἐντὸς τῆς θαλάσσης εὐθύς.

Δελφίν μ' ἐπὶ ρώτων
δεξάμενος φέρει,
καὶ σώζει τοῦ Βάχχου
τὸ κράτος ὑμροῦντα.

Χαῖρέ μοι, χαῖρε,
ὦ Ἰακχε, Βάκχε,
Βάκχε, ἰώ!

Δέσμιον, νέον ποτὲ παραστάρτα
πάγκαλον, μόλις ἠβῶντα, εἰς Νάξον
ἦγον καὶ σὲ πειραταὶ Τερσηνοί.

Ἐκεῖ τὰ δεσμά σου
αὐτόματα πίπτουν
καὶ φαίρει' ἐξαίφνης
βρυγώμενος ἰέων.

Αἴφνης εἰς ὕλον
ἐρύθη τὸ πλοῖον
οἶνος γλυκύς.

Κλήματα κρέμονται εἰς τὸ ἱστίον,
φαίρονται ὁδ' οἱ σκαλινοὶ μὲ στεφάνου
καὶ ἐρεπλέγθ' εἰς κισσὸν ὁ ἱστός.

Ὁ ἰέων βρυγᾶται,
κ' εὐθὺς εἰς τὸ μέσον
τοῦ πλοίου ἀγρία
παρίσταται ἄρκτος.

Τότε δὴ τότε
κατέλαβε τρόμος
τὸν πειρατὰς.

Τρέμοντες ῥίπτοντ' ἐντὸς τῆς θαλάσσης
καὶ μεταβάλλονται ὁδ' εἰς δελφίνας.

Χαῖρε, Διὸς κχι Σεμέλης νιέ!

Καὶ πάλιν τὸ κράτος
τὸ σὸν ὁ Ἀρίων
θα ψάλη πωλλάκις,
'Ιώ, Βάκχε, Βάκχε!

2

(Διθύραμβος)

Τὴν ρῆσον γνωρίζεις ἐκεῖ, ὅπου θάλλει
 Ἡ μύρτος, καὶ ὅπου τὸ ρόδιον ἀρθεῖ,
 Τὰ φύλλα του ὅπου μ' ἀμπέλου καὶ δάφνης
 Τὰ φύλλα συμπλέκει ὁ μέγας κισσός;
 Ἐκεῖ ἐγεννήθη ὁ ψάλτης.

Τοὺς πάντας κατεῖχεν εὐθύς σιγή·
 Τὴν ρέαν ἀκούουν ἐμοῦ μοιλήν,
 Εἰς τῷμα τῶν ξένη ἀστράπτει λάμψις
 Ἡ ὄψις αὐτῶν ἀλλοιοῦτ' εὐθύς,
 Πρὸς τ' ἄσμά μου βαίνει ὁ ποῦς ἐμπρός,
 Κ' ἡ γλῶσσά τῶν τᾶσμά μου λέγει.

Τὸν ρέον αὐτὸν
 χορὸν ἀπὸ τότε
 οἱ Λέσβιοι πάντες
 τελοῦν, καὶ τὸ ρέον
 καλέσαντες ἄσμα
 «Διθύραμβος» ψάλλουν
 «Ἰόβαχρε, ἰώ!»

Καὶ πάνδημος ἦτο ἡ φήμη τοῦ ψάλτου
 «Τί μένεις, ᾧ ρέα, ἐδῶ, κεφαλή;
 Ἄλλοῦ τὸν διθύραμβον, εἰς τὴν Ἑλλάδα
 Μοὶ λέγουσι φέρε, ἀκαὶ φεύγει λοιπὸν
 Τὴν εὐμορφον ρῆσον ὁ ψάλτης.
 Ἄλλὰ μὲ τὴν ρῆσόν του καὶ τὴν ἀθάωρ
 Τῶν πρώτων του ἔφυγε γρότων ζωήν.

Εἰς ξένην γῆν ἔτρεφε ξένος καὶ πλάνης
 Μακρὸν γρόνον, καὶ δυστυγῶν συμπιθῆ
 Δὲρ εὔρισκε μίαν καρδίαν.

Ὁ Τέρπαυδρος ἔπου προσήρμωσε πρῶτος
 Ἦας τρεῖς τῆς κιθάρας χορδὰς ἐφευρών,
 Κ' ἐπτὰχορδον ἔκρουσε Λέσβιον μέλος,
 Τὸν πρῶτον θιδύραμβον ἔπλασ' ἐκεῖ
 Καὶ ἔψα.λ' ἐκεῖ ὁ Ἀρίων.

Μικρὸς ἦτο τότε ἀκόμη παῖς,
 Τὴν νέαν ἔστεφε κεφαλήν
 Κισσός, κ' ἠκολούθει πομπὴν τοῦ Βάκχου.

Ἐκράτει κιθάραν μ' ἐπτὰ χορδὰς
 Μικράν, κ' εἰς τοὺς πόδας αὐτὴν συγρά
 Νὰ χρούῃ συνήθειαν εἶρε.

Εἰς τὸν ἱερὸν
 Ὁ θίασος τότε
 Ὁ τοῦ Διουύσου
 Κισσόστεπτος φθάνει
 Καὶ πάντοθεν μέλος
 ποικίλον προχέεται
 «Ἰώβιχτε ἰώ!»

Ἐξαίφνης καθὼς κεραυνοῦ πῆρ ἀγνώστου
 Ἐροσῆπι' εἰς τὰς φρένας μου τὰς νεκράς,

Εἰς ὄλας τὰς φ.λιθ.ις μου ῥέει βιαίως
 Φλογίζον καὶ ὄλον κατέχει ἐμοῦ
 Τὸ σῶμα ὀρθότριχος φρίκη.

Πυκρὴ καταπίπτει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου
 'Ομίγλ', εἰς τὰ ὄτιά μου ξένη ἠγῶ.
 Μακρόθεν βομβοῦσ' ἁρμονίας προσέρπει
 Τὸ στόμα μου λέγει τὴν ξένην μοιλήν,
 Καὶ τῶργανον κρούει ἡ χεὶρ μου.

Α. ΠΑΡΑΣΧΟΥ

(Ἴδε τὴν βιογραφικὴν σημείωσιν ἐν σελ. 16).

ΤΟ ΜΑΤΙ ΚΑΙ ΤΟ ΧΕΡΙ.

—Μαμά, ἡ Φρόσω ἔλεγεν ὀλίγον πειστωμένη,
 Μιὰ γρώμη ἔχομε μαζῇ ἐγὼ καὶ ἡ 'Ελένη'
 "Ὅμως ὁ κύριος ἐδῶ, τόσο μικρὸς ἀκόμη,
 "Ἐρεῖ κ' ἐκεῖνος γρώμη . . .
 Καὶ τὸ Γιωργάκη ἔδειξε, ἄσπρη μορφή, χιονάτη,
 Παιδὶ μ' ὀλόγρουσα μαλλιά, ματιὰ ψυχρὴ γεμάτη.
 Γλυκὰ ἐγμογοέλασε κ' εἶπ' ἡ μητέρα. — Ποία
 Εἶδ' ἡ μεγάλη σας αὐτὴ, παιδιὰ, φιλοεικία ;
 — Ἰδοῦ, μαμά· ὁ κύριος ποῦ τόσα πολλὰ ξέρει,
 Λέγει πολυτιμότερο καὶ τῶν ματιῶν τὸ χέρι.
 Δὲν λέγω, μὲ τὸ χέρι του κἀρεῖς κεντᾶ· μὰ πάλι
 "Ἐχουντε ἄλληρ ἐμμορφιὰ τὰ δνὸ μας μάτια, ἄλλη !
 — Γιατί, μικρὲ μου, προτιμᾶς τὸ χέρι : Μὰ — μητέρα,
 Θυμᾶσαι τί μοῦ ἔλεγες ἐκείνη τὴν ἡμέρα ; . . .
 — Τί σέλεγα ; — Νά, ἔλεγες πῶς ἡ ἐλεγχουσύνη
 Εἶναι τὸ πειὸ καλλίτερο ποῦ ὁ Θεὸς μᾶς δίνει.

—Λοιπὸν;—Λοιπὸν εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ μάτια ἢ τὸ χέρι
 Δίνει ψωμί;—Μὲ τοῦτο τί; αὐτὸ καὶ ποιοὺς δὲν ξέρει;
 Εἶπ' ἡ Ἐλένη.—Νὰ εἶς, κι' ἄς ἦσαι πιὸ μεγάλη . . .
 Τὸ φίλησ' ἡ μητέρα του, τὸ πῆρε στὴν ἀγκάλη
 Καὶ εἶπεν.—Ἐχεις δίκαιον, μικρὸ μου· ὅποιο χέρι
 Σ' τὸν ἀδελφὸ του ποῦ πεινᾷ λίγο ψωμί προσφέρει,
 Κι' ἀπὸ τὰ μάτια μας τὰ δυνῶ καλλίτερα κυττάζει,
 Καὶ τέτοιο χέρι τοῦ Χριστοῦ τὸ χέρι ὁμοιάζει!

A. ΚΟΡΑΗ

Εἷς τῶν μεγίστων φιλολόγων τοῦ κόσμου κατὰ τὴν ἐποχὴν του.
 Εἷς τὸν Ἀδαμάντιον Κοραῖν, παρὰ πλεῖστα ἄλλα, ὀφειλομεν καὶ
 τὴν μόρφωσιν τοῦ γραπτοῦ λόγου, τὸν ὁποῖον ἐνομοθέτησε φρονι-
 μώτατα ὁ φιλόσοφος νοῦς του. Ἐγεννήθη τῇ 27 Ἀπριλίου 1748,
 ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις τῇ 25 Μαρτίου 1833.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΑΡΘΙΑΝ ΚΑΙΡΗ

Ἐκ Παρισίων, 28 Ἰανουαρίου 1815.

Φιλτάτη θυγάτηρ Εὐαρθία!

Ἐπειδὴ πῶς ἄλλως ἔχω νὰ φανερώσω ὅσην μ' ἐπροξέ-
 νησεν ἀπροσδόκητον χαρὰν ἡ ὠραία σου ἐπιστολή, πλὴν
 δίδων τὴν ὁποίαν ἤθελα σὲ δώσει ὀνομασίαν, ἐὰν ἤμην ἀ-
 ληθὴς καὶ γνήσιός σου πατήρ;

Φιλτάτη λοιπὸν θυγάτηρ, ἐπαινῶ σου τὴν παιδείαν, καὶ
 μάλιστα τὴν προθυμίαν νὰ τὴν αὐξήσης, καὶ νὰ τὴν κοι-
 νωνήσης εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους.

Ἄλλ' ἂν ἀγαπᾷς νὰ τὴν αὐξήσης, πρέπει νὰ ἀποφύγῃς
 Μ. ΑΥΘΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ, ΤΕΥΧΟΣ Γ'.

τὸν ὁποῖον τρέχεις μέγαν κίνδυνον, νὰ μείνης καὶ τῶν πλέον ἀπαιδευτῶν ὑποδεεστέρα. Ἄν ὁ ἀδελφός καὶ εὐεργέτης σου ἦναι ἀρκετὸς νὰ σὲ διδάξῃ καὶ τὸν κίνδυνον καὶ τὰ μέσα τῆς ἀποφυγῆς, δὲν θέλουν ὁμως εἰσθαί περιτταὶ οὐδ' ἐμοῦ τοῦ γέροντος αἱ συμβουλαί, ἐὰν ὡς φιλοστόργου πατὴρ παραγγελίας δώσης εἰς αὐτὰς προσοχὴν.

Ἀνάγκη εἶναι πρὸ πάντων, φίλη Εὐανθία, νὰ μὴ σὲ λανθάνῃ τί σημαίνει ἡ σοφία. Ὅσα σ' ἐδίδαξε, καὶ ὅσα μέλλει νὰ σὲ διδάξῃ ὁ ἀγαπητός σου ἀδελφός, εἶναι ὄργανα καὶ μέσα τῆς σοφίας, ὄχι αὐτὴ ἡ σοφία. Ἐπειδὴ ὅλα ταῦτα, ἢ καὶ τὰ πλειότερα, δύναται τις νὰ μάθῃ, καὶ μ' ὅλα ταῦτα νὰ μείνῃ ἄσοφος, ἢ μᾶλλον καὶ αὐτῶν τῶν ἀσώφων ἀσοφώτερος καὶ ἀπαιδευτότερος. Ἡ ἀληθινὴ σοφία, τέκνον ἀγαπητόν, εἶναι, ὡς τὴν ὠρίζαν οἱ πρόγονοί μας, ἡ *Τέχνη τοῦ βίου*.

Καθὼς διὰ νὰ χτίσῃ τις οἶκον πρέπει νὰ ἦναι οἰκοδόμος, νὰ ῥάψῃ ἐνδύματα, ῥάπτῃς καὶ καθεξῆς, ὁμοίως δι' ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους χρείας, ὅ,τι θέλῃ τις νὰ κατασκευάσῃ μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας, ἀνάγκη εἶναι νὰ γνωρίζῃ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς του. Παρόμοια διὰ νὰ ζήσῃ τις καὶ ὡς πρέπει εἰς τὸ ὁποῖον ἡ φύσις τὸν ἐγέννησε γένος ἢ ἡ τύχη τὸν ἐδιώρισε βίου ἐπάγγελμα, πρέπει νὰ μάθῃ τὴν τέχνην τοῦ βίου. Ἡ τέχνη αὕτη δὲν ἀλλάσσει, ἀλλὰ προσδιορίζεται μόνον ἀπὸ τὰς διαφόρους τῆς τύχης ἢ τῆς φύσεως περιστάσεις, εἰς τρόπον ὥστε ἄλλως ζῶσιν αἱ γυναῖκες παρὰ τοὺς ἄνδρας, ἄλλως πάλιν ἐκ τούτων οἱ προφέσορες παρὰ τοὺς πραγματευτάς, καὶ οὗτοι πάλιν ἀπὸ τοὺς ἰδίως ὀνομαζομένους τεχνίτας· ὅλοι ὁμως εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς τέχνης τοῦ βίου ἐπιθυμοῦντες νὰ κτυπήσωσιν,

ἤγουν νὰ ζήσωσιν εὐδαιμόνως. Ἄλλὰ τὸ εὐδαιμόνως τοῦτο σημαίνει ἐναρέτως· διότι ὅστις ἐλπίζει νὰ εὐδαιμονήσῃ χωρὶς ἀρετὴν, βόσκεται ἀπὸ ματαίας ἐλπίδας, πλανώμενος ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελευταίαν του ὥραν, καὶ τότε νὰ καταλάβῃ ὁ ἄτεχνος καὶ ἄτυχος, ὅτι ἔτρεξε τὸ στάδιον ὅλον τοῦ βίου χωρὶς τὴν πολύτιμον τέχνην τοῦ βίου. Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν ἔρευναν πῶς ἔχει ν' ἀποκτήσῃ τὴν τέχνην ταύτην ἢ καλὴ καὶ ἀγαθὴ Εὐανθία.

Τὴν σεμνότητα καὶ μετριοφροσύνην, ἀναγκάσας ἀρετὰς εἰς ὅλους, ἡ φύσις ὁμῶς τὰς ὥρισε στολισμὸν τῶν γυναικῶν ἰδιαίτερον. Ἀπόδειξις τούτου εἶναι ἡ καθημερινὴ πείρα καὶ ἡ κρίσις, μὲ τὴν ὁποίαν, συμφώνως ἄνδρες καὶ γυναῖκες, κρίνομεν ὅλοι τοὺς ἔχοντας τοιαύτας ἀρετὰς, ἢ τὰς ἐναντίας κακίας. Ἄλαζῶν καὶ κομπαστῆς ἀνὴρ ψέγεται ὀλιγώτερον παρὰ γυναῖκα κομπάστριαν. Κατηγοροῦν τὸν ἄσεμνον ἄνδρα ὅσοι ἔχουσιν, ἤθη χρηστά· ἀλλὰ γυναῖκα ἄσεμνον καὶ αὐτοὶ οἱ ἄσεμνοὶ ἄνδρες ἀναγκάζονται νὰ κρίνωσι βδελυκτὴν· ὡς ἐξ ἐναντίας τῆς σεμνῆς καὶ μετριοφρονος γυναικὸς οἱ ἔπαινοι εἰς τὸν μετριοφρονα καὶ σεμνὸν ἄνδρα γίνονται ἐκθειασμοί. Διατί; Διότι ἔλαβεν ἡ γυνὴ παρὰ τὸν ἄνδρα περισσότερα ἀπὸ τὴν φύσιν βοηθήματα νὰ ἦναι σεμνή. Τὰ πλείοτερα ὁμῶς ταῦτα βοηθήματα κινδυνεύουν νὰ ματαιωθῶσιν ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἀπάτην τῶν κακῶν παραδειγμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ὁ φίλος ἀδελφός σου μακρὰν σὲ κρατεῖ, καὶ σὺ ἀφ' ἑαυτῆς εὐκόλον εἶναι νὰ κρατηθῆς, ἐπειδὴ εἶναι ἔξω σοῦ· ἀλλ' εἶναι τις ἄλλος ἀπατεῶν, Εὐανθία, τόσον πλέον δυσφύλακτος, ὅσον εἶναι ἐσωτερικὸς καὶ σύντροφος ἀχώριστος ἡμῶν, τὸν ὁ-

ποῖον ἢ φύσις μᾶς ἀναγκάζει νὰ συναναστρεφώμεθα καθ' ἡμέραν, καθ' ὥραν, κατὰ πᾶσαν ὥρας στιγμὴν. Ἐξεύρεις ποῖος εἶναι ὁ πλάνος οὗτος; Ἡ ἴδια μας ταλαίπωρος κεφαλή. Καὶ τὸ δυσκολώτερον τῆς ὁποίας ὀλίγον ἀρχήτερα ἔλεγα Τέχνης τοῦ Βίου μέρος εἶναι, νὰ φεύγη τις τοῦ πλάνου τούτου τὰς ἀπατηλὰς κολακείας. Καὶ ἂν δὲν πιστεύης, ἄκουσε τὰ χρυσᾶ τοῦ χρυσοῦ μας Πλάτωνος λόγια: «Τὸ γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ πάντων χαλεπώτατον· οἷαν γὰρ οὐδὲ σμικρὸν ἀποσιῆ, ἀλλ' αἰεὶ παρῆ ὁ ἐξαπατήσων, πῶς οὐ δεινόν;» Ἡ δυσκολία τῆς φυλακῆς γίνεται τόσον μεγαλειτέρα, ὅσον ἔχει προτερήματα πλεότερα ὁ ἀπατῶμενος καὶ σπανιώτερα, ἂν καὶ ἔπρεπε νὰ ἦναι ὄλον τὸ ἐναντίον. Τοῦτο σὲ λέγω, ὄχι διὰ νὰ σὲ ἐμποδίσω ν' αὐξήσης τὴν εἰς τὰ μαθήματα προκοπὴν σου, ἀλλὰ νὰ σὲ κάμω προσεκτικωτέραν ἐναντίον τοῦ ἀπατεῶνος.

Ἴδού τί ἐνδέχεται νὰ σὲ λέγη κολακεύων καθ' ἡμέραν ὁ πλάνος: «*Εὐαρθία, σὺ εἶσαι τοῦ πολὺ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν λογίων γυναικῶν, καὶ εἰς τὰς Κυθωνίας ἕως ἢ μόνη λογία*». Ἄν πιστεύσης τὰ δολερὰ ταῦτα λόγια τοῦ πλάνου, αὐτὸς θέλει σὲ κάμειν ν' ἀμελήσης τὸ ἀπ' ὅσα ἐδιδάχθης ἢ διδάσκεισαι ἀξιολογώτερον μάθημα, τὴν *Τέχνην τοῦ Βίου*.

Πρόσεχε, τέκνον, διὰ τοὺς οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ! Ὅσον εἶναι μεγαλειότερος ὁ κίνδυνος, τόσον πλέον ἄγρυπνος πρέπει νὰ στέκης ἐναντίον τοῦ πλάνου. Ὅσάκις αὐτὸς σὲ κολακεύῃ, μὲ τοιοῦτους σατανικοὺς λογισμούς, πρόβαλλε σὺ ἐναντίον του τὸν ἀληθινὸν καὶ φρόνιμον τοῦτον λογισμόν: «*Ἡ κοινὴ ἡμῶν δεσπογία μὲ κατασταίρει μίαν τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ. Ἐὰν ἐγεννώμην εἰς τοὺς χρόνους τῆς προγονικῆς*

λαμπρότητος, ἤθελα εἶσθαι ἢ ἐσχάτη ἴσως τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν καλῶς ἀναθραμμένων γυναικῶν· τώρα δὲ πιθανόν ὅτι μετ' ὀλίγας ἐτῶν ἑκατοντάδας, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἀναβιώσω, θέλω πάλιν λογιέσθαι μία τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ». Ὅποια ἦτον ἡ κατάστασις τῶν προγόνων, ὅποια θέλει εἶσθαι, σὺν Θεῷ, τῶν ἀπογόνων, εἰς τοιαύτην σήμερον κατάστασιν εἶναι ἡ φωτισμένη Εὐρώπη, ὅπου εὐρίσκονται πολλαὶ γυναῖκες στολισμέναι μὲ παιδεῖαν, ὅχι προφασσώρων ἀδελφαί, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῆς ἐσχάτης τάξεως τῶν πολιτῶν. Βλέπεις λοιπόν, ἀγαπητὸν τέκνον, ὅτι ἡ παιδεία, ἀντὶ νὰ σοῦ ἐξεπάρῃ τὸν νοῦν, πρέπει νὰ σὲ παρακινήῃ εἰς δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ, πρῶτον μὲν ὅτι σ' ἐγέννησεν εἰς τοιαύτην χρόνον περίοδον, ὅταν ἤρχισαμεν νὰ αισθανώμεθα τὰ καλὰ τῆς παιδείας· ἔπειτα ὅτι καὶ σ' ἐγέννησεν ἀδελφὴν ἀνδρὸς ἱκανοῦ νὰ σὲ στολίσῃ μὲ παιδεῖαν. Ἡ πλέον ὅμως εὐπρόσδεκτος εἰς τὸν Δημιουργὸν δοξολογία (πάλιν σὲ τὸ λέγω) εἶναι νὰ κατευθύνῃς ὅσπν ἔχεις, καὶ ὅσπν μέλλεις ν' ἀποκτήσῃς παιδεῖαν εἰς τὴν ἀνωτέραν ὅλων τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν Τέχνην τοῦ Βίου, καὶ νὰ τὴν μάθῃς τόσον καλά, ὥστε νὰ ἦσαι καλὴ νὰ τὴν παραδίδῃς μὲ λόγον καὶ μὲ ἔργον καὶ εἰς τὰς συνηλικιωτίδας σου παρθέτους, καὶ ὅταν σὺν Θεῷ ὑπανδρευθῆς, εἰς τὰ τέκνα σου, διὰ νὰ δείξῃς μὲ ταύτην σου τὴν ἐπιμέλειαν, ὅτι εἶσαι φιλόστοργον τέκνον, καὶ νὰ ἐπιταχύνης τὸ κατὰ σὲ τὴν εὐτυχίαν πάντων.

Εἰς τὴν ἐξουσίαν σου, φίλη θυγάτηρ, δὲν ἦτον νὰ γεννηθῆς πρὸ πολλῶν, ἢ μετὰ πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν, οὐδὲ νὰ ἐξιωθῆς μὲ τὰς παρελθούσας ἢ μὲ τὰς μελλούσας συμπολίτιδας· εἰς τὴν ἐξουσίαν σου ὅμως εἶναι (μὴν ἀμφιβόλης) νὰ ὑπερβάλλῃς πολλὰς ἀπὸ τὰς ἀρχαίας, καὶ νὰ μὴ σὲ

ὑπερβάλλη κάμμία ἀπὸ τὰς μελλούσας εἰς τὴν Τέχνην τοῦ Βίου, εἰς τὴν ὁποίαν μόνον στηρίζεται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία, καὶ τῆς ὁποίας βραβεῖον εἶναι ἡ ἀθανασία.

Ταῦτα σὲ λέγει ἀπὸ βάθους πατρικῶν σπλάγγων ὁ γηραιὸς Κοραῆς. Ταῦτα μελέτα καθ' ἡμέραν, ἂν θέλῃς νὰ εὐδαιμονήσῃς ζῶσα, καὶ ν' ἀφήσῃς, ἀφίνουσα τὴν ζωὴν, ἀθάνατον ὄνομα. Σπούδασε, φίλον θυγάτριον, νὰ κατασταθῇς ὁμοία τῆς γυναικὸς, τὴν ὁποίαν ἐζήτηι ὁ Σολομῶν· σπούδασε ἂν ἐρωτᾷ τις εἰς τὸ ἐξῆς, ὡς ἐκεῖνος· « *Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὕρησει;* » νὰ τὸν ἀποκρίνωνται οἱ γνωρίζοντές σε· « *Τὴν ἐξ' Ἀνδρου Εὐανθίαν* ».

Καταγίνου εἰς ἀνάγνωσιν τῶν ἑλληνικῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων καὶ μάλιστα τῶν κλασικῶν. Ἄλλὰ καταγίνου ὡς μέλισσα, ἀπανθίζουσα ἀπ' αὐτοὺς ὅ,τι εἶναι χρήσιμον εἰς τὸ μέλι τῆς Τέχνης τοῦ Βίου. Ἀναγίνωσκε συχνὰ τὸ συναξάριον τοῦ μεγάλου Σωκράτους, γραμμέρον κομψότερον ἀπὸ τὸν Πλάτωνα, ἀληθέστερον ἀπὸ τὸν Ξενοφῶντα. Εἰς κανὲν ἔθνος δὲν ἐγεννήθη τοιοῦτος καλὸς τεχνίτης τοῦ Βίου, ὁποῖος ὁ Σωκράτης. Μὴν ἀμελεῖς τὸν θαυμαστὴν τοῦ Σωκράτους, καὶ δεύτερον Σωκράτην τὸν Πλούταρχον.

Φρόντιζε μάλιστα, ἂν θέλῃς ν' αὐξήσῃς τὴν εἰς τὰ καλὰ προκοπὴν σου, νὰ μεταδίδῃς τοὺς καρπούς της εἰς τὰς συνηλικιωτιδάς σου παρθέτους. Δὲν ἔμπορεῖς, τέκνον ἀγαπητόν, νὰ φαντασθῇς πόσον γρήγορα αὐξάνουσι τὰ φῶτα, ὅταν μετὰδίδωνται, καὶ πόσον ἡδονὴν προξενεῖ εἰς τὰς φιλανθρώπους ψυχὰς ἡ μετάδοσις αὐτῶν. Ὅταν κατὰ δυστυχίαν εὕρεθῇ τις περικυκλωμένος ἀπὸ ἀμαθείς, πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ τοὺς φωτίσῃ, ἀλλέως κινδυνεύει νὰ κατχσταθῇ ἀμαθὴς καὶ αὐτός.

Τὸν ὅποιον σ' ἐσυμβούλευσα τῆς μελίσσης τρόπον εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν προγονικῶν μας βιβλίων, τὸν αὐτὸν πρέπει, Εὐανθία, νὰ μεταχειρίζεσαι καὶ εἰς τὰ βιβλία τῶν ἀλλογενῶν, καὶ ἐξαιρέτως τῶν Γάλλων, ἐπειδὴ γνωρίζεις τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, ὥστε νὰ ἐπιθυμῆς καὶ νὰ μεταφράσῃς τι καὶ ἀπὸ τὰ γαλλικὰ συγγράμματα. Βιβλία ἄξια μεταφράσεως εἶναι καὶ πολλὰ καὶ καλὰ· ἀλλ' ὀλίγα ἀπὸ αὐτὰ εἶσαι ἀκόμη εἰς κατάστασιν νὰ μεταφράσῃς, καὶ διὰ τὸ νέον τῆς ἡλικίας σου, καὶ διότι δὲν εἶναι πιθανὸν νὰ ἐξεύρης ἀκόμη τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν τόσον καλὰ, ὥστε νὰ μεταφράσῃς τὰ νοήματα τῶν Γάλλων εἰς τὴν γλῶσσάν μας, ἢ ὅποια οὐδ' αὐτὴ ἀκόμη δὲν εἶναι οὐτ' ἀρκετὰ πλουσία, οὔτε ἀρκετὰ τριμμένη νὰ τὰ ἐκφράξῃ χωρὶς κίνδυνον γαλλισμῶν. Μ' ὅλον τοῦτο, τέκνον, καὶ αὐτὴ σου ἡ ἐπιθυμία εἶναι πολλῶν ἐπαίνων ἄξια.

Διὰ νὰ κάμῃς λοιπὸν ἀρχὴν, σὺν Θεῷ, σὲ πέμπω τὸ νεωστὶ ἐκδοθὲν κομψὸν ἠθικὸν συγγραμμάτιον ἀπὸ γυναῖκα σοφὴν καὶ σεβάσμιον, τὴν κυρίαν Guizot. Ἄν ὄχι ἄλλο, γυμνάζεσαι καὶ διὰ τῆς μεταφράσεως καὶ εἰς τῶν Γάλλων τὴν γλῶσσαν, καὶ εἰς τὴν μητρικὴν σου. Ἐὰν ὅμως ἐπιτύχῃς νὰ κάμῃς τὴν μετάφρασιν τοιαύτην, ὅποια καὶ νὰ ἀναγινώσκειται μὲ εὐαρέστησιν, τότε θέλεις λάβειν ἀμοιβὴν τῶν κόπων σου τὸν ἐπαινον τῶν ὁμογενῶν καὶ τὰς εὐλογίας ἐμοῦ τοῦ γέροντος, ὅστις ἀποθνήσκω πλέον εὐχαριστημένος, ἀφοῦ ἴδω ὅτι ἡ παιδεία ἐπροχώρησε καὶ εἰς αὐτὰς τοῦ Γένους μας τὰς γυναῖκας.

Ὑγίαινε καὶ πρόκοπτε εἰς τὴν Τέχνην τοῦ Βίου!

Ὁ εὐχέτης τῆς προκοπῆς σου, ϐ

Κοραῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΒΗΛΑΡΑ

Ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1771 ἐν Ἰωαννίνοις, ὅπου ἐτελείωσε τὸ Γυμνάσιον, μετέβη δὲ κατόπιν εἰς Παταύτιον πρὸς σπουδὴν τῆς ἰατρικῆς. Οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ ἄλλοι ὁμογενεῖς ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πολυμερῆ ἔχοντες μόρφωσιν, ἐθεράπευον εὐδοκίμως τὰς Μούσας, γενόμενος δὲ ὁ Βηλαρᾶς ἰδιαιτέρος ἰατρός τοῦ Βελῆ πασσᾶ, υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ τοῦ Τεπενλελῆ, κατεγίνετο εἰς τὴν σύνθεσιν χαριεστάτων λυρικῶν ποιήσεων, ὡσείων μύθων καὶ σατυρῶν, ἐπάμιλλόν του ἔχων τὸν Μακεδόνα Ἀθηνάσιον Χηρστόπουλον. Ὁ Βηλαρᾶς ἀπέθανεν ἐν Ζαγορίῳ κατὰ τὸ 1823.

Ο ΜΩΧΟΣ

Πές μου, Μῶχο, στή ζωή σου,
 Ἢὼς τὸ ροιῶθεις τὸ χορμί σου;
 Ζαγτανὸ κανέρα πρᾶμμα,
 Ἢ τῆς τέχνης εἶσαι θᾶμα;
 Ἀγαποῦσα γὰ τὸ ξεύρω,
 Μόνε πῶς γὰ σοῦ τὸ εὖρω;
 Δὲν μοῦ λείς τὴν ἀπορία;
 Φίλος εἶμαι, τί ἔχεις χρεία.
 Πέτρα εἶσαι; Ἀὲς κινιέσαι.
 Μὴ εἶσαι δέντρο; Μόνε ξυέσαι.
 Ὅργιο τάχα; θὰ πετοῦσες.
 Μαῖμοῦ; δὲ θὰ μιλοῦσες.
 Ἐρπετό; δὲν περπατοῦσες.
 Κῆτος; Θέλα κολυμποῦσες
 Κτῆρος; μόν' ὀρθοποδίσεις.
 Μέταλλο; ἄμ δὲν ἀχρῆσεις.
 Μὲ κανέρα δὲν ταιριάσεις,
 Καὶ ἀπ' ὄλα προσομοιάσεις.

Πόθον εἶχα καὶ μεγάλο
Σὲ μιὰ τάξι γὰρ σὲ βάλω.
Πές μου, Μῶχο, στὰ σωστά σου,
Μὴ εἶσαι τάχα; . . . Στάσου, στάσου!
Τρῶς, μουγκρᾶς, κοιμᾶσαι, πίνεις,
Ἵποψία δὲν ἀφίνεις.
Ζῶο εἶσαι δίχως ἄλλο.
Σοῦ τὸ ἴτυχα δὲ σφάλλω.
Ἄμ' τί ζῶου εἶδος εἶσαι,
Δὲ μᾶς λές; Τὸ προσποιεῖσαι.
Ὅ, τι εἶπυ γὰρ ἴσαι ὄνει.
Κι' ἀπὸ ποιᾶ, δὲ μᾶς ζημιόνει.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΟΥΡΗ

Ὁ ἀνεξάντλητος εἰς στίχους. ἐν οἷς διαλάμπει ἀληθινὴ πολ-
λάκις ποιήσις, καὶ δημοφιλῆς ἐκδότης τῆς ἐμμέτρου σατυρικῆς
ἐφημερίδος « Ῥωμηοῦ ».

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

Καὶ τ'εἶσαι, ἄνθρωπε μωρέ, ποῦ φλυαρεῖς ἐμπρός μου,
ἄν μὲ τὰ ζῶα τὰ λοιπὰ παραβληθῆς τοῦ κόσμου;

Ἐχεις τὴν χαιτή λειονταριοῦ καὶ τὸ κεντρὶ τῆς σφήκας;

Ἐχεις πτερὰ τοῦ παγοριοῦ καὶ τοῦ στρουθοκαμήλου,
ἢ τοῦ προβάτου τὸ μαλλί, τὸ γάλα τῆς κατσίκας,
τὰ δόντια τοῦ ἐλέφαντος, τὸ στόμα κροκοδείλου;

Ἔχεις τὸ χιλιμίντρισμα ἐκεῖνο τῆς φορᾶδας ;
 Ἔχεις λαγοῦ περπατησιὰ καὶ κάβουρα ποδάρια,
 ἢ τοῦ ξιφία τὴν οὐρά, ἢ καὶ τῆς σουσουράδας,
 ἢ καὶ τῆς πίνρας τὸ φαγὶ καὶ τὰ μαργαριτάρια ;

Ἔχεις αὐτιά τοῦ γαῖδουριοῦ, τῆς κουκουβάγιας μάτι
 ἢ τῆς χελώνας τὸ κανκὶ καὶ τζιτζικα λαρύγγι,
 καὶ ὀπόταν θέλης, ἢμπορεῖς, βρὲ ἄνθρωπε σακάτη,
 γὰ βγάλης ἀπὸ μέσα σου ἱπποποτάμου ξύγκι ;

Ἄμπορεῖς γὰ πέσης ἔς τὸ νερὸ ἀπὸ ἕψηλὰ σὰν γλάρος
 καὶ τὸ μικρὸ τὸ βάμφος σου σμαρίδες γὰ βουφήση ;
 Ἄμπορεῖς καὶ σὺ γ' ἀλατισθῆς καθὼς ὁ μπακαλιάρος
 καὶ ἀπὸ τ' ἀλάτι τὸ πολὺ γὰ γίνῃς στοκοφίσι ;

Ἄμπορεῖς σκουλήκι ἐνταντῶ καὶ πεταλοῦδα γᾶσαι
 καὶ ἀπὸ τὸ σάλιο σου γὰ βγῆ μεταξωτὴ λουρίδα,
 ἢ, ὅπερ σπουδαιότερον, ἄμπορεῖς γ' ἀποκοιμᾶσαι
 μ' ἕνα ποδάρι κρεμαστὸς καθὼς τὴν νυκτερίδα ;

Ἄμπορεῖς γὰ ζῆς χωρὶς ζιλέ, παπούτσια καὶ φωκόλα,
 ἢ τρεῖα καὶ πηδήματα γὰ κάρης σὰν ζαρκάδι ;
 Ἄμπορεῖ ἀπὸ τὰ σπλάγγνα σου γὰ ἔβγη καμμιὰ κόλλα
 χαβιάρι, ἀγροτάραχο, ἢ τῆς μουρούρας λάδι ;

Ἄμπορεῖς καὶ σὺ γὰ χάνεσαι ἔτης τρύπαις σὰν πορτίκι,
 ἢ γὰ πετᾷς σὰν κότσυφας, σὰν σπῖνος, σὰν ὀρτύκι ;
 Ἄμπορεῖς ποτε τὰ ὄσα τρῶς, βρὲ ἄνθρωπε τεμπέλη,
 γὰ τὰ μασσᾷς σὰν μέλισσα καὶ γὰ τὰ βγάλης μέλι ;

Ὁὐ! γὰ χαθῆς, κηφναριό. . . 'ς τῶν μελισσῶν τὸ σμῆνος
 ἐσὺ ζηλεύεις μοναχὰ τὴν θέσιν τοῦ κηφῆρος,
 καὶ θέλεις πάντα χάρισμα γὰ τρώγης 'ς τὴν κυψέλην,
 ὅπου τὰν εἶσαι μάλιστα γιγαντομάχος Ἕλληρ.

Μὲ ὄλην τὴν σοφίαν σου, τὴν τόσον πνευματώδη,
 δὲν ἤμπορεῖς 'ς τὰ σύννεφα καὶ μιὰ φωλὴν γὰ κτίσης,
 μηδὲ γὰ βράλης κέρατη σὰν τράγος ἢ σὰν βῶδι. . . .

Ὅ,τι μικρὸν καὶ ἀφανὲς ἢ πτέρνα σου πατεῖ
 γελαῖ μὲ τὰ καμώματα τῆς λογικῆς ἀγέλης,
 κί' ἂν 'πῆς κί' εἰς ἕνα μύρμηκα 'ς τὸν κόσμον τί ζητεῖ,
 θὰ σ' ἀπαρτήσῃ αὐθαδῶς «ἀμμὲ καὶ σὺ τί θέλεις;»

Ἐνα κουνουπι ζωηρὸ ἐκάθισε μιὰ ἡμέρα
 σ' ἐνός βωδιοῦ τὸ κέρατο κί' ἐσφύριξ' ἐκεῖ πέρα,
 κί' εἶπε τὸ βῶδι μὲ ψυχρὸν Ἑγγλέζου χαρακτῆρα:
 «καὶ ὅταν ἦλθες κί' ἔφυγες χαμπάρι δὲν σ' ἐπῆρα».

Ἄν εἰμτορῆς, βρὲ ἄνθρωπε, 'πὲς του καὶ σὺ αὐτά,
 ὅταν 'στ' αὐτιά σου ρηστικὸ σφυριζοντας πετᾷ
 μὲ σφύριγμα καὶ δάγκωμα κακὰ σὲ ξημερόνει,
 ἂν δὲν σκεφθῆς δελτάριον γ' ἀνάψης Ζαμπερόνη.

Βλέπεις αὐτὸν τὸν μπούρμπουλα, τὸν ἀφανῆ 'ς τὸ χῶμα,
 ποῦ μὲ τὰ πόδια του κυλᾷ τὴν μιὰ καὶ ἄλλη βρῶμα;
 Μεγάλῃς ἔτυχε ποτὲ 'ς τὴν Αἴγυπτον λατρείας
 ὡς τοῦ Ἥλιου σύμβολο, δυνάμεως κί' ἀνδρείας.

Καὶ ὕστερα κορδόνεσαι καὶ θεωρεῖς ὡς δῶρον
καὶ τὸ μυαλὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ μυαλὸ τῆς βράχης,
σύ, τοῦ Δαρβίρου ἢ μαίμου, σύ, δίπουνρ μαστοφόρον,
σύ, ἄνθρωπε θαναμάσιε, ποῦ κακὸ ψόφο νᾶχης.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Εἰς τὴν γαλήνην.

Δὲν ἀκούεται οὔτ' ἓνα κῦμα
Εἰς τὴν ἔρμη ἀκρογιαλιά'
Λὲς καὶ ἡ θάλασσα κοιμᾶται
Μὲς τῆς γῆς τὴν ἀγκαλιά.

Δ. Σολωμός.

Εἰς τὴν τύχην.

Τυφλὸς κ' ἐγώ, τυφλὴ καὶ σύ, ᾧ Τύχη, δὲν ἠξεύρω
Πῶς γὰ μὲ εὖρης ἠμπορεῖς, πῶς ἠμπορῶ γὰ σ' εὖρω.

Ἦ. Τανταλίδης.

Εἰς βαρέως κοιμώμενον.

Ζωρταρόνεκρος σωρός, νέος ἔτι χρῖμα, χρῖμα!
'Αναπαύετ' ὑπ' αὐτὸ τοῦ παπλώματος τὸ μνήμα.
Κλαῦσέ τον πρὶν σηκωθῆ, ὁμως ποῦ γὰ τὸν σηκώσης,
'Ἐσκοτώθη ἐνῶ ζῆ, καὶ δὲν ζῆ γὰ τὸν σκοτώσης.

Τανταλίδης.

Εἰς Κρήνην.

Εἰς τὸν κύκλον τῶν ζωδίων εἶμαι λέων φλογερός,
εἰς τὴν πόλιν Ἰασίου ὑδροχόος δροσερός.

Ἐκεῖ φλόγας, ἐδῶ δρόσον, ἐκεῖ πῦρ, ἐδῶ νερὸν
ἐξερεύγομαι καὶ χύνω ἀπὸ φάρρυγα ξηρόν.

Ὅλην μ' ἄλλαξε τὴν φύσιν ὁ τῆς πόλεως σωτήρ,
ὁ Ἀλέξανδρος Μουρούζης, τῶν ὑδάτων ὁ δοτήρ.

Α. Χρηστόπουλος.

Εἰς κύβοις σχολάζοντα.

Τὰς ὥρας τῆς ζωῆς σου διακυβεύων μάτην,
κερδαίνεις μὲν ζημίαν, σπουδάξεις δὲ ἀπάτην·
παίζε διάγων, φίλε, μὴ διαγε δὲ παίζων,
ὅπως ἐν τέλει εἴπης: οὐκ ἔπαιζον, ἀλλ' ἔζων.

Ἡλ. Τανταλίδης.

Εἰς Κορυθαλόν.

Μ' ἐξοχικὰ μελίσματα λιγυροφθόγγου μουσουργοῦ,
κορυθαλέ, τὸ φέρετρον ἀκολουθεῖς τοῦ γεωργοῦ . . .

Τὸ ἄσμά σου παρήγορον γλυκὴν παρέχει οἰωνὸν
Κορυθαλέ, ἀνάβαινε, ἀνέρχου πρὸς τὸν οὐρανόν!

Ἰ. Ἰ. Σκυλίτσης.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ' ΤΕΥΧΟΥΣ.

ACADEMIA
NATIONALIS
SCIENTIARUM

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΝ Τῷ Γ'. ΤΕΥΧΕΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α. Ρ. Ραγκαβῆ. Στοιχεῖα στιχουργίας... ..	Σελ. 3.
Α. Βαλαωρίτου. Εἰς τὴν μνήμην τοῦ Κόμητος Διονυσίου Σολωμοῦ	» 15.
Ἄχιλλέως Παράσχου. Εὐγνωμοσύνη	» 16.
Κ. Παπαρρηγοπούλου. Ἡ δημοτικὴ ἡμῶν ποίησις	» 20.
Δημῶδες. Τῆς Ἄρτας τὸ γιοφύρι.....	» 24.
Δ. Βικέλα. Σχβχιτόβραδο	» 26.
Πέτρου Βράϊλα Ἀρμένη. Χαρακτηρισμὸς Ἀνδρέου Μουστοζύδου	» 27.
Α. Ρ. Ραγκαβῆ. Διονύσου πλοῦς	» 34.
Γ. Ζαλοκώστα. Τὸ δένδρον μου	» 49.
Μάρκου Ρενιέρη. Ὁμήρου τύχαι.....	» 50.
Π. Σούτσου. Ἐπιτάφιος θρῆνος	» 61.
Ἄλ. Σ. Βυζαντίου. Ὁ μέγας ἐπίτιης... ..	» 62.
Γ. Παράσχου. Ἐπικήδειος εἰς Γ. Ζαλοκώσταν	» 65.
Δ. Ν. Βερναρδάκη. Μαρία Δοξαπατρῆ.....	» 70.
Α. Ρ. Ραγκαβῆ. Τὸ ῥόδον	» 79.
Ἀναστασίου Βυζαντίου. Λόγος ἐπιτάφιος εἰς τὸν ποιητὴν Γεώργιον Παράσχον	» 80.
Στεφάνου Κουμανούδη. Στράτης Καλοπῆχειρος.....	» 83.
Σ. Ν. Βασιλειάδου. Εἰς τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου	» 91.

Ε. Δ. Ροΐδου. Τί εἶναι φιλοκαλία.....	Σελ. 93.
Α. Βαλαωρίτου. Πρὸς τὸν φίλον μου Α. Παράσχον.....	» 98.
Α. Παράσχου. Τῷ φίλῳ Α. Βαλαωρίτῃ.....	» 100.
Θ. Ὁρφανίδου. Ἡ Καμέλλια.....	» 102.
Γ. Ζαλοκώστα, Ἡ τυφλὴ ἀνόσπυλις.....	» 109.
Ἄλ. Σ. Βυζαντίου. Σωκράτης καὶ Ἀριστοφάνης.....	» 111.
Σ. Ν. Βασιλειάδου. Γαλάτεια.....	» 121.
Δ. Παπαρρηγοπούλου. Ὁ Λίνος.....	» 132.
Δ. Βικέλα. Τί λέγει ἡ θάλασσα;.....	» 135.
Μάρκου Ῥενιέρη. Ἐπὶ τῇ ἀνακομιδῇ τῶν λειψάνων τοῦ Κοραῆ.....	» 136.
Δ Ν. Βερναρδάκη. Ἡ σωτηρία τοῦ Ἀρίονος.....	» 139.
Ἄ. Παράσχου. Τὸ μάτι καὶ τὸ χέρι.....	» 144.
Ἄ. Κοραῆ. Πρὸς τὴν Εὐανθίαν Καίτη.....	» 145.
Ἰ. Βηλαρᾶ. Ὁ Μῶκος.....	» 152.
Γ. Σουρῆ. Ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ζῶα.....	» 153.
Ἐπιγράμματα διαφόρων.....	» 156.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000077742